Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Praktijkervaringen Crisis- en herstelwet

Voortgangsrapportage 2012-2013

Praktijkervaringen Crisis- en herstelwet

Voortgangsrapportage 2012-2013

Inhoudsopgave

Rotterdam, Central District

Management-samenvatting

Positieve ervaringen leiden tot verlenging Chw

De belangstelling voor de Crisis- en herstelwet (Chw) is groot en de ervaringen zijn positief. De Chw versnelt en vereenvoudigt de beroepsfase voor besluiten in het ruimtelijk domein en de wet biedt mogelijkheden voor experimenten met procedures, innovatie en duurzame gebiedsontwikkeling. De snelle en eenvoudige beroepsfase en de experimenten voorzien in een behoefte. Het kabinet wil die faciliteiten blijven bieden. Om die reden is de – aanvankelijk tijdelijke – Chw met onbepaalde tijd verlengd. Ook zijn enkele zogenoemde 'quick wins' aan de wet toegevoegd. De verlengde wet is op 25 april 2013 in werking getreden en geldt tot de Chw opgaat in de Omgevingswet en de Algemene wet bestuursrecht.

Eenvoudiger en snellere beroepsfase

Per jaar profiteren naar schatting 500 tot 700 (ruimtelijke) besluiten van de vereenvoudiging en versnelling van het bestuursprocesrecht. De vereenvoudiging vermindert het aantal ontvankelijke beroepen en beroepsgronden en biedt de administratieve rechter de mogelijkheid kleine fouten in besluiten te laten passeren. De jurisprudentie laat zien dat de Chw volgens bedoeling functioneert en niet in strijd is met Europese verdragen.

Een belangrijk winstpunt van de Chw is de versnelling van de beroepsfase. Volgens de Chw moet de administratieve rechter binnen 6 maanden na de sluiting van de beroepstermijn uitspraak doen. Cijfers over het eerste kwartaal van 2013 laten zien dat de Raad van State daar dicht bij komt. Van de bekeken zaken wordt 60% binnen zes maanden afgehandeld, voor 35% wordt de termijn met maximaal een maand overschreden en voor slechts 5 % is sprake van een langere overschrijding. De doorlooptijd is gemiddeld 5,5 maanden. Hieruit blijkt dat de Raad van State een versnelling ten opzichte van vorig jaar heeft bereikt.

De tijdwinst die de Chw oplevert, blijkt uit de volgende vergelijking. Nog niet alle overheden onderkennen wanneer de Chw op een ruimtelijk besluit van toepassing is. In geval van beroep krijgt de Raad van State dan geen signaal dat de versnelde procedure van Chw-zaken moet worden gevolgd. Pas in de loop van de behandeling blijkt dat de zes-maanden-termijn van de Chw geldt. Dat heeft gevolgen voor de doorlooptijd. Die loopt op tot gemiddeld bijna een vol jaar, ofwel het dubbele van de doorlooptijd bij een juiste toepassing van de Chw. Door de Chw nauwkeuriger toe te passen kunnen de bevoegde overheden veel tijdwinst boeken in de beroepsfase van hun besluiten.

De vernieuwing van de Chw werkt door naar het hele ruimtelijke domein. De regels van het relativiteitsvereiste en het passeren van kleine gebreken zijn eerst uitgeprobeerd op Chw-projecten. Na gebleken succes is de toepassing algemeen gemaakt met de Wet aanpassing bestuursprocesrecht. Vanaf 1 januari 2013 gelden beide regels voor alle besluiten en vallen ze niet meer onder de Chw.

Verlichting m.e.r.-procedure

Een selecte groep Chw-projecten kan gebruik maken van de verlichting van de m.e.r. procedure. Voor een project-m.e.r. behoeft geen alternatievenonderzoek plaats te vinden en er bestaat geen verplichting om de Commissie voor de milieueffectrapportage om advies te vragen. Hoewel de tijd- en kostenbesparing niet valt te

Almere, Homeruskwartier

kwantificeren, ligt het voor de hand dat de verlichting tijd en geld bespaart. Niet is gebleken dat de verlichting tot kwaliteitsverlies van de genomen besluiten heeft geleid. Het bevoegd gezag past de verlichting met verstand toe. Als een specifieke projectsituatie dat vereist, dan wordt de normale m.e.r.-procedure gevolgd, ook al bestaat daartoe vanwege de Chw geen verplichting.

Meer dan 50 experimenten

In het verslagjaar zijn drie tranches van het Besluit uitvoering Chw in werking getreden. Het aantal experimenten is daarmee in nog geen jaar tijd meer dan verdubbeld van 26 naar 59 projecten. Tot deze projecten behoort het CHV-terrein in de gemeente Veghel, dat als 50e Chw-experiment is aangewezen. Naar verwachting worden medio 2013, met het in werking treden van de zesde tranche van de Amvb, nog eens 8 innovatieve experimenten toegevoegd. Het totaal komt dan op 67 experimenten: 21 ontwikkelingsgebieden, 43 innovatieve experimenten en 3 lokale of (boven)regionale projecten met nationale betekenis.

Ontwikkelingsgebieden

In de ontwikkelingsgebieden krijgen de gemeentebesturen meer manoeuvreerruimte om een ruimtelijke ontwikkeling binnen milieunormen tot stand te brengen. De Chw voorziet het bestemmingsplan in ontwikkelingsgebieden van een ‘plus’.
In vrijwel alle ontwikkelingsgebieden vergt de ruimtelijke planvorming veel tijd. In een flink deel van deze complexe gebieden zijn de plannen nog niet ver genoeg gevorderd om een bestemmingsplan met de ‘plus’ van de Chw tot stand te brengen. Dat wil echter niet zeggen dat de Chw nog geen effect heeft. De aanwijzing tot ontwikkelingsgebied werkt namelijk vaak als een bestuurlijke katalysator. Het feit dat het instrumentarium kán worden ingezet is al reden genoeg om in beweging te komen. Soms leidt dat al direct tot resultaat. Het is dan niet nodig om het juridische instrumentarium van de Chw in te zetten. De oplossing komt immers al langs een andere weg tot stand. In een aantal ontwikkelingsgebieden wordt wel een bestemmingsplan voorbereid en voor één ontwikkelingsgebied is intussen de gehele procedure, inclusief beroepsfase, met succes doorlopen (Nuland Oost in de gemeente Maasdonk).

Innovatieve experimenten

De innovatieve experimenten formeren zich steeds meer rond een aantal inhoudelijke clusters. In die clusters kunnen projecten kennis uitwisselen en ontstaat een bredere basis voor leerpunten. De experimenten richten zich vaak op het vernieuwen van regelgeving. Flexibiliteit, maatwerk en eigen verantwoordelijkheid zijn daarbij trefwoorden. Dit geldt onder meer voor experimenten met tijdelijk gebruik, met een langere geldingsduur van het bestemmingsplan (waardoor ruimte ontstaat voor een organische ontwikkeling), met flexibele bestemmingsplannen en met een vereenvoudigde procedure voor kleine bouwwerken. Met deze experimenten fungeert de Chw als proeftuin voor de Omgevingswet. Daarnaast zijn er meer technisch georiënteerde experimenten, zoals warmte-koude-opslag, duurzaam stortbeheer en de Dutch Rainmaker, een windmolen die in droge gebieden water kan produceren uit de lucht. Deze innovaties leveren direct een tastbaar resultaat op.

Tijdelijke verhuur van te koop staande woningen

De Chw vergroot de mogelijkheden van tijdelijke verhuur van te koop staande woningen. Aantallen zijn niet bekend; wel lijkt de belangstelling het afgelopen jaar toegenomen. Door een wijziging van de Leegstandwet die per 1 juli 2013 ingaat wordt dit onderdeel – buiten de Chw – voortgezet.

Projectuitvoeringsbesluit

De Chw biedt vrije toegang tot het projectuitvoeringsbesluit, bedoeld voor de versnelde uitvoering van woningbouwprojecten en gebouwen met een maatschappelijke betekenis (zorg en onderwijs). Het instrument werkt snel en goed voor wat kleinere projecten (in de praktijk rond 40 woningen). Toch is de toepassing beperkt tot nog geen 20 projecten in drie jaar. Gemeenten geven vaak de voorkeur aan meer bekende procedures en schrikken terug voor de wat andere werkwijze. Gemeenten die het projectuitvoeringsbesluit uitproberen zijn over het algemeen tevreden en gaan vaak op herhaling.

Lokale en (boven)regionale projecten met nationale betekenis

De aangewezen projecten in Assen (FlorijnAs), Utrecht (Stationsgebied) en Rotterdam (Central District) zijn volop in uitvoering. Dit onderdeel van de Chw zet in op draagvlak en coördinatie. De regels van het bestuursprocesrecht versnellen de uitvoeringsbesluiten. Samenwerking, bestuurlijke aandacht en een zorgvuldige planning blijken in deze lastige economische tijden te helpen om grote projecten succesvol tot uitvoering te brengen.

Tot slot

De onverminderde belangstelling voor de Chw blijkt uit de blijvende behoefte aan informatie (bijeenkomsten, informatiemateriaal, websitebezoek, telefoontjes). Kennis over de Chw is nodig om tot een ruime en correcte toepassing van de wet te komen.

De Chw is niet alleen van belang voor de projecten die onder de Chw vallen. De ervaringen werken ook door in (algemeen geldende) wetgeving. De wijziging van de Algemene wet bestuursrecht en de totstandkoming van de Omgevingswet krijgen een stevige praktijkbasis met de vele experimenten die op basis van de Chw plaatsvinden.

Leeuwarden, Dutch Rainmaker

1. Inleiding

De achtergrond en inhoud van de Crisis- en herstelwet

De financiële en economische crisis, die najaar 2008 begon, was de aanleiding om met spoed de Crisis- en herstelwet (Chw) tot stand te brengen. De Chw geeft partijen in het ruimtelijk domein instrumenten in handen om doelgericht, met eenvoudige procedures en in vlot tempo van plan tot uitvoering te komen. De Chw is op 31 maart 2010 in werking getreden. De minister van Infrastructuur en Milieu (IenM) coördineert de uitvoering.

In 2013 heeft Nederland nog steeds te maken met de financieel-economische crisis. De bouw is een van de zwaarst getroffen sectoren. De Chw neemt niet de oorzaak van de crisis weg, maar biedt wel steun waar mogelijk om met de gevolgen daarvan om te gaan. De Chw was aanvankelijk tijdelijke wetgeving. Omdat de Chw nog steeds een nuttige bijdrage levert is in 2013 de werking voor onbepaalde tijd verlengd.

Voortgangsrapportage

De Chw is niet alleen een 'crisisinstrument', het bevat ook 'nieuw denken' in de aansluiting tussen de regelgeving in het ruimtelijk domein en de uitvoeringspraktijk. Deze vernieuwende insteek heeft bij de parlementaire behandeling geleid tot de afspraak[1] om de vinger aan de pols te houden en jaarlijks te rapporteren over de voortgang van de uitvoering van de Chw. Deze Voortgangsrapportage 2012-2013 is de derde in een reeks.

Leeswijzer

De Voortgangsrapportage 2012-2013 kent -in lijn met de vorige voortgangsrapportages- de volgende opbouw. De hoofdtekst laat aan de hand van voorbeelden en leerpunten uit de praktijk de voortgang in de uitvoering van de Chw zien. Na de inleiding (hoofdstuk 1) komen het bestuursprocesrecht (hoofdstuk 2) en de bijzondere voorzieningen van de Chw aan bod (hoofdstuk 3 tot en met 7). Hoofdstuk 8 gaat in op de rol van kennis bij de toepassing van de Chw en hoofdstuk 9 benoemt de leerervaringen van de Chw voor de opbouw van de Omgevingswet.

De bijlagen bevatten informatie over de achtergrond en toepassing van de Chw. De inhoud van de Chw en ontwikkeling in wetgeving komen aan bod in respectievelijk bijlage 1 en 2. Bijlage 3 bevat overzichten van alle bijzondere voorzieningen onder de Chw. Over de ontwikkelingsgebieden, innovatieve experimenten en de lokale en (boven)regionale projecten met nationale betekenis heeft het ministerie van IenM afzonderlijke beschrijvingen gegeven in de reeks 'Eenvoudig Beter in de praktijk – Crisis- en herstelprojecten in beeld'. Voor de bijzondere voorziening 'versnelde uitvoering van (woning)bouwprojecten' geeft bijlage 4 van deze Voortgangs-rapportage een korte beschrijving van de projecten.

[1] Nota naar aanleiding van het verslag (TK 32 127 nr. 7)

2. Bestuursprocesrecht

2.1 Het proces van vernieuwing

De regels van Hoofdstuk 1 Chw vereenvoudigen en versnellen de beroepsprocedure van ruimtelijke besluiten. Daarvan profiteren de Chw-projecten rechtstreeks. Bovendien leiden de ervaringen met de vernieuwende rechtsregels van Hoofdstuk 1 Chw tot verbeteringen in de Algemene wet bestuursrecht. De praktijk van de Chw-projecten levert verder kennis op voor de vernieuwing van het omgevingsrecht, die plaatsvindt onder de noemer 'Eenvoudig Beter'.

De vernieuwende regels van de Chw worden bij een selecte groep projecten uitgeprobeerd. De wet geeft precies aan op welke besluiten de Chw van toepassing is. Het gebruik is geen vrije keuze, de Chw geldt van rechtswege. Projectleiders en bestuurders zijn over het algemeen zeer te spreken over de snelle afhandeling van de beroepen en de tijdwinst die daarmee ontstaat. De ervaringen, die de Chw-projecten in de praktijk opdoen, worden ook benut om af te wegen of de nieuwe regels een bredere toepassing kunnen krijgen. De Rijksuniversiteit Groningen en de Universiteit van Tilburg[2] hebben daartoe in opdracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie een evaluatie uitgevoerd. Het onderzoek overziet de eerste twee jaren waarin de Chw van kracht is (31 maart 2010 – medio maart 2012).

De toepassing in de Chw-projecten levert interessante ervaringen op over de effectiviteit van Hoofdstuk 1 Chw. Op basis van het evaluatieonderzoek en signalen uit de praktijk heeft het kabinet in 2012 besloten om enkele van die regels niet langer alleen toe te passen op de Chw-projecten, maar in beginsel te laten gelden voor alle besluiten. Die regels stromen door van experiment onder de Chw naar generieke toepassing onder de Algemene wet bestuursrecht. De ervaringen met de andere regels van Hoofdstuk 1 betrekt het kabinet op termijn bij de wijziging van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), parallel aan de totstandkoming van de Omgevingswet.

Twee regels zijn al in 2012 opgepakt: de regel over het laten passeren van kleine gebreken en de toepassing van het relativiteitsvereiste. Deze regels zijn opgenomen in de Wet aanpassing bestuursprocesrecht; ze hebben vanaf 1 januari 2013 algemene werking gekregen. Ze maken sindsdien geen onderdeel meer uit van de Chw.

Binnen de Chw heeft ook een aanpassing plaatsgevonden over het beroep van decentrale overheden.[3] Sinds 25 april 2013 geldt dat decentrale overheden niet tegen een besluit van de centrale overheid in beroep kunnen gaan, maar wel weer tegen besluiten van andere overheden.

---

[2] Evaluatieonderzoek procesrechtelijke bepalingen Crisis- en herstelwet, A.T. Marseille, B.W.N. de Waard, F.J. Jansen, K.J. de Graaf, N.A. De Vos, Rijksuniversiteit Groningen & Universiteit van Tilburg, 30 maart 2012; Bijlage bij Kamerstuk 32127 nr. 160, 15 mei 2012

[3] De 'Wijziging van de Crisis- en herstelwet en diverse andere wetten in verband met het permanent maken van de Crisis- en herstelwet en het aanbrengen van enkele verbeteringen op het terrein van het omgevingsrecht' is op 25 april 2013 in werking getreden.

De Chw levert met deze aanpassingen en vernieuwingen een bijdrage aan het ‘Eenvoudig Beter’ maken van het omgevingsrecht. De actuele stand van de Chw en de wijzigingen in de regelgeving zijn beschreven in bijlage 1 en 2 van deze rapportage.

2.2 Besluiten onder de Chw

De bestuursrechtelijke regels van de Chw zijn van rechtswege van toepassing als een project valt onder een van de categorieën genoemd in Bijlage I Chw, als het project is opgenomen in Bijlage II Chw of valt onder de ontwikkelingsgebieden (Afdeling 1), de versnelde uitvoering van bouwprojecten (Afdeling 6) en de lokale en (boven)regionale projecten met nationale betekenis (Afdeling 7) van Hoofdstuk 2 Chw.

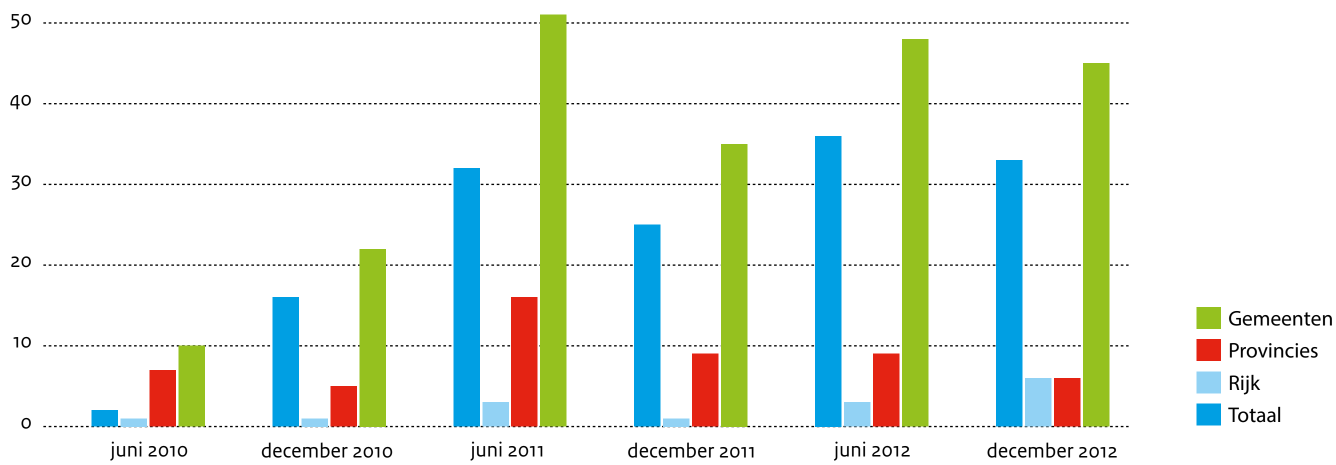
De categorieën van Bijlage I Chw worden bij Amvb aangevuld. Bij het in werking treden van de zesde tranche (medio 2013) krijgt Bijlage I aanvullingen gericht op duurzame energie (zoals biogas, getijdenenergie, aardwarmte etc.), duurzame mobiliteit (elektrische snellaadstations voor auto’s en tankstations voor auto’s op waterstof) en transformatie van langdurig leegstaande kantoren en industriële gebouwen. De complete lijst met categorieën, zoals die luidt na het in werking treden van de zesde tranche Amvb, is opgenomen in bijlage 1 van deze Voortgangsrapportage. Ook de lijst projecten van Bijlage II Chw is in de loop van de tijd langer geworden. Bijlage 3 van dit rapport bevat een overzicht.

In 2010 was de Chw nog nieuw. De verschillende overheden moesten zich nog instellen op het gebruik van Hoofdstuk 1 Chw. Het aantal besluiten, waarin gemeenten de toepassing van Chw vermelden, is in het begin nog beperkt. Na het aanloopjaar 2010 ontstaat een continue en forse stroom Chw-projecten. De regels van het bestuursrecht zijn in 2011 en 2012 van toepassing op zo’n 500 (ontwerp)besluiten per jaar. Dit aantal is een ruwe schatting gebaseerd op een steekproef van de kennisgevingen in de Staatscourant. De steekproef bevat alle kennisgevingen in de maanden juni en december van zowel 2011 als 2012. Het gemiddelde in deze steekproef is circa 45 kennisgevingen per maand met vermelding van de Chw (zie schema 1).

Bij de verdeling over rijk, provincie en gemeente blijkt dat het rijk vrij snel is ingespeeld op de Chw en in juni 2010 veruit het grootste aantal besluiten publiceert met de vermelding dat de Chw van toepassing is. Het gaat dan nog om kleine aantallen. Daarna neemt het volume snel toe en is de gemeentelijke overheid altijd de grootste bron van besluiten onder de Chw met een vrij stabiel aandeel van bijna 70% van het totaal. Het rijk is goed voor ongeveer een kwart van de besluiten onder de Chw en de provincies voor ruim 5%.

Schema 1: Gepubliceerde plannen en besluiten in het Staatsblad van 2010, 2011 en 2012 in de maanden juni en december. Ingedeeld naar gemeenten, provincies, rijk en naar de maand waarin het plan/besluit is gepubliceerd.

	2010		2011		2012	
	juni	december	juni	december	juni	december
Gemeenten	2	16	32	25	36	33
Provincies	1	1	3	1	3	6
Rijk	7	5	16	9	9	6
TOTAAL	10	22	51	35	48	45

Veruit het grootste deel (60%) van de besluiten in de steekproef heeft betrekking op bestemmingsplannen en inpassingsplannen op grond van de Wet ruimtelijke ordening. Dan volgt de weg-infrastructuur met vooral Tracébesluiten (20%). Vanzelfsprekend zijn in 2010 nog geen besluiten onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht te vinden (de ingangsdatum van de Wabo was immers 1 oktober 2010). Inmiddels is het aandeel van de Wabo 10% (2012). De rest van de besluiten onder de Chw zijn verdeeld over diverse wetten, waaronder besluiten op grond van de Waterwet en projectuitvoeringsbesluiten op grond van de Chw (ieder enkele procenten).

Bezien per bestuurslaag ligt de nadruk bij de gemeenten op het bestemmingsplan (80%), bij de provincies op besluiten onder de Waterwet en plannen onder de Wro (elk 50%) en bij het rijk op Tracébesluiten (80%).

De grootste groep besluiten onder de Chw zijn de gemeentelijke bestemmingsplannen (55% van het totaal). Deze groep is nader bekeken in schema 2. Uit de tabel blijkt dat de bestuursrechtelijke regels van de Chw van toepassing zijn op 6 tot 8% van het totaal aantal vastgestelde bestemmingsplannen. Dit aantal is weer gebaseerd op alle openbare kennisgevingen in juni en december van 2011 en 2012, waarin de gemeenten zelf hebben aangegeven dat de Chw van toepassing is. Ook hier blijkt duidelijk dat 2010 als een aanloopjaar moet worden gezien en dat daarna een stabilisatie lijkt op te treden.

De cijfers in deze paragraaf zijn gebaseerd op de vermelding van de bevoegde overheden dat de Chw van toepassing is op hun besluit. Nadere beschouwing leert dat deze vermeldingen niet altijd juist zijn, ook al geldt de toepassing van de Chw van rechtswege.
Bij het onderzoek is regelmatig gestuit op een besluit, waarbij ten onrechte niet is vermeld dat de Chw van toepassing is. De Raad van State doet bij diverse beroepszaken dezelfde constatering (zie ook paragraaf 2.4). Het omgekeerde, de Chw onterecht toepassen, komt in mindere mate voor. Op het punt dat overheden de Chw niet altijd goed weten toe te passen wordt verder ingegaan in paragraaf 2.5.

Op grond van het bovenstaande mag aan de cijfers in deze paragraaf geen absolute betekenis worden gehecht. Het is zeer waarschijnlijk dat de aantallen besluiten onder de Chw hoger zullen uitvallen bij een juiste toepassing van de wet.

Schema 2: Aantal openbare kennisgevingen van een vastgesteld bestemmingsplan (BP) in de Staatscourant, totaal aantal en het aantal met verwijzing naar de Crisis- en herstelwet (Chw).

Bestemmingsplannen	**2010**		**2011**		**2012**	
	juni	december	juni	december	juni	december
Totaal aantal vastgestelde BP'en	235	291	343	253	234	218
waarvan met verwijzing naar Chw	0	10	22	18	15	17
Percentage	0,0%	3,4%	6,4%	7,1%	6,4%	7,8%

Assen, circuit

2.3 Afhandeling van beroepszaken

Aantal beroepszaken

De Raad van State heeft in de periode 2010-2012 in 212 zaken uitspraak gedaan over besluiten die vallen onder de hoofdstukken 1 en 2 van de Chw4. Schema 3 laat zien dat het aantal uitspraken in hoofdzaken elk jaar fors is gegroeid. Het aantal voorlopige voorzieningen heeft in 2010 nog net de overhand en is in 2012 nog maar een fractie van het totaal.

Schema 3: Uitspraken van de Raad van State met betrekking tot de Chw

	2010	2011	2012	Totaal
Voorlopige voorziening	7	19	9	35
Hoofdzaak	6	60	111	177
TOTAAL	13	79	120	212

In paragraaf 2.2. is geconstateerd dat het aantal besluiten dat onder de Chw valt in 2010 nog beperkt is, in 2011 fors is gegroeid en in 2012 stabiel blijft. Het is te verwachten dat het aantal beroepszaken deze ontwikkeling vertraagd volgt. Immers, de uitspraak komt ongeveer een half jaar na de publicatie in de Staatscourant (6 weken beroepstermijn en uitspraak binnen een half jaar na afloop daarvan). Deze observatie maakt het aannemelijk dat het aantal beroepszaken in 2013 niet wederom fors zal toenemen en met enige vertraging zal stabiliseren, net als het aantal kennisgevingen met verwijzing naar de Chw.

Van de 177 hoofdzaken, waarover de Raad van State in de periode 2010-2012 uitspraak heeft gedaan, gaat het overgrote deel (146 zaken) over ruimtelijke zaken waarbij sprake is van beroep in één instantie. De resterende uitspraken betreffen hoger beroep (ongeveer 20%) op vooral uitvoeringsbesluiten (afwijken bestemmingsplan en bouwen).

Schema 4: Uitspraken van de Raad van State in hoofdzaken én beroep in één instantie onder de Chw, ingedeeld naar type besluit (2010-2012)

	Aantal	Percentage
Bestemmingsplan	94	64%
Inpassingsplan	16	11%
Tracébesluit/ wegaanpassing	13	9%
Hogere waarde Wet geluidhinder	9	6%
Overig	14	%
TOTAAL	146	100%

De verdeling van het type besluiten dat onder de Chw valt (zie paragraaf 2.2.) wijkt af van de verdeling in de beroepszaken. Het aandeel beroepszaken over besluiten onder de Wro (bestemmings- en inpassingsplannen) is met 75% hoger dan het aandeel van 60% bij de kennisgevingen. De besluiten over weginfrastructuur (20%) leiden maar tot een aandeel van 9% in de uitspraken in beroep. Voor dit verschil dient zich geen eenduidige verklaring aan. Het kan zijn dat bij de besluiten over weginfrastructuur, in vervolg op het advies Sneller en Beter[5], meer aandacht is besteed aan het verkrijgen van draagvlak, waardoor minder partijen in beroep gaan. Een andere verklaring is dat bij wegprojecten vaak gelijksoortige vraagstukken spelen (inpassing van de weg, geluidoverlast, luchtkwaliteit), waardoor het ministerie van IenM veel expertise heeft verkregen bij de onderbouwing van de besluiten. Bij bestemmingsplannen komen uiteenlopende situaties aan bod met telkens een ander bevoegd gezag en relatief veel belanghebbenden die voor hun belang kunnen opkomen.

Snelheid van afhandeling

In de Chw is bepaald dat de administratieve rechter uitspraak doet binnen zes maanden na afloop van de beroepstermijn (artikel 1.6 lid 4 Chw). Aan het begin van dit hoofdstuk is het evaluatieonderzoek aangehaald dat de Rijksuniversiteit Groningen & de Universiteit van Tilburg uitgevoerd hebben in opdracht van het ministerie van Veiligheid en Justitie. Daarin wordt geconcludeerd, voor de periode tot medio maart 2012, dat de zes-maanden-termijn in 62% van de Chw-zaken niet wordt gehaald. Echter, de overschrijding is beperkt. De afhandeling van Chw-zaken neemt gemiddeld 8 maanden in beslag, wat ongeveer 25% sneller is dan de afhandelingstermijn van de gemiddelde bestuursrechtelijke beroepszaak.

[4] De getallen zijn gebaseerd op de analyse van Kenniscentrum Infomil. Naast de genoemde 212 zaken heeft de Raad van State nog in 55 zaken uitspraak gedaan, waarbij de Chw aan de orde komt. In 15 gevallen is de Chw echter niet relevant, in 39 gevallen gaat het om Hoofdstuk 3 Chw en in 1 geval om een wraking.

[5] Commissie Versnelling Besluitvorming Infrastructurele Projecten (Commissie Elverding), april 2008

De doorlooptijd van de beroepszaken is opnieuw gepeild voor deze Voortgangsrapportage. Het onderzoek naar de doorlooptijd beperkt zich tot alle beroepszaken waarin de Raad van State in het eerste kwartaal van 2013 uitspraak heeft gedaan. Het is derhalve geen volledige inventarisatie van alle beroepszaken in het achterliggende jaar. Naar verwachting geven de cijfers over de periode van één kwartaal wel een actueel en betrouwbaar beeld van de stand van zaken.

In het eerste kwartaal van 2013 heeft de Raad van State in totaal 30 uitspraken gedaan, waarin de Chw een rol speelt. In één geval concludeert de Raad van State in de uitspraak[6] dat de verwijzing in de kennisgeving onjuist is geweest. De Chw is niet van toepassing. Deze zaak is om die reden in de onderstaande beschouwing niet meegenomen, zodat 29 zaken resteren. De besluiten komen allemaal van een gemeentelijke overheid. Het gaat vooral om bestemmingsplannen (26 x) en om telkens één uitwerkings- of wijzigingsplan en omgevingsvergunning.

Van de 29 uitspraken bleek dat in 9 gevallen (31%) in de kennisgeving niet is vermeld dat het besluit onder de bestuursrechtelijke regels van de Chw valt. De Raad van State oordeelt in haar uitspraak echter dat de regels van de Chw wel gelden. Dit oordeel ontstaat pas in de loop van of aan het einde van de behandeling van het beroep.

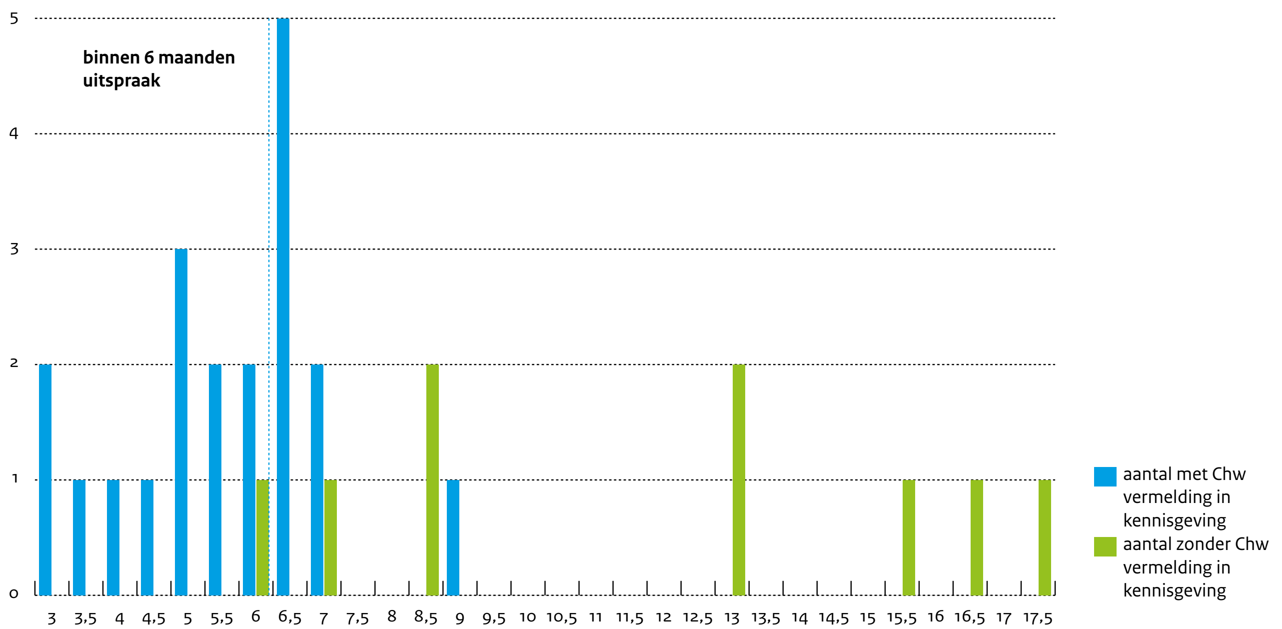
Aangezien de vermelding in de openbare kennisgeving ontbrak heeft de Raad van State bij de aanvang van de behandeling geen signaal gekregen om het beroep binnen zes maanden af te handelen. Zoals uit de navolgende cijfers blijkt, heeft dat gevolgen voor de termijn waarbinnen uitspraak wordt gedaan.

Een bijzonder geval is het beroep op een verleende omgevingsvergunning, waarbij de gemeente in de kennisgeving ten onrechte niet had vermeld dat de Chw van toepassing was. Naar aanleiding van het beroep heeft de vergunninghouder zich bij de rechtbank gemeld en heeft daarbij gewezen op het punt dat het besluit wel onder de Chw valt. De rechtbank heeft de zaak vervolgens verwezen naar de Raad van State. Daar is de behandeling vlot verlopen zodat zelfs nog binnen de zes maanden na afloop van de beroepstermijn uitspraak is gedaan.

De onderstaande grafiek (schema 5) maakt onderscheid in de beroepszaken waar in de kennisgeving correct is vermeld dat de Chw van toepassing is en waar deze vermelding ten onrechte ontbreekt.

[6] ABRvS, 13 februari 2013, nr. 201206005/1/R1

Schema 5 : Het aantal door de Raad van State (RvS) behandelde beroepsschriften in het eerste kwartaal van 2013 (van 01-01-2013 tot 01-04-2013) waarbij de Chw van toepassing is, uitgezet tegen het aantal maanden tussen sluitingsdatum ter visie legging en uitspraak

Van de 20 beroepsschriften, waar in de kennisgeving wordt aangegeven dat de Chw van toepassing is, doet de Raad van State in 12 gevallen (60%) binnen 6 maanden uitspraak en wordt derhalve in 8 gevallen (40%) de wettelijk voorgeschreven termijn niet gehaald. De overschrijding is echter beperkt, meestal minder dan een maand en slechts in één zaak drie maanden. Gemiddeld doet de Raad van State na circa 5,5 maanden uitspraak.

In de 9 gevallen, dat in de kennisgeving niet wordt aangegeven dat de Chw van toepassing is, wordt één keer (11%) binnen 6 maanden uitspraak gedaan en 8 keer (89%) is deze termijn niet gehaald. De gemiddelde doorlooptijd van het beroep is bijna een vol jaar.

Samenvattend: als de Raad van State vanaf het begin weet dat het om een Chw-zaak gaat is de tijdsduur van de uitspraak gemiddeld onder de gestelde wettelijke termijn van zes maanden. Een aantal zaken vergt nog wel iets meer tijd, maar de overschrijding is zelden substantieel. Als de Raad van State niet vanaf het begin de snelle Chw-procedure heeft gevolgd, omdat de vermelding in de kennisgeving ontbrak, dan is sprake van een verdubbeling van de doorlooptijd. Overheden die snelheid in hun besluitvorming belangrijk vinden, kunnen veel tijdwinst boeken door de Chw goed uit te voeren en in hun kennisgeving correct aan te geven wanneer de Chw van toepassing is.

Een ander aspect over de termijnen is het vraagstuk van verdringing. Over de versnelling van de afhandeling van beroepszaken wordt wel de kritiek gehoord dat de prioriteit voor de Chw betekent dat de doorlooptijd van de normale (niet onder de Chw vallende) zaken oploopt. Hiernaar is geen nader onderzoek gedaan. Bedacht moet echter wel worden dat van de bestemmingsplannen (de grootste groep besluiten onder de Chw) minder dan 1 op de 10 besluiten onder de Chw valt, waarvoor de beperkte termijn geldt.

Om ervoor te zorgen dat de versnelling van de zaken onder de Chw niet ten koste gaat van de doorlooptijd van de andere beroepszaken ontvangt de Raad van State extra financiële middelen van het ministerie van IenM. Het gaat om een bedrag van structureel € 0,5 miljoen per jaar, met in 2013 en 2014 een extra bedrag van € 1 miljoen per jaar om opgelopen achterstanden weg te werken. Uitgaande van structureel circa 120 beroepszaken per jaar onder de Chw ontvangt de Raad van State derhalve circa € 4.000 extra per zaak om de wettelijke versnelling uit te kunnen voeren, zonder dat dit leidt tot vertraging bij andere beroepszaken.

2.4 Jurisprudentie

De Chw versnelt en vereenvoudigt de beroepsprocedure voor ruimtelijke besluiten met verschillende regels. De juiste toepassing wordt in geval van beroep getoetst door de administratieve rechter. Uit die toetsing blijkt bijvoorbeeld in welke casus het relativiteitsvereiste wordt toegestaan of wanneer pro forma beroep mogelijk is. Onderstaand overzicht over de uitspraken in 2012 is gebaseerd op de analyse van het Kenniscentrum Infomil, dat de jurisprudentie over de Chw permanent volgt. Waar nodig wordt een relatie gelegd met uitspraken uit eerdere jaren. Vanaf het in werking treden van de Chw heeft de Raad van State in 169 hoofdzaken uitspraak gedaan met betrekking tot Hoofdstuk 1 en Hoofdstuk 2 van de Chw. Over de jaren verdeeld zijn dat 4 zaken in 2010, 57 zaken in 2011 en 108 zaken in 2012.

De verdeling van de toepassing van de verschillende artikelen uit de Chw bij de uitspraken van de Raad van State is te vinden in schema 6. Het zwaartepunt ligt bij de toepassing van het relativiteitsbeginsel, dat in ruim de helft van de uitspraken een rol speelt.

Schema 6: Toepassing van de verschillende artikelen van de Chw in uitspraken van de Raad van State in hoofdzaken (2010-2012)

Artikel	Kernpunt	Percentage
1.4	Beroep decentrale overheid	7 %
1.5	Passeren gebreken	13 %
1.6	Pro formaberoep	8 %
1.6a	Aanvulling beroepsgronden	18 %
1.9	Relativiteitsbeginsel	52 %
1.10	Gebruik feiten na vernietiging	0 %
1.11	Verlichting m.e.r.-procedure	2 %
TOTAAL		100 %

De inhoud van de jurisprudentie is per artikel uit de Chw als volgt:

Beroep decentrale overheid

De Chw staat niet toe dat decentrale overheden in beroep gaan tegen een besluit van een andere overheid (artikel 1.4 Chw). Deze bepaling is sinds 25 april 2013 aangepast, waardoor decentrale overheden wel tegen besluiten van elkaar in beroep mogen gaan, maar niet tegen een besluit van een tot een centrale overheid behorend bestuursorgaan.

In 2012 heeft de Raad van State dit artikel in 8 uitspraken betrokken bij haar uitspraak (2011: 4), waarbij het vrijwel altijd gaat om een gemeente die beroep aantekent tegen een besluit van de rijksoverheid. De Raad van State acht deze gemeenten niet ontvankelijk en behandelt hun beroepen verder niet. Artikel 1.4 Chw is volgens de Raad van State niet in strijd met verschillende Europese verdragen (Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens, Handvest inzake lokale autonomie, Verdrag van Aarhus en de m.e.r.-richtlijn)[7].

[7] ABRvS, 2 mei 2012, nr. 201105967/1/R1

Een voorbeeld is het beroep van de gemeente Noordoostpolder tegen het rijksinpassingsplan Windenergie dijken Noordoostpolder. Ook al is de gemeente eigenaar van gronden nabij de windparken, dan nog geldt de inperking van het beroepsrecht voor lagere overheden.[8]
De Streekraad Het Groene Woud en De Meierij Noord-Brabant, ingesteld door het provinciaal bestuur, is geen tot de centrale overheid behorend bestuursorgaan en is daarom niet ontvankelijk in het geding tegen het Tracébesluit A2 's-Hertogenbosch-Eindhoven.[9]

Passeren gebreken

Sinds 1 januari 2013, met de opname van een soortgelijke regel in de Awb, is artikel 1.5 Chw vervallen Het principe van het passeren van gebreken is daarmee generiek van toepassing. In 2012 is onder de Chw nog een flinke stijging te zien van het aantal uitspraken waar de Raad van State dit artikel toepast of toetst in hoger beroep (2012: 18 en 2011: 4). De Raad van State heeft in 16 van de 18 gevallen het besluit, ondanks een gebrek in stand gelaten.

[8] ABRvS, 8 februari 2012, nr. 201100875/1/R2
[9] ABRvS, 7 november 2012, nr. 110075/1/R4 en 201201853/1/R4

In twee hoger beroepzaken oordeelde de Raad van State dat de gebreken te omvangrijk waren om deze met behulp van artikel 1.5 Chw te laten passeren.

Van een aantal zaken ontbraken relevante stukken bij het ter inzage leggen van het ontwerpbesluit. Het besluit is in stand gelaten omdat de appellanten het ontbrekende stuk later wel hebben ontvangen en bij hun beroep konden betrekken.[10] Ook zijn andere belang-hebbenden naar het oordeel van de Raad van State niet benadeeld door het ontbreken van de stukken.[11] Andere voorbeelden van het passeren gebreken zijn een fout in akoestisch onderzoek[12], onvoldoende zorgvuldigheid bij het vergaren van relevante feiten[13], een foutieve benaming van besluiten[14] of het niet vermelden dat de Chw van toepassing is.[15]

[10] o.a. ABRvS, 24 oktober 2012, nr 201112331/1/T1/R4
[11] o.a. ABRvS, 7 november 2012, nr. 201203450/1/R1
[12] ABRvS, 7 november 2012, nr. 201110075/1/R4 en 201201853/1/R4
[13] ABRvS, 2 mei 2012, nr. 201110911/1/R4
[14] ABRvS, 28 maart 2012, nr. 201109828/1/A1
[15] ABRvS, 31 oktober 2012, nr. 201201588/1/R4

Eindhoven, Strijp S

In twee gevallen zijn gebreken – in hoger beroep – wel reden geweest voor vernietiging. Het ging om het ontbreken van een m.e.r.-beoordeling[16] en het bij de ruimtelijke onderbouwing van een vrijstelling niet ingaan op een toekomstig planologische regime[17].

Geen pro formaberoep

Artikel 1.6, tweede lid, regelt dat pro formaberoep niet mogelijk is. Een beroepsschrift dat pas na verloop van de beroepstermijn wordt aangevuld met inhoudelijke argumenten is niet ontvankelijk. De Raad van State heeft in een hoger beroepszaak een eerdere uitspraak bevestigd dat dit artikel in de Chw niet in strijd is met Europese verdragen (EVRM, EU-handvest en het Verdrag van Aarhus)[18]. Als in de kennisgeving niet vermeld is (verplicht op basis van het Besluit uitvoerig Chw) dat de Chw van toepassing is, dan geeft de Raad van State aan belanghebbenden de gelegenheid om het pro forma beroep alsnog aan te vullen met inhoudelijke beroepsgronden. De belanghebbenden worden dus niet benadeeld door deze fout in de kennisgeving.

Geen aanvulling gronden mogelijk

20 Uitspraken in 2012 hebben betrekking op artikel 1.6a Chw waarin wordt geregeld dat aanvulling van de beroepsgronden niet is toegestaan. Dit aantal is een verdubbeling ten opzichte van 2011. In de helft van de gevallen laat de Raad van State beroepsgronden buiten behandeling, omdat ze niet in het beroepsschrift zelf zijn genoemd[19]. Veel van deze beroepsgronden werden pas ter zitting aangedragen. Een nadere onderbouwing en motivering van bestaande beroepsgronden uit het beroepsschrift blijft ondanks artikel 1.6a echter nog steeds mogelijk[20]. Wederom bevestigt de Raad van State dat ook dit artikel uit de Chw niet in strijd is met Europese verdragen (EVRM, EU-handvest en het Verdrag van Aarhus)[21].

Relativiteitsbeginsel

Het relativiteitsbeginsel heeft door opname in de Awb sinds 1 januari 2013 algemene werking gekregen en vervalt daarmee als artikel 1.9 van de Chw. Daarmee geldt algemeen dat iemand geen beroep kan doen op een rechtsregel als die regel niet bedoeld is om zijn belang te beschermen. In 2012 is het aantal beroepszaken waarin het relativiteitsbeginsel is toegepast gestegen van 30 in 2011 naar 56.

In de meeste gevallen (bij 70% van de beoordeelde beroepsgronden) kijkt de Raad van State eerst of de appellant een eigen belang heeft bij het besluit. Het belang van de appellant wordt daartoe nauwkeurig onderzocht. In deze zaken blijkt het eigen belang meestal niet aanwezig. Er volgt dan verder geen inhoudelijke behandeling van de beroepsgrond. De behandeling van deze beroepen is direct klaar.

De Natuurbeschermingswet (Nbw) 1998 heeft het algemene belang van bescherming van natuur en landschap tot doel. De Raad van State heeft in een beroepszaak bezien of het belang van omwonenden bij een goede kwaliteit van hun leefomgeving verweven is met de belangen die de Nbw 1998 beoogt te beschermen. In dit geval oordeelde de Raad van State dat die verwevenheid niet aanwezig is omdat de woning van appellant op meer dan 2 km van het Natura 2000- gebied ligt en bovendien gescheiden door een kanaal en een woonwijk[22]. De beroepsgrond is inhoudelijk verder niet behandeld.
De eigenaar van een cultuurhistorisch waardevol gebouw heeft wel belang bij behoud van de cultuurhistorische waarde, ook al is het behoud van cultuurhistorisch waardevolle bebouwing een algemeen belang[23]. De appellant is wel ontvankelijk.
Het belang van de appellant kan ook van economische aard zijn. Zo oordeelt de Raad van State dat de bepalingen van de Wet geluidhinder niet alleen zijn gericht op de belangen van de omwonenden bij een goed woon- en leefklimaat maar ook op de belangen van bedrijven om een ongehinderde bedrijfsuitoefening te waarborgen[24].

In de overige 30% van de gevallen is eerst de beroepsgrond behandeld. De Raad van State hanteert deze volgorde van behandeling vaak als de verweerder in het verweerschrift of ter zitting een beroep doet op het relativiteitsbeginsel. Is de beroepsgrond ongegrond (in twee derde van de gevallen) dan is de vraag of het relativiteitsbeginsel van toepassing is verder niet van belang. Het besluit blijft immers intact, ongeacht een eventueel 'eigen belang' van de appellant. In de gevallen (een derde) dat de Raad van State het beroep wel gegrond acht, vindt toetsing volgens het relativiteitsbeginsel plaats en vormt de Raad van State zich een oordeel over het 'eigen belang' van de appellant. Het resultaat van deze toetsing was telkens dat de appellant een 'eigen belang' heeft bij het besluit. De beroepen van deze appellanten zijn dus ontvankelijk. Aangezien de Raad van State de beroepen al gegrond had bevonden, zijn de betwiste onderdelen van de besluiten vernietigd.

Gebruik feiten na vernietiging

De Chw staat in artikel 1.10 toe dat onderzoeksgegevens na de vernietiging van een besluit nogmaals gebruikt worden om dat besluit te herstellen. In 2012 zijn geen uitspraken gedaan waarbij toepassing is gegeven aan dit artikel.

[16] ABRvS, 8 februari 2012, nr. 201109027/1/A4
[17] ABRvS, 6 juni 2012, nr. 201113326/1/T1/A1
[18] ABRvS, 2 mei 2012, nr. 201105967/1/R1
[19] o.a. ABRvS, 12 december 2012, nr. 201206819/1/R2
[20] o.a. ABRvS, 10 oktober 2012, nr. 201201329/1/R4
[21] o.a. ABRvS, 8 februari 2012, nr. 201100875/1/R2
[22] ABRvS, 4 januari 2012, nr. 201104518/1/R4 en 201111577/1/R4
[23] ABRvS, 5 december 2012, nr. 201206031/1/R2
[24] ABRvS, 28 maart 2012, nr. 201109828/1/A1

Bijlage I Chw

In 14 uitspraken was aan de orde of het besluit wel valt onder de categorieën die zijn opgenomen in bijlage I van de Chw (2011: 16). Het merendeel (11) van de uitspraken ging over de toepassing van categorie 3.1 (bouw van meer dan 11 woningen in een aaneengesloten gebied of de herstructurering van woon- en werkgebieden). Een bestemmingsplan dat woningbouw toelaat via een uitwerkingsplicht valt naar het oordeel van de Raad van State niet onder de Chw[25]. De uitwerking zelf (mits meer dan 11 woningen) overigens wel. Verder vallen alle besluiten die nodig zijn voor de realisatie van het project onder de Chw, dus ook andere besluiten die in het coördinatiebesluit genoemd zijn[26], of bijvoorbeeld een monumentenvergunning[27]. Dit volgt uit artikel 1.1. van de Chw, waarin staat dat Afdeling 2 van Hoofdstuk 1 (met de regels voor versnelling en vereenvoudiging van het beroepsprocesrecht) van toepassing is op alle besluiten die krachtens enig wettelijk voorschrift zijn vereist voor de ontwikkeling of verwezenlijking van de onder de Chw vallende besluiten, waaronder de projecten van bijlage I. Doorslaggevend is verder of het plan voorziet in meer dan 11 woningen. Daarbij is het niet relevant of het plan bijvoorbeeld betrekking heeft op een binnenstedelijke vernieuwing[28] of dat geen spoedeisend belang aanwezig is om het plan te realiseren[29].

2.5 Verbetering in de toepassing van het bestuursprocesrecht

Wat gaat goed, wat kan beter?

Bij het van kracht worden van de Chw, en in de jaren daarna, heeft het ministerie van IenM veel aandacht besteed aan het informeren van de gemeenten over de toepassing van het bestuursprocesrecht. Daarbij is onder meer gewezen op het punt dat de Chw van rechtswege van toepassing is, als een besluit onder een van de categorieën valt van Bijlage I Chw. Dat geldt bijvoorbeeld voor besluiten over bestemmingsplannen die voorzien in de bouw van meer dan 11 woningen in een aaneengesloten gebied. Ook is een tekst beschikbaar voor de verwijzing naar de Chw in de openbare kennisgeving van een besluit.

Het resultaat is dat veel bestuursorganen de Chw op een juiste wijze toepassen. Daarnaast zijn er ook gevallen waar de toepassing om verbetering vraagt.

> Een gemeente meent dat de Chw van toepassing is op een bestemmingsplan dat voorziet in de bouw van 11 aanleunwoningen. Daarmee is niet voldaan aan het criterium van **meer** dan 11 woningen. Een bestemmingsplan buitengebied voorziet voor meer dan 11 adressen in de wijziging van de bestemming naar wonen. Hier is geen sprake van de bouw van woningen (maar van de wijziging van de bestemming van bijvoorbeeld agrarisch met een bedrijfswoning, naar alleen wonen). Bovendien is niet voldaan aan het criterium dat het moet gaan om bouwen in een aaneengesloten gebied. In een gewijzigd uitwerkingsplan wordt het aantal woningen teruggebracht tot 10 woningen. Ook hier wordt niet voldaan aan het criterium van meer dan 11 woningen. Ook het omgekeerde komt voor. In de kennisgeving van een bestemmingsplan met enkele tientallen woningen wordt niet vermeld dat de Chw van toepassing is.
>
> In één kennisgeving wordt vermeld dat de gemeente de Chw van toepassing verklaart. Deze tekst suggereert ten onrechte dat de gemeente een vrije keuze heeft bij de toepassing van de Chw. Als aan de criteria wordt voldaan is de toepassing van de Chw immers een gegeven.

De hiervoor aangehaalde uitspraken van de Raad van State (zie paragraaf 2.3.) bevestigen dit beeld. In bijna een derde (31%) van de beroepszaken in het eerste kwartaal van 2013 heeft het bevoegd gezag niet op een juiste wijze vermeld dat de Chw op het aangekondigde besluit van toepassing is. Het is aannemelijk dat deze omissie ook voorkomt bij besluiten die niet tot een beroep hebben geleid. Het gaat in alle voorbeelden om een besluit waarvoor een gemeentelijke overheid het bevoegd gezag is.

> Navraag bij een van de gemeenten, die verzuimd had aan te geven dat de Chw van toepassing is, leert dat deze gemeente moeite had om de wet juist te interpreteren. De gemeente merkt op dat er weinig praktijkvoorbeelden zijn die als leidraad kunnen dienen. Opmerkelijk hierbij is dat het gaat om een gemeente die ervaring heeft met de toepassing van de Chw. In diverse andere besluiten is geprofiteerd van de bestuursrechtelijke versnelling van Hoofdstuk 1 Chw.

Als bijna een derde van de gemeentelijke besluiten ten onrechte niet naar de Chw verwijst, dan zou dit betekenen dat niet 500 (zoals is geschat in paragraaf 2.2.) maar bijna 700 besluiten per jaar onder bestuursrechtelijke regels van de Chw vallen. Ook zou de Chw dan niet op 6 tot 8%, maar op rond 10% van de bestemmingsplannen van toepassing zijn.

Het omgekeerde – dat een besluit ten onrechte onder de Chw wordt gebracht – komt veel minder voor (<5% van de uitspraken). Dat is af te meten aan de uitspraken van de Raad van State in het eerste kwartaal van 2013.

Een ander aandachtspunt is de formulering van de kennisgevingen. In naar schatting een kwart van de kennisgevingen wordt volstaan met de kale mededeling dat de Chw van toepassing is. Het wordt aan de belanghebbenden overgelaten om uit te vinden wat dat

[25] ABRvS, 25 januari 2012, nr. 201004320/1/R4
[26] ABRvS, 23 mei 2012, nr. 201107953/1/R4
[27] ABRvS, 18 juli 2012, nr. 201113488/1/A2
[28] ABRvS, 30 mei 2012, nr. 201108729/1/R1
[29] ABRvS, 12 september 2012, nr. 201109896/1/R3

betekent. Veruit de meeste kennisgevingen leggen wel goed uit dat 'de belanghebbende in het beroepsschrift moet aangeven welke zijn beroepsgronden zijn' en dat 'na afloop van de beroepstermijn geen nieuwe beroepsgronden kunnen worden aangevoerd'. Soms volgt nog een beknopte juridische verhandeling. In een enkel geval wordt (te) veel van de lezer gevergd.

> 'Deze omgevingsvergunning waarmee 11 woningen of meer mogelijk wordt gemaakt betreft een project als bedoeld in Bijlage 1, categorie 3 onder 3.1. van de Crisis- en herstelwet. Dit houdt onder meer in dat de bijzondere procedurele bepalingen van toepassing zijn op de beroepsprocedure bij de Rechtbank en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Dit betekent onder andere dat u geen aanvulling op de beroepstermijn heeft en dat uw beroepsgronden moeten voldoen aan het relativiteitsvereiste. De Crisis- en herstelwet is te raadplegen op www.wetten.overheid.nl'.

De tekst in de kennisgevingen over het aanvoeren van beroepsgronden na afloop van de beroepstermijn (artikel 1.6a van de Chw) is niet altijd nauwkeurig geformuleerd. In de kennisgevingen staat met enige regelmaat dat de beroepsgronden niet meer kunnen worden 'aangevuld'. Zoals uit de jurisprudentie blijkt is, zelfs ter zitting, een nadere onderbouwing en motivering van beroepsgronden wel toegestaan, maar mogen geen **nieuwe** beroepsgronden worden ingebracht. De formulering 'niet worden aangevuld' is daarom onnauwkeurig. Aanvulling in de zin van onderbouwing en motivering is immers wel mogelijk. Het is duidelijker en meer in overeenstemming met de wettekst om in de kennisgeving te stellen dat 'na afloop van de beroepstermijn geen nieuwe beroepsgronden meer kunnen worden aangevoerd'. Deze formulering wordt al in veel kennisgevingen gebruikt.

Gaat snelheid ten koste van kwaliteit?

Enkele organisaties en personen, bijvoorbeeld uit de hoek van natuur- en milieubescherming, brengen naar voren dat de bestuursrechtelijke vereenvoudiging en versnellingen ongunstig kunnen uitwerken op de kwaliteit van de besluitvorming en de waarborging van de rechtsbescherming. Snelheid moet geen doel op zich zijn, kwaliteit staat voorop. Geopperd wordt dat de termijn van zes maanden, die de administratieve rechter in acht moet nemen bij de behandeling van een beroep, invloed heeft op de zorgvuldigheid. Daarbij wordt onder meer gesteld dat de administratieve rechter vanwege de korte doorlooptijden de Stichting advisering bestuursrechtspraak (Stab) minder vaak raadpleegt. Een steekproef van 51 onderzochte uitspraken van de Raad van State leert dat in drie gevallen (6%) onderzoek door de Stab is uitgevoerd. Ondanks het vereiste in de Chw dat ook de Stab snel moet werken en binnen twee maanden moet adviseren, zijn de termijnen van de verschillende onderdelen van de beroepsbehandeling krap. Dit kan ertoe leiden dat de Raad van State er de voorkeur aan geeft om een beroep geheel zelf te behandelen en geen ondersteunend advies te vragen.

Ook delen van de inhoud van de Chw worden ter discussie gesteld, zoals de toepassing van het relativiteitsbeginsel, dat per 1 januari 2013 generieke werking heeft gekregen. Punt van kritiek is bijvoorbeeld dat door de toepassing van dit beginsel niemand kan opkomen tegen een vermeende normoverschrijding in een nieuwe woonwijk, waar nog geen bewoners zijn. Door het ontbreken van bewoners, ontbreken in juridische optiek de te beschermen 'eigen belangen'. Een vraagteken wordt ook gezet bij het juridisch buiten spel zetten van gemeenten en provincies bij ruimtelijke besluiten van de nationale overheid.

Deze kanttekeningen moeten in het perspectief worden geplaatst van een goed planproces, waarin alle belangen worden ingebracht. Het uitgangspunt moet zijn dat overheden met elkaar tot overeenstemming komen. In het uitzonderlijke geval dat zij daar niet in zijn geslaagd, moet het niet de rechter zijn, maar de hogere bestuurslaag die beslist. Bij de bouw van een nieuwe woonwijk moet het openbaar bestuur ook de belangen van de toekomstige bewoners betrekken.

> De overheid staat vaak voor lastige besluiten, zoals over gasopslag Bergermeer. Alle belangen in ogenschouw nemend komt dan een besluit tot stand, waarin niet alle belanghebbenden zich kunnen vinden. De Chw brengt daar geen verandering in, maar zorgt er wel voor dat in relatief korte tijd de beroepen worden afgehandeld. Positief is dat met de Chw sneller duidelijkheid ontstaat, waardoor een lange periode van onzekerheid wordt voorkomen en kosten voor procedures worden beperkt.

2.6 Milieueffectrapportage

Een selecte groep projecten kan gebruik maken van de verlichting van de m.e.r.-procedure. Het gaat om de ruimtelijke en infrastructurele projecten die zijn opgenomen in bijlage II van de Chw en om drie tot nu toe aangewezen lokale en (boven)regionale projecten met nationale betekenis (Afdeling 7 van Hoofdstuk 2 Chw). Voor deze projecten behoeft volgens artikel 1.11 Chw binnen een project-m.e.r. geen alternatievenonderzoek plaats te vinden. Ook bestaat geen verplichting om de Commissie voor de milieueffectrapportage advies te vragen over het opgestelde milieueffectrapport.

Voor veertien wegenprojecten van Rijkswaterstaat (opgenomen in bijlage II) is nagegaan of artikel 1.11 Chw is toegepast. Voor zeven van de onderzochte wegenprojecten, zoals Schiphol – Amsterdam – Almere (A1/A6/A9), Passage Maastricht (A2) en Delft-Schiedam (A4), was op het tijdstip van in werking treden van de Chw de m.e.r.-procedure al in gang gezet of zelfs afgerond. Voor deze zeven projecten heeft dit onderdeel van de Chw derhalve geen betekenis kunnen hebben. In meer recente projecten, zoals Zuidelijke Ringweg Groningen (A7), het Knooppunt Joure (A6/A7) of de Tweede westelijke oeververbinding Rotterdam (A16) werkt artikel 1.11 wel door. Voor zes van dit soort projecten wordt de besluitvor-

ming zonder alternatievenonderzoek en zonder advies tot stand gebracht. Eén project (Utrecht – Knooppunt Eemnes – Amersfoort – A1/A27) zit er tussen in. Hier zijn nog wel alternatieven onderzocht, maar is geen advies gevraagd.
Voor één van deze wegenprojecten is in beroep tegen het Tracébesluit (Traverse Harlingen, N31) aangevoerd dat over het milieueffectrapport ten onrechte geen toetsingsadvies aan de Commissie voor de milieueffectrapportage is gevraagd. Omdat het betreffende Tracébesluit staat vermeld in Bijlage II Chw oordeelt de Raad van State[30] dat een dergelijk advies ook niet is vereist. Op grond van artikel 1.11 Chw behoefde de minister immers geen advies van de commissie voor de m.e.r. in te winnen.

De gemeente Rotterdam heeft in de procedure voor de ontwikkeling van het Weena Point gekozen om wel alternatieven te onderzoeken en advies te vragen van de Commissie voor de milieueffectrapportage. Omdat dit plangebied onderdeel uitmaakt van het Central District (aangewezen als lokaal en (boven)regionaal project met nationale betekenis onder de Chw – zie ook hoofdstuk 7 van deze voortgangsrapportage) had de gemeente de mogelijkheid hiervan af te zien. De gemeente heeft voor dit plangebied echter een bestemming opgenomen, waarbij voor de invulling diverse opties zijn bezien. De opties zijn op hun effecten onderzocht in het milieueffectrapport. Bovendien draagt een advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage bij aan de acceptatie van de uitkomsten van het uitgevoerde onderzoek en daarmee aan het draagvlak voor de besluitvorming.

Het ligt voor de hand dat de verlichting van de m.e.r.-procedure tijd en geld scheelt. Op basis van de verkregen informatie valt de tijd- en kostenbesparing echter niet te kwantificeren. Uit de verkregen informatie blijkt verder niet artikel dat 1.11 Chw tot kwaliteitsverlies van de genomen besluiten heeft geleid. Het bevoegd gezag past deze optie met verstand toe. Als een specifieke projectsituatie, zoals in Rotterdam Central District, om alternatievenonderzoek vraagt, dan vindt dit onderzoek volgens de normale procedure plaats, ook al bestaat daartoe vanwege de Chw geen verplichting.

[30] ABRvS, 6 februari 2013, nr. 201209844/1/R4.

Utrecht, stationsgebied

3. Manoeuvreerruimte in ontwikkelingsgebieden

Afdeling 1

3.1 Ontwikkelingen en trends

Eenentwintig complexe gebieden

De ruimtelijke ontwikkeling van gebieden is complex, ingrijpend en vraagt veel tijd en inzet. Dat geldt voor vrijwel elk project waar functies veranderen of intensiveren, en waar sprake is van een wens om te herstructureren. Een deel van de projecten loopt dood, terwijl een goede oplossing binnen bereik lijkt te liggen. Dan zitten de bestaande posities en gevestigde belangen in de weg, voldoet de milieukwaliteit niet (tijdig) aan de normen en/of ontbreekt het de gemeente aan mogelijkheden om een doorbraak te forceren.

De praktijk leert dat het instrument van de 'ontwikkelingsgebieden' (Hoofdstuk 2, Afdeling 1 Chw) kan helpen. De Chw voorziet in ontwikkelingsgebieden het bestemmingsplan van een flinke 'plus'. Het gemeentebestuur of de provincie kan actief ingrijpen. Bovendien profiteren ontwikkelingsgebieden van de vereenvoudiging van het bestuursprocesrecht.

Ontwikkelingsgebieden moeten worden aangewezen bij Algemene maatregel van bestuur (Amvb). Bijlage 3 van dit rapport geeft een overzicht van de in totaal 21 aangewezen ontwikkelingsgebieden. Deze liggen in verschillende gemeenten, met uitzondering van twee gebieden in de gemeente Rotterdam (Stadshavens en Havengebied). In de periode waarover deze Voortgangsrapportage gaat is de formele aanwijzing van 12 nieuwe ontwikkelingsgebieden afgerond (in de derde tot en met de vijfde tranche van de Amvb). De zesde tranche van de Amvb (ontwerp) bevat geen nieuwe ontwikkelingsgebieden.

Kenmerken van ontwikkelingsgebieden onder de Chw
- Het betreft stedelijk gebied of bedrijventerrein.
- De gemeente of provincie wil een functieverandering toestaan of zelf doorvoeren, dan wel wil bestaande functies intensiveren. De gemeente of provincie heeft een duurzame ruimtelijke en economische ontwikkeling op het oog in samenhang met het tot stand brengen van een goede milieukwaliteit.
- De milieugebruiksruimte in het gebied is onvoldoende om de gewenste functieverandering of intensivering zonder meer door te voeren.

De Chw kende voor de ontwikkelingsgebieden een apart 'Gebiedsontwikkelingsplan' dat deel uitmaakt van het bestemmingsplan. Deze onderscheiding in twee plannen is losgelaten bij de wetswijziging die voorziet in de verlenging van de Chw. De inhoudelijke vereisten van het gebiedsontwikkelingsplan gelden nog steeds; ze maken vanaf 25 april 2013 deel uit van het bestemmingsplan voor een ontwikkelingsgebied. Dit bestemmingsplan wordt nu wel aangeduid als een bestemmingsplan-plus (met de extra mogelijkheden van de Chw).

De wet stelt dat ontwikkelingsgebieden alleen aangewezen kunnen worden in bestaand stedelijk gebied. Deze beperking betekent dat ontwikkelingen in het landelijk gebied niet kunnen worden gefaciliteerd met het instrumentarium voor de ontwikkelingsgebieden. Voorbeeld hiervan is het initiatief voor de Markerwadden.

Van alle ontwikkelingsgebieden heeft tot nu toe één project de hele procedure doorlopen, inclusief beroep bij de Raad van State: Nuland-Oost in de gemeente Maasdonk. Zoals in het Voortgangsrapport 2011-2012 al is gemeld is dit project met succes in uitvoering genomen.

Voor diverse projecten wordt het (ontwerp-)bestemmingsplan (met de plus van de Chw) nog in 2013 verwacht. Het gaat om bestemmingsplannen voor het haven & industriecomplex van Rotterdam, Zaanstad-Midden, Vliegbasis Soest en Zeist en Soesterberg-Noord, Almere-Centrum en voor Badhoevedorp-Centrum in de gemeente Haarlemmermeer. Aan deze projecten wordt vanuit het ministerie van IenM juridische ondersteuning aangeboden. Ook is een brochure Crisis- en herstelwet: ontwikkelingsgebieden, voor bestuurders van gemeenten en provincies verschenen geheel gericht op ontwikkelingsgebieden.

Voor de andere ontwikkelingsgebieden zijn grofweg twee ontwikkelingen te zien:

- De ontwikkelende partijen komen niet of met vertraging tot concrete plannen. De ambitie is nog niet uitgekristalliseerd, de urgentie ontbreekt en/of de (financiële) haalbaarheid is te gering. Voor de toepassing van de Chw betekent dit dat moet worden afgewacht tot het moment dat de ontwikkelende partijen wel een plan hebben gemaakt en de gemeente toe is aan het opstellen van een bestemmingsplan (met de plus van de Chw).
- Bij de uitwerking van een aantal plannen blijkt dat in juridische zin geen behoefte meer bestaat aan het instrumentarium van de ontwikkelingsgebieden. De manoeuvreerruimte die de Chw aan gemeentebesturen biedt blijkt voldoende om partijen tot een minnelijke oplossing te brengen. De Chw heeft haar werk gedaan, zonder dat de juridische mogelijkheden zijn ingezet (zie ook de volgende paragraaf). Het bestemmingsplan dat vervolgens tot stand komt, zal niet veel afwijken van een regulier plan (zonder de plus van de Chw). Voorbeelden uit deze groep zijn het Waterfront in de gemeente Harderwijk en het CHV-terrein in Veghel.

Zaanstad, Zaanstad-Midden

3.2 Extra handvatten en bestuurlijke katalysator

De Chw biedt in ontwikkelingsgebieden extra handvatten aan het gemeentebestuur. Deze handvatten worden hieronder langsgelopen.

Het opnemen in het bestemmingplan van maatregelen, projecten en werken.

Waar een regulier bestemmingsplan een gewenste ruimtelijke ontwikkeling alleen vastlegt en toestaat, biedt het bestemmingsplan in een ontwikkelingsgebied ook de basis voor actief ingrijpen. Met de maatregelen, projecten en werken is het mogelijk de milieugebruiksruimte te optimaliseren én compensatie te bieden voor de voorgenomen ruimtelijke ontwikkeling. Eigenaren en gebruikers van gronden moeten het aanbrengen van voorzieningen gedogen.

> De gemeente Rotterdam maakt bestemmingsplannen voor het haven- en industriegebied dat in beheer is bij het Havenbedrijf Rotterdam NV. In het milieueffectrapport voor deze bestemmingsplannen is berekend dat bij de meest vergaande invulling van de plangebieden (*worst case*-scenario) extra stikstofdepositie kan ontstaan op het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck. Om te voorkomen dat hierdoor negatieve effecten op de aanwezige natuurlijke waarden kan optreden is een mitigerende maatregel in het bestemmingsplan opgenomen. De maatregel houdt in dat jaarlijks in dit gebied voor tenminste 6 ha aan sluik (restproduct van de rietoogst) moet worden afgevoerd. De uitvoering van deze maatregel wordt geborgd via de planregels van het bestemmingsplan. Het Havenbedrijf Rotterdam NV voert als beheerder van het haven- en industriegebied de maatregel uit.

Aanpassen van de milieuvergunning van bedrijven

De Chw biedt extra bevoegdheden om tot ingrepen te komen bij de bron. Het gemeentebestuur heeft – onder voorwaarden – de mogelijkheid bestaande rechten van bedrijven in te perken en/of de grondslag van de aanvraag milieuvergunning te verlaten[31].

Voor de plannen op de voormalige vliegbasis Soest en Zeist en Soesterberg-Noord, in de Hemmes in Zaanstad en in het Oostelijk Centrumgebied Arnhem is sprake van gelijksoortige situaties. Een of meer bedrijven zorgen voor een slecht geluidklimaat op een beoogde woningbouwlocatie. Eén van de opties die de gemeenten onderzoeken is om de vergunning van de bedrijven in te perken, zodat het geluidniveau daalt en woningbouw mogelijk wordt. Of het tot dit soort maatregelen komt moet nog blijken uit het bestemmingsplan dat de gemeenten in procedure gaan brengen.

Tijdelijke afwijking van wettelijke normen

Waar de milieugebruiksruimte niet voldoende is, kan het gemeentebestuur besluiten voor een periode van maximaal 10 jaar af te wijken van wettelijke normen of van beleidsregels. Dit maakt de planning flexibeler en biedt gelegenheid om een deel van de maatregelen (en daarmee ook van de kosten) naar een later tijdstip te verschuiven. De gemeente moet wel hard maken dat na 10 jaar aan de normstelling wordt voldaan.

> Het huidige tracé van Rijksweg A9 deelt Badhoevedorp in twee stukken en zorgt voor veel milieuhinder en congestie. Door de omlegging van de A9 ontstaat letterlijk ruimte voor ingrijpende verbetering. De gemeente Haarlemmermeer heeft vooruitlopend op de feitelijke omlegging al een bestemmingsplan in procedure gebracht dat inspeelt op de nieuwe situatie. Dat plan staat bijvoorbeeld woningbouw toe in zones die nu een te zware geluidbelasting en straks een acceptabel woon- en leefklimaat kennen. Tijdelijke afwijking van de wettelijke geluidnormen is nodig om het plan nu al te kunnen vaststellen. Omdat het Tracébesluit onherroepelijk is en zelfs de gunning van het werk al heeft plaatsgevonden kan in ruime mate zekerheid worden geboden dat de omlegging van de A9 doorgang zal vinden en dus de afwijking van de geluidnormen van tijdelijk van aard is. Volgens de planning is de omlegging medio 2017 gereed. Door de procedure van het bestemmingsplan, met hulp van de Chw, naar voren te trekken, kan de ontwikkeling van Badhoevedorp Centrum voortvarend worden aangepakt. Mogelijk is de woningbouw wat eerder klaar dan de omlegging van de A9. Zeker is in elk geval dat de geluidoverlast van beperkte duur is.

Koppeling en fasering

Het gaat vaak om het nemen van maatregelen in de goede volgorde. In essentie: niet bouwen voordat de milieusituatie is verbeterd. Op zich is dit niet nieuw. Maar juist in een ontwikkelingsgebied, waar de milieugebruiksruimte optimaal moet worden benut, is het van belang om goede regie te voeren door koppeling van maatregelen en fasering. Door de mogelijkheid om tijdelijk af te wijken kan anders worden omgegaan met koppeling en fasering en kan bijvoorbeeld sneller tot uitvoering worden overgegaan dan in een normale situatie. Deze versnelling kan ook financieel aantrekkelijk zijn, omdat bijvoorbeeld over de desbetreffende gronden minder lang rentelasten hoeven te worden voldaan.

> "De Chw had grote waarde voor de ontwikkeling van Nuland-Oost. Wij konden tijdwinst boeken door het bestemmingsplan al vast te stellen voordat het milieuhinderlijke bedrijf was vertrokken. Bovendien hebben wij voor onze burgers de kwaliteit van het woon-leefklimaat kunnen waarborgen. Door burgers in een vroeg stadium te betrekken bij de planvorming ontstaat meer draagvlak voor de uitvoering van de Chw." Jeanne Moon-van der Biezen, wethouder van de gemeente Maasdonk over het ontwikkelingsgebied Nuland-Oost.

[31] De mogelijkheid tot het verlaten van de grondslag van de milieuvergunning is inmiddels generiek geregeld in het Implementatiebesluit en -regeling richtlijn industriële emissies.

Bestuurlijke katalysator

De aanwijzing tot ontwikkelingsgebied werkt als een bestuurlijke katalysator. De praktijk leert dat de instrumenten van de Chw niet altijd in juridische zin hoeven te worden benut om toch effect te sorteren. De aanwijzing tot ontwikkelingsgebied schept nieuwe verhoudingen in de relatie tussen de gemeente en de bedrijven, waardoor oplossingen in beeld komen die voorheen niet mogelijk waren.

> De gemeente Veghel schrijft het ministerie van Infrastructuur en Milieu: 'Met de Chw als stok achter de deur is met betrokken bedrijven overeenstemming bereikt voor wat betreft de milieubelemmeringen.' Het is vervolgens niet meer nodig de instrumenten van de Chw dwingend in te zetten.

De waarde van de Chw zit vaak niet eens in de juridische toepassing. De extra aandacht die de Chw genereert, de intentie die spreekt uit de aanvraag en de aanwijzing tot ontwikkelingsgebied én de vergroting van de juridische mogelijkheden samen leiden tot resultaat.

3.3 Voorbeeld Havengebied Rotterdam

Intensivering economische functie

De meeste ontwikkelingsgebieden onder de Chw zijn bedrijventerreinen die geheel of deels van functie veranderen naar stedelijk gebied met woningen, kantoren en andere functies. Tot nu toe blijft één ontwikkelingsgebied ook in de toekomst een bedrijventerrein: Rotterdam – Havengebied. Het instrumentarium van de Chw wordt daar niet ingezet voor een transitie, maar om de economische functie te versterken en een goede inpassing van het haven- en industriegebied in de omgeving te garanderen.

Het haven- en industriecomplex van Rotterdam is een omvangrijk en dynamisch economisch gebied. De gemeente Rotterdam en Havenbedrijf Rotterdam NV willen het economisch gebruik optimaliseren en tegelijk zorg dragen voor een goede omgevingskwaliteit. Afwijken van wettelijke normen is niet aan de orde. Het klassieke bestemmingsplan biedt niet voldoende handvatten om het economisch gebruik efficiënt en toekomstgericht in te richten.

Geluid, externe veiligheid en natuur

Voor drie onderwerpen willen gemeente en havenbedrijf gebruik maken van de aanwijzing tot ontwikkelingsgebied onder de Chw: geluid, externe veiligheid en natuur.

Voor geluid vindt de regulering plaats met de zogenoemde geluidbudgetten, die zijn opgenomen in de verbeelding en de planregels van de bestemmingsplannen. De geluidbudgetten bestaan uit een bandbreedte voor de toegestane geluidemissie per kavel. De maximale waarden zijn afgeleid van het milieueffectrapport bij het bestemmingsplan en zijn representatief voor de verschillende voorkomende bedrijfstypen bij toepassing van de best beschikbare technieken. De planregels geven nieuwe bedrijven een inspanningsverplichting om zo min mogelijk geluid te produceren. Het bedrijf voldoet in elk geval als het laagste niveau van de bandbreedte van het geluidbudget wordt gehaald.

> Het haven- en industriegebied is een gezoneerd bedrijventerrein in de zin van de Wet geluidhinder. Bovendien is de geluidruimte binnen het bedrijventerrein verdeeld door elk kavel een bepaalde hoeveelheid geluid mee te geven: het geluidbudget. Bij de vergunningverlening kan dit budget niet strikt worden gevolgd. Als een bedrijf de best beschikbare technieken toepast én het geluid van dit bedrijf nog past binnen de totale beschikbare ruimte van het bedrijventerrein, dan moet de vergunning worden verleend, ook al gaat het geluid van dit bedrijf het geluidbudget van de kavel te boven. Daarmee resteert voor nieuwe bedrijven of uitbreiding van bestaande bedrijven minder geluidruimte. De ontwikkeling stagneert en het terrein als geheel wordt niet optimaal benut. De gemeente Rotterdam en Havenbedrijf Rotterdam NV zijn op zoek gegaan naar instrumenten om hier meer greep op te krijgen.

Voor externe veiligheid volstaat het normale instrumentarium (Besluit externe veiligheid inrichtingen) niet geheel. Verwacht wordt dat de industriële activiteiten in de loop van de tijd gaan toenemen en dat daarmee ook meer werknemers aanwezig zullen zijn op het haven- en industrieterrein. Het groepsrisico van het toenemende aantal werknemers brengt de gemeente er toe om nu al aanvullende veiligheidseisen te stellen. Deze krijgen de vorm van bouwkundige veiligheidsvoorzieningen voor de bouwwerken waarin de werknemers tijdens hun werk verblijven. Het gaat bijvoorbeeld om de afdichting van ramen en deuren, eisen aan de ventilatiesystemen en mogelijk ook om het aanbrengen van vluchtruimtes. Ook geldt een maximalel vloeroppervlakte bij nieuwbouw en bij ingrijpende verbouw van (beperkt) kwetsbare kantoren op het terrein.

Voor natuur staat in planregels dat een mitigerende maatregel moet worden genomen in verband met de stikstofdepositie op een Natura 2000 gebied (zie hiervoor).

Met deze combinatie van maatregelen krijgen de gemeente Rotterdam en Havenbedrijf Rotterdam NV meer grip op de ontwikkeling van het haven- en industriegebied. Dat leidt tot een efficiënter gebruik van de ruimte: de economische activiteit kan groeien in balans met de omgeving.

4. Ruimte voor innovatie

Afdeling 2

4.1 Ontwikkelingen en trends

Aantallen innovatieve experimenten

De Chw biedt met Hoofdstuk 2, Afdeling 2 (artikel 2.4.) ruimte om innovatieve experimenten uit te voeren die (net) niet passen binnen de reguliere wettelijke regels. Projecten die bijdragen aan innovatieve ontwikkeling, aan duurzaamheid en aan het bestrijden van de economische crisis kunnen onder de Chw dan toch tot stand komen. De minister van IenM wijst experimenten aan bij Algemene maatregel van bestuur (Amvb). De Amvb legt precies vast van welke wettelijke regels het innovatieve experiment mag afwijken, onder welke voorwaarden en/of welke vervangende regel geldt. De wetten waarvan kan worden afgeweken staan opgesomd in bijlage 1 van deze rapportage.

In de verslagperiode zijn 21 nieuwe innovatieve experimenten formeel aangewezen (derde tot en met de vijfde tranche Amvb). Daarmee komt het totaal aantal op 35 innovatieve experimenten. Nog eens 8 projecten zijn opgenomen in de zesde tranche, die naar verwachting medio 2013 in werking treedt. Alle zes tranches samen bevatten 43 innovatieve experimenten (zie bijlage 3). Deze 43 projecten zijn verdeeld over 32 verschillende gemeenten en één provincie. Een viertal gemeenten (Eindhoven, Leeuwarden, Almere en Utrecht) voert twee tot zelfs vijf verschillende innovatieve experimenten uit. De gemeente Veghel heeft met de aanwijzing tot innovatief experiment de mijlpaal bereikt van 50e experiment onder de Chw.

Met de recente toevoegingen beginnen zich twee ontwikkelingen steeds duidelijker af te tekenen in de innovatieve experimenten onder de Chw: clustering en innovatie in de regelgeving. Dit wordt hierna toegelicht.

Zeewolde, De Zuidlob

In de praktijk melden zich duurzame, innovatieve initiatieven die experimenteel willen afwijken van de Natuurbeschermingswet. Denk bijvoorbeeld aan de vismigratierivier. De Natuurbeschermingswet maakt echter geen onderdeel uit van de afwijkingsmogelijkheden van de innovatieve duurzame experimenten. Het is daarom van belang de mogelijkheden te onderzoeken om dit te corrigeren.

Clustering

De eerste ontwikkeling is dat de verschillende gemeenten parallel aan elkaar gelijke of gelijksoortige experimenten uitvoeren. Daarbij zijn enkele vormen van clustering zichtbaar:

- Er ontstaat een samenwerking en gemeenten melden zich gemeenschappelijk of onder centrale begeleiding aan. Dit heeft plaatsgevonden bij de regelvrije zone voor de plaatsing van mini-windturbines (een aantal gemeenten in de provincie Utrecht), het experiment met duurzaam stortbeheer (gemeenschappelijk experiment onder regie van het ministerie van IenM), de zeven gemeenten die een vereenvoudigde procedure volgen bij kleine verbouwingen en de experimenten met flexibele bestemmingsplannen onder begeleiding van Platform 31.
- Gemeenten maken kennis met een aangemeld experiment en haken daar in een volgende tranche op aan. Voorbeelden hiervan zijn de experimenten met de regels voor tijdelijk gebruik in afwijking van een bestemmingsplan (gestart in Eindhoven en later toegepast in Veghel), de beperkte toepassing van het Bouwbesluit bij particulier opdrachtgeverschap (begonnen in Almere en wat aangepast overgenomen door Castricum en Den Haag) en de regelvrije zones voor mini-windturbines (Nijmegen sluit zich aan bij de Utrechtse experimenten).
- Het ministerie van IenM ziet bij aanmelding soortgelijke vraagstukken en komt tot een combinatie / gelijksoortig experiment. Dit heeft plaatsgevonden voor gebiedsgerichte bodemsanering (Utrecht, Tilburg, Eindhoven en Zwolle) en bij het experiment van de verlenging van de looptijd van het bestemmingsplan (Assen en Katwijk).

De 43 innovatieve experimenten laten zich groeperen tot in totaal 15 van elkaar te onderscheiden onderwerpen. De verschillende experimenten krijgen in elk project net een wat andere inhoud, waardoor een breed beeld zal ontstaan over de effectiviteit en meerwaarde.

Innovatie in de regelgeving

De tweede ontwikkeling is dat experimenten zich in toenemende mate richten op het vernieuwen van de regelgeving zelf. Niet een techniek of een bepaald inhoudelijk doel staan daarbij voorop. Het oogmerk is meer ruimte te geven aan burgers en bedrijven zodat die zelf de door hun gewenste ontwikkeling kunnen bepalen, met zo min mogelijk sturing vanuit de overheid. Deze op procedures gerichte innovaties kunnen veel betekenen voor de fysieke invulling van gebieden. Voorbeelden zijn de organische ontwikkeling die mogelijk wordt door de looptijd van een bestemmingsplan te verlengen tot 20 jaar (Katwijk en Assen), de flexibiliteit die wordt verkregen met een kortere procedure en een langere looptijd voor tijdelijk gebruik (Eindhoven en Veghel), de vrijheid die particuliere opdrachtgevers krijgen als ze niet alle onderdelen van het Bouwbesluit hoeven te volgen (Almere, Castricum en Den Haag) en de flexibele bestemmingsplannen die onder begeleiding van Platform 31 tot stand komen in zes gemeenten (Amsterdam, Beuningen, Den Helder, Maastricht, Overbetuwe, Tynaarlo) volgens het principe ‘alles mag, tenzij…’.

Een aantal van deze ‘procedurele’ innovaties is niet gebonden aan de ene specifieke situatie van het experiment. Het flexibel omgaan met tijdelijk gebruik, zoals in Strijp-S (Eindhoven) en het CHV-terrein (Veghel), is een voorbeeld van een innovatie die ook in andere gebieden kan bijdragen aan het goed op gang komen van de gebiedsontwikkeling. De toepassing leidt naar verwachting bovendien niet tot zwaarwegende ongewenste neveneffecten. Vanuit deze achtergrond (positief verloop in een of meer experimenten, perspectief van een brede toepassing, geen negatieve effecten) is besloten om deze experimentele regel algemene toepassing te geven. De wet waarmee de Chw voor onbeperkte tijd is verlengd bevat enkele zogenoemde quick wins. Een daarvan is de regeling voor het tijdelijk afwijken van een bestemmingsplan (tijdelijk gebruik). De procedure voor de besluitvorming is teruggebracht van 26 weken naar 8 weken. De periode van tijdelijke afwijking is verlengd van 5 naar 10 jaar. De regeling wordt nog verder uitgewerkt bij Amvb, voordat generieke toepassing mogelijk is.

Ook andere experimenten kunnen op termijn tot generieke regelgeving leiden. De Chw is in die zin een proeftuin. Van de ervaringen wordt in andere wetgevingstrajecten, in het bijzonder bij het tot stand komen van de Omgevingswet, gebruik gemaakt.

4.2 Voorbeelden van innovatie

Het is eigen aan experimenteren dat het succes niet bij voorbaat is verzekerd. Soms mislukt het experiment en zijn alleen de leerervaringen waardevol, in andere gevallen zit de winst niet in het experiment zelf - maar in het neveneffect, soms duurt het langer dan voorzien voordat het experiment tot ontplooiing komt en gelukkig is in een aantal gevallen sprake van een succesvolle toepassing. Bij de Chw is dat niet anders. Dat wordt hierna aan de hand van een aantal voorbeelden toegelicht.

Eco-iglo: (voorlopig) gestuit op besluitvorming

Onder de Chw is toestemming verleend voor het tot stand brengen van een autarkische recreatiewoning. Dat is een woning die – in afwijking van de vereisten uit het Bouwbesluit 2012 – geen aansluitingen heeft op de nutsvoorzieningen. In technische zin is de innovatie geslaagd. De woning kan functioneren zonder nutsvoorzieningen. Het is de innoverende partij echter niet gelukt om naast de aandacht voor de technische ontwikkeling ook de toestemming voor de bouw en de subsidie tijdig rond te krijgen. Hoewel het concept succesvol lijkt te zijn, is de feitelijke realisatie om die reden niet tot stand kunnen komen.

Kleine windturbine met gunstig neveneffect

Een cluster van innovaties promoot het tot stand komen van kleine windturbines op industrieterreinen, vooral in Utrechtse gemeenten. De turbines kunnen vergunningvrij worden geplaatst op daartoe aangewezen terreinen. Hoewel het niet storm loopt, is er wel een tweetal positieve neveneffecten te signaleren. Voor de start van het experiment waren er in Nederland geen goedkeurde (gecertificeerde) turbines op de markt. Door de impuls van het experiment is dat intussen wel het geval. De plaatsing van een windturbine levert natuurlijk besparing van fossiele brandstof op. Dat komt ten dele door de opgewekte windenergie. Een belangrijk bijkomend effect is dat de betrokken partijen veel bewuster met energie omgaan en ook daardoor tot besparingen komen.

Duurzaam stortbeheer vergt een stevig voortraject

Het beheer van stortplaatsen is kostbaar en legt een zorgplicht bij toekomstige generaties.

Traditioneel storten

De gebruikelijke werkwijze bij stortplaatsen is als volgt. De eigenaar van de stortplaats zorgt eerst voor een goede onderafdichting. Vervolgens wordt een flink aantal jaren afval gestort tot de stortplaats vol is, waarna afdichting volgt met een waterdichte bovenlaag. Het gestorte afval is dan volledig geïsoleerd. Zolang de afdichting goed is, kunnen geen verontreinigende stoffen naar de omgeving lekken. Nadeel van deze werkwijze is dat de afvalstoffen altijd bewaard blijven en in beginsel eeuwigdurend moeten worden beheerd en gecontroleerd. De waterdichte bovenlaag moet periodiek worden vervangen. De stort laat weinig andere gebruiksfuncties toe.

Om deze nadelen te voorkomen is de afvalbranche samen met de betrokken provincies en het ministerie van IenM onder de noemer van ‘introductie duurzaam stortbeheer’ gestart met onderzoek naar een innovatieve aanpak. Het experiment vindt plaats in de provincies Noord-Brabant (Bergen op Zoom, stortplaats Kragge II), Noord-Holland (Hollandse Kroon, stortplaats Wieringermeer) en Flevoland (Almere, stortplaats Braambergen) en start naar verwachting in 2014. Het experiment onderzoekt of er een manier is om de verontreiniging al binnen de stortplaats schoon te maken door afbraak en vastlegging. Door water en lucht op een stortplaats toe te voegen, worden de biologische afbraakprocessen in de stortplaats gestimuleerd. Wetenschappelijk onderzoek in de afgelopen 20 jaar heeft bewezen dat dit kan leiden tot een aanzienlijke vermindering van verontreinigingen in de stortplaats. De afbraak duurt naar verwachting circa 10 jaar. Het is de bedoeling is dat de stortplaats daarna geen bijzondere aandacht meer nodig heeft. De kwaliteit van het achterblijvende stabiele afval moet voldoen aan de normale milieuhygiënische eisen. De risico’s voor de omgeving vervallen en de grond kan weer benut worden voor andere doeleinden. Deze aanpak is niet toegestaan onder het huidige Stortbesluit. Met gebruikmaking van de Chw wordt het Stortbesluit voor de drie pilotlocaties zo aangepast dat uitvoering wel mogelijk is.

Naast de drie pilotlocaties komen bij succes van het experiment mogelijk circa 15 andere stortplaatsen in aanmerking om na afloop van het onderzoek ook te worden verduurzaamd. Naar verwachting kan met duurzaam stortbeheer op deze stortplaatsen een bedrag van circa 88 miljoen euro worden bespaard op de beheerkosten.

Deze aanpak klinkt eenvoudig, maar vergt veel onderzoek en voorbereiding. De afvalbranche is in beginsel bereid om de kosten van circa 10 tot 14 miljoen euro te dragen. Maar dan moeten vooraf wel sluitende afspraken worden gemaakt over de condities waaronder het experiment kan plaatsvinden en over de eisen die worden gesteld aan het te bereiken resultaat. Het RIVM en ECN zijn nauw betrokken bij het doordenken van het experiment en het definiëren van het resultaat. De Technische Commissie Bodem (TCB) heeft in een aantal adviezen mede richting gegeven aan de voorbereiding van het experiment. De Technologiestichting STW verstrekt de Technische Universiteit Delft 1,3 miljoen subsidie voor het uitvoeren van flankerend onderzoek.

Pionierswerk en innovatie laten zich niet in een strak tijdpad dwingen. Zorgvuldigheid en kwaliteit gaan in dit technisch complexe project voor snelheid. Wat later dan verwacht, kan het voortraject in het eerste kwartaal van 2014 worden afgerond. De drie provincies, IPO, brancheorganisaties, afvalbedrijven en het ministerie van IenM leggen dan de hele opzet vast in een Green Deal, waarna de uitvoering van start gaat. De deelnemende partijen zijn ervan overtuigd dat het experiment duurzaam stortbeheer voor een doorbraak gaat zorgen. Een brede toepassing, ook in andere landen, ligt in het verschiet.

Flexibele beloften

Nederland staat bekend om zijn in hokjes verdeelde, netjes aangeharkte ruimte. Wij beschikken daartoe over passend ruimtelijk instrumentarium. Volgens het beginsel van toelatingsplanologie reguleren gemeenten het ruimtegebruik in vaak gedetailleerde en conserverende bestemmingsplannen. De huidige tijd vraagt echter ook om nieuwe benaderingen op basis van uitnodiging, met minder juridische regels en meer flexibiliteit en snelheid. Burgers en bedrijven moeten meer ruimte krijgen om initiatief te nemen. Daarbij past een overheid die faciliteert, regie voert op hoofdlijnen en excessen voorkomt. Platform31 heeft vanuit deze gedachte een experiment opgezet onder de titel ‘Flexibele bestemmingsplannen’. Onder supervisie van Platform31 probeert een zestal gemeenten vernieuwende vormen van gebiedsontwikkeling uit. Dat loopt van de toepassing van globale bestemmingsplannen, via uitnodigingsplanologie tot experimenten met het afschaffen van het huidige bestemmingsplan. Voor de meest vergaande experimenten is het nodig te kunnen afwijken van Wet en Besluit ruimtelijke ordening. De Chw biedt in de zesde tranche van de Chw de gemeenten Amsterdam, Beuningen, Den Helder, Maastricht, Overbetuwe en Tynaarlo de mogelijkheid om voor de aangewezen plangebieden af te wijken van onder meer de planhorizon van 10 jaar, de regels voor tijdelijk gebruik en planschade, de standaardisering van de plannen, de noodzaak om een bestemming toe te kennen en om de uitvoerbaarheid aan te tonen. Of de gemeenten deze afwijkingen

Katwijk, vliegkamp Valkenburg

allemaal en in elk project toepassen, moet in de praktijk gaan blijken.

Platform31 heeft een onderzoek[32] laten uitvoeren om de experimenten te ondersteunen. De onderzoekers constateren dat het huidige instrumentarium voldoende ruimte laat voor een flexibel bestemmingsplan. De belemmeringen om flexibel te opereren zitten voor een belangrijk deel in de ingesleten werkwijze van de overheden. De overheden moeten zich de vaardigheden van de uitnodigingsplanologie eigen maken: procesmanagement, gebiedsregie, verbinden en verleiden. Ook constateren ze dat de juridificering is doorgeschoten: de planologie is ondergeschikt geraakt aan het juridische instrumentarium. Het bestemmingsplan is topzwaar. Het experiment biedt gelegenheid om ballast over boord te gooien.

Voortgang in de zes experimenten voor een flexibel bestemmingsplan
Door in zes heel verschillende gebieden een experiment te starten ontstaat een breed scala aan voorbeelden en ervaringen: aansluitend op de bestaande situatie via herstructurering tot complete nieuwbouw.

- *Amsterdam – Cruquiusgebied*
  ontwikkeling op basis van een 'spelregelkaart'
- *Beuningen – Laan 1945*
  worsteling tussen vrijheid bieden en regie houden
- *Den Helder – Nieuw Den Helder*
  een geheel open en globaal ontwerpplan staat in de steigers
- *Maastricht – Tapijnterrein*
  uitnodigingsplanologie op basis van een toekomstvisie
- *Overbetuwe – Zetten en Hemmen*
  een eenvoudig en voor iedereen begrijpelijke planbasis
- *Tynaarlo – De Bronnen*
  vraaggestuurd aan de gang in een nieuw uitleggebied

[32] Onderzoek flexibele bestemmingsplannen, Wim Bomhof en Jan Oosterkamp, BügelHajema Adviseurs in opdracht van Platform 31, Den Haag, 29 maart 2013

De gemeenten bereiden zich, elk toegespitst op de vraagstelling in hun eigen gebied, voor op de uitvoering van het experiment. Zodra de zesde tranche in werking is getreden kunnen de procedures formeel starten. Dat is voorzien voor eind 2013. Platform31 evalueert dit veelbelovende experiment al eind 2014. Het is de bedoeling dat de resultaten worden benut bij de totstandkoming en invoering van de Omgevingswet.

Organisch groeien
Een variatie op de bovenstaande flexibele aanpak gaat van start in het Havenkwartier, onderdeel van de FlorijnAs in Assen (zie hoofdstuk 7 van dit rapport). In dit gebied moeten 1000 nieuwe woningen komen. De ontwikkeling zal kleinschalig, stap voor stap en met verstand plaatsvinden met een bouwtempo van rond de 75 woningen per jaar. De ontwikkeling vergt meer dan 10 en mogelijk zelfs 20 jaar, terwijl het bestemmingsplan maar 10 jaar geldig is. Bij splitsing in fasen, met twee achtereenvolgende bestemmingsplannen gaat de samenhang verloren; bovenplanse voorzieningen, zoals infrastructuur, groen en duurzame energie, kunnen niet ten laste van het gehele plan worden gebracht. De economische uitvoerbaarheid komt daarmee in het geding en de financiële risico's voor de gemeente lopen op. Verlenging van de geldigheidsduur van het bestemmingsplan biedt wel een oplossing. Met gebruikmaking van de Chw krijgt de gemeente Assen toestemming een bestemmingsplan op te stellen met een looptijd van 20 jaar. Zo wordt een organische ontwikkeling mogelijk. Een soortgelijk experiment start in het voormalige vliegkamp Valkenburg in de gemeente Katwijk.

Succesvol in uitvoering

Diverse experimenten hebben al tot tastbaar resultaat geleid. In Utrecht wordt het stationsgebied ontwikkeld met warmte koude opslag (WKO) in vervuilde grond. De experimentele gebiedsgerichte benadering van de bodemverontreiniging, die daarvoor nodig was, kon alleen plaatsvinden door gebruik te maken van de Chw. De bouw van de duurzame wijk Nieuwveense Landen in Meppel kan van start gaan dankzij een afzonderlijk Bouwbesluit hoofdstuk 5 (energie) op basis van de Chw. Die maakt én duurzame opwekking van energie én duurzame bouw van de woningen mogelijk met een energieprestatie die ver boven de minimale eisen ligt van het Bouwbesluit. In Leeuwarden is de Dutch Rainmaker ontwikkeld en in Eindhoven komt de herstructurering van Strijp-S op gang met gebruikmaking van de Chw.

Duurzaamheidsprijs voor innovatief experiment Dutch Rainmaker
Dutch Rainmaker kreeg op 2 november 2012 in het Science Center NEMO in Amsterdam de Enlightenmentz of the Year in de categorie 'product'. Dutch Rainmaker maakt een windmolen, die uit het vocht in de lucht circa 7500 liter water per dag kan produceren. De molen biedt een bijdrage aan de waterproductie in droge gebieden. Het is Nederlandse innovatie. Dutch Rainmaker wordt getest op het Newtonpark in Leeuwarden en in Koeweit.

Tijdelijk gebruik in Strijp-S
De ontwikkeling van het voormalige Philips-terrein Strijp-S tot een nieuw centrumgebied van Eindhoven kan niet in één keer tot stand komen. De ontwikkeling vergt een lange doorlooptijd waarbij tijdelijk gebruik een belangrijke rol vervult. Tijdelijk gebruik houdt het gebied levendig én het levert geld op. Hiermee kan de rente worden gecompenseerd die doorloopt tijdens de transitie. De waarde van het levendig houden van de buurt is lastig in geld uit te drukken. Wel is duidelijk dat de soepele regels voor tijdelijk gebruik essentieel zijn voor een succesvolle herontwikkeling van Strijp-S.

Den Haag, Binckhorst

5. Tijdelijke verhuur te koop staande woningen

Afdeling 5

Op grond van de Leegstandwet kunnen koopwoningen in afwachting van verkoop tijdelijk worden verhuurd. De gemeente moet voor elke tijdelijk te verhuren woning vergunning verlenen. De normale regels van huurbescherming zijn dan niet van toepassing. Geliberaliseerde tijdelijke verhuur is niet toegestaan. In de vergunning staat de maximale huurprijs, die wordt bepaald met het puntenstelsel op grond van het Besluit huurprijzen woonruimte.

De Chw verruimt de mogelijkheden voor tijdelijke verhuur met artikel 2.8 (Afdeling 5 van Hoofdstuk 2) Chw. De Chw maakt geliberaliseerde tijdelijke verhuur van te koop staande koopwoningen mogelijk, als dat op grond van de normale huurprijsregeling ook zou mogen. Deze regeling is bedoeld om eigenaren te helpen die hun woning willen verkopen, maar door de crisis op de huizenmarkt geen koper kunnen vinden. Liberalisatie is evenals bij reguliere verhuur, bij tijdelijke verhuur van te koop staande koopwoningen toegestaan indien de maximale huurprijs op basis van het puntenstelsel boven de liberalisatiegrens ligt.

De belangstelling vanuit de markt voor tijdelijke verhuur lijkt het afgelopen jaar flink toegenomen. Diverse gespecialiseerde bemiddelingsbureaus, banken en reguliere makelaars wijzen in hun advertenties op de mogelijkheden. De Nederlandse Vereniging van Makelaars (NVM) ziet tijdelijke verhuur als een uitweg voor dubbele woonlasten als gevolg van de moeilijke koopmarkt. Volgens opgave van de NVM worden door bij hen aangesloten makelaars de laatste tijd meer dan 2000 koopwoningen zowel ter verkoop als voor tijdelijke verhuur aangeboden. Hoeveel tijdelijke verhuurcontracten met gebruik van de Leegstandwet en de aanvulling van de Chw tot stand komen is niet bekend.

Inmiddels is het parlement akkoord gegaan met een wetsvoorstel voor een permanente verruimde regeling voor tijdelijke verhuur. Deze ‘Wijziging van de Leegstandwet in verband met de verruiming van de mogelijkheden voor tijdelijke verhuur bij leegstand van gebouwen en woningen’ (Kamerstuk 33 436) is per 1 juli 2013 in werking getreden. Op dat moment is ook de regeling voor liberalisatie bij tijdelijke verhuur van te koop staande koopwoningen in de Chw vervallen.

6. Projectuitvoeringsbesluit: eenvoudig & snel maar 'weinig bekend'

Afdeling 6

6.1 Ontwikkelingen en trends

Eenvoudig en snel

Het projectuitvoeringsbesluit (Hoofdstuk 2, Afdeling 6 Chw) is bedoeld om snel van plan tot uitvoering te komen. Het projectuitvoeringsbesluit geldt voor woningbouw (van 12 tot 2000 woningen) en voor projecten met een maatschappelijke betekenis (onderwijs en zorg). De essentie van het projectuitvoeringsbesluit is de combinatie van de planologische toestemming én de uitvoeringbesluiten. Met één besluit kan de uitvoering starten. Alles is gericht op snelheid en een lage drempel voor toepassing. De gemeenteraad hoeft niet te motiveren waarom een projectbesluit wordt toegepast en kan de bevoegdheid tot het nemen van projectuitvoeringsbesluit delegeren aan het college van B&W. Beroep vindt plaats in één instantie, direct bij de Raad van State. Bovendien gelden de regels voor vereenvoudiging en versnelling van Hoofdstuk 1 Chw. De procedure van het projectuitvoeringsbesluit kan worden toegepast op verzoek van een initiatiefnemer (ontwikkelaar).

Het projectuitvoeringsbesluit is zeer geschikt voor de situatie waarin nieuwe inzichten of gewijzigde omstandigheden leiden tot verandering van geldende ruimtelijke plannen. Daar waar het bestemmingsplan geen actuele basis meer biedt voor de realisatie kan het projectuitvoeringsbesluit snel en eenvoudig in één keer de uitvoering mogelijk maken van een nieuw plan. De praktijk laat zien dat het ook echt lukt om met het projectuitvoeringsbesluit snelheid te maken. In 4 tot 8 maanden komt een plan door de procedure. In één geval waar beroep is aangetekend loopt de totale proceduretijd op tot 12 maanden.

De meest recente projectuitvoeringsbesluiten zijn genomen in de gemeenten Oostzaan, Hilversum, Zwolle en Deventer. Deze gemeenten hebben – vaak in samenspraak met de initiatiefnemer – vanwege de snelheid gekozen voor het projectuitvoeringsbesluit. Doorslaggevend zijn de beperkte proceduretijd met beroep in één instantie en de zes-maanden-termijn voor de Raad van State.

Beperkt gebruik

Toch is het projectuitvoeringsbesluit geen doorslaand succes. In het Voortgangsrapport 2011-2012 is al vermeld dat het projectuitvoeringsbesluit weinig wordt toegepast. Dat is nog steeds het geval. In drie jaar tijd gaat het om slechts 17 besluiten over kleinere bouwprojecten tussen de 12 en 84 woningen en met een gemiddelde van ruim 40 woningen. De procedure is ook gevolgd voor enkele projecten die geheel of gedeeltelijk een maatschappelijke betekenis hebben (gezondheidszorg).

6.2 Oorzaken voor het beperkte gebruik

Voor de beperkte toepassing van het projectuitvoeringsbesluit zijn drie redenen naar voren gekomen. Samen zorgen ze voor de beperkte toepassing van het instrument.

Alle uitvoeringsbesluiten in één keer

Kenmerk van het projectuitvoeringsbesluit is dat alle uitvoeringsbesluiten samen met de planologische toestemming worden gebundeld.

Een projectuitvoeringsbesluit van een woontoren met o.a. 52 appartementen in de gemeente Hilversum omvat het besluit tot afwijking van het bestemmingsplan, hogere grenswaarde ingevolge de Wet geluidhinder, een omgevingsvergunning bouwen, de kap van 9 bomen en de aanleg van een in- of uitrit.

Het kan echter lastig zijn en een andere werkwijze vragen (zie ook punt 3) om alle uitvoeringsconsequenties vooraf volledig te overzien. De kracht van dit instrument (alles in één keer) kan een rem zetten op de toepassing, zeker voor grotere projecten. Fasering binnen het projectuitvoeringsbesluit is immers niet toegestaan (zie ook punt 2).

Een projectontwikkelaar noemt als nadeel van het projectuitvoeringsbesluit dat de volledige investering in de uitwerking van het plan moet plaatsvinden voordat de planologische zekerheid wordt verkregen.

Met dit bezwaar kan op twee manieren worden omgegaan. Ten eerste is het opdelen van een groot project in kleinere stukken wel mogelijk, mits de minimale omvang van 12 woningen (of het maatschappelijk doel) wordt gehaald. Het kan zelfs een expliciete strategie zijn om met kleine projectuitvoeringsbesluiten snel en flexibel te ontwikkelen.

Ten tweede kan een genomen projectuitvoeringsbesluit worden aangevuld. Stel dat na verloop van tijd blijkt dat aanvullend op het projectuitvoeringsbesluit aanvullend nog een andere 'vergeten' toestemming nodig is. De oplossing is om dan alsnog een normale omgevingsvergunning voor dit resterende deel te verlenen. Op grond van artikel 1.1. Chw valt die normale omgevingsvergunning bovendien onder de regels voor versnelling en vereenvoudiging van het bestuursprocesrecht.

De gemeente Leidschendam-Voorburg kon het bestemmingsplan Damcentrum door de gewijzigde marktomstandigheden niet tot uitvoering brengen en ontwikkelt het gebied nu in kleine deelgebieden. Tot nu toe zijn voor drie deelgebieden afzonderlijke projectuitvoeringsbesluiten tot stand gebracht.

Alternatief

Voor het projectuitvoeringsbesluit bestaat een alternatief in de vorm van de Omgevingsvergunning in afwijking van het bestemmingsplan of de coördinatiebepaling uit de Wet ruimtelijke ordening. Zoals schema 7 laat zien zijn de verschillen tussen het projectuitvoeringsbesluit en de Omgevingsvergunning op basis van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht niet groot. De mogelijkheid van fasering (zie punt 1) kan een voordeel zijn voor de toepassing van de omgevingsvergunning. De beroepsprocedure (in één instantie en met uitspraak binnen zes maanden) is een plus van het projectuitvoeringsbesluit, de schorsende werking kan als een nadeel worden ervaren. Gemeenten kunnen per situatie een keuze maken. De Omgevingsvergunning is dan een bekender instrument dan het projectuitvoeringsbesluit (zie punt 3).

Schema 7: Vergelijking toepassing Chw en Wabo voor het tot stand brengen van een bouwproject in afwijking van een bestemmingsplan

	Projectuitvoeringsbesluit op grond van de Chw	**Omgevingsvergunning (Wabo) in afwijking van een bestemmingsplan**
Bevoegd gezag	Raad, die de bevoegdheid kan delegeren aan B&W	B&W, soms is verklaring van geen bedenkingen van de Raad nodig
Coördinatie of integratie	Volledige integratie met een enkele uitzondering (zoals de Natuurbeschermingswetgeving)	Integratie van de 25 toestemmingenstelsels die in de Wabo zijn opgegaan (exclusief o.a. de Waterwet)
Reikwijdte	Bouwprojecten tussen 12 en 2000 woningen / categorieën projecten van maatschappelijke betekenis	Alle projecten
Fasering	Niet mogelijk / wel splitsing in deelprojecten	Wel mogelijk
Beroep	In één instantie, direct bij de Raad van State – wel schorsende werking	In twee instanties – geen schorsende werking
Doorlooptijd	Uitspraak in beroep binnen 6 maanden	Geen termijn voor beroep

Schema gebaseerd op de Reiswijzer gebiedsontwikkeling 2011[33]

[33] Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Ministerie van Infrastructuur en Milieu, Vereniging Nederlandse Gemeenten, Interprovinciaal Overleg en met medewerking van de vereniging van Nederlandse Projectontwikkeling Maatschappijen (NEPROM). De Reiswijzer gebiedsontwikkeling 2011 – een praktische routebeschrijving voor marktpartijen en overheden (pag 60 e.v.)

Laadstation voor elektrische voertuigen

Onbekendheid

Een derde factor bij de beperkte toepassing van het projectuitvoeringsbesluit is de onbekendheid van het instrument bij gemeenten en bij ontwikkelaars.

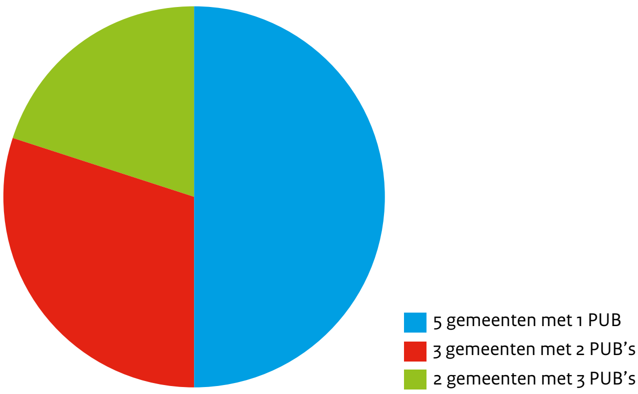
"Het gros van de gemeenten heeft een vaste werkwijze en verlaat de gebaande paden niet. Meestal wordt de vraag : Welke instrumenten zijn beschikbaar en wat past het beste in mijn specifieke situatie? niet gesteld De kunst is om de juiste regel bij de praktijksituatie te brengen. Met de Chw hebben gemeenten meer opties om uit te kiezen. Geen nieuwe doelen, wel extra middelen." Arjen de Snoo, advocaat bij Houthoff Buruma.

Slechts 10 gemeenten hebben het projectuitvoeringsbesluit ontdekt. De helft van die gemeenten bevalt de toepassing zo goed dat ze op herhaling gaan (zie schema 8).

Om tot toepassing van het projectuitvoeringsbesluit over te gaan moet de gemeente een drempel over. Het is wennen aan de werkwijze (alle besluiten in één keer), de procedure wijkt wat af en het gemeentebestuur is vaak onbekend met het instrument. Dat vergt extra informatieoverdracht bij een eerste toepassing. De ervaringen uit de gemeenten die het projectuitvoeringsbesluit wel toepassen leren dat het niet zo heel lastig is om bijvoorbeeld de gemeenteraad te overtuigen dat het projectuitvoeringsbesluit een solide en betrouwbaar instrument is.

De procedure van het projectuitvoeringsbesluit is nieuw voor de meeste gemeenten. Om tot een goede toepassing te komen, zo melden diverse medewerkers van gemeenten, is het nodig om alles goed op een rij te zetten. Er is enige aanpassing nodig op de normale werkwijze, zoals in de afstemming tussen de afdelingen ruimtelijke ordening en vergunningverlening, tussen gemeente en initiatiefnemer en in de dialoog met de gemeenteraad. Deze verandering van de routine ervaren de meeste medewerkers als een stimulans. Met het projectuitvoeringsbesluit valt prima te werken. Als zich weer een geschikte situatie voordoet, dan zijn zij zeker bereid om het instrument nogmaals toe te passen.

Schema 8: Aantal toepassingen van het projectuitvoeringsbesluit per gemeente

7. Breed draagvlak

Afdeling 7

7.1 Ontwikkelingen en trends

De Vereniging Nederlandse Gemeenten stond aan de basis van Hoofdstuk 2, Afdeling 7 Chw voor de lokale of (boven)regionale projecten met nationale betekenis. Het advies 'Sneller en Beter'[34] stond model voor de invulling: een brede verkenning en het verkrijgen van draagvlak aan de voorkant, leidt tot versnelling in de uitvoering. In de Chw gelden drie eisen bij de toepassing van Afdeling 7:

- Een brede verkenning die uitmondt in een structuurvisie, waar alle betrokken overheden uitdrukkelijk mee moeten instemmen
- Een projectcommissie waarin de overheden samenwerken aan de realisatie
- Gebruik van de coördinatieregeling Wro voor de bundeling van de ruimtelijke toestemming en de uitvoeringsbesluiten

De projecten vallen bovendien onder de regels voor bestuursrechtelijke versnelling, inclusief de verlichting van de m.e.r.-procedure.

Kort na het in werking treden van de Chw zijn in de eerste tranche Amvb drie gebieden aangewezen: Rotterdam Central District, FlorijnAs te Assen en Stationsgebied Utrecht. Sinds die tijd hebben zich geen nieuwe projecten aangediend.

[34] Commissie Versnelling Besluitvorming Infrastructurele Projecten (Commissie Elverding), april 2008

7.2 Voortgang projecten

'Glocal' city district in Rotterdam

Het project Rotterdam Central District was al in voorbereiding toen het gebied op 17 juli 2010 formeel werd aangewezen onder Afdeling 7 van de Chw. Op 17 maart 2011 heeft de gemeenteraad van Rotterdam de structuurvisie vastgesteld. Alle betrokken overheden hebben de structuurvisie mede ondertekend. De structuurvisie heeft ook een groot draagvlak in de stad, zoals blijkt uit het beperkte aantal van 10 zienswijzen en 2 bestuurlijke overlegreacties.

Central District bestaat uit drie onderdelen: (1) het Centraal Station Rotterdam, (2) vier ontwikkellocaties (Weena Point, Schiekade, Conradtstraat en Delftse Plein) en (3) de verbindende buitenruimte met pleinen, weginfrastructuur en groen.

Rotterdam Central District krijgt de identiteit van een 'glocal' city district, waarin de trend van globalisering en lokale kenmerken samenkomen. De globalisering is terug te vinden in de verbinding van Rotterdam met de wereld, in de kantoren van multinationals en in de '24-uurs-economie' die het gebied gaan kenmerken. Maar ook voor lokale ondernemers en de eigen burgers moet het gebied aantrekkelijk zijn, met winkels, cultuur en goede verbindingen binnen de stad Rotterdam. De gemeente vraagt de bedrijven bijvoorbeeld om in nieuw te ontwikkelen kantoren publieke functies zichtbaar en open op de begane grond te huisvesten. Dat draagt bij aan de levendigheid en het verblijfsklimaat.

De realisatie van het nieuwe stationsgebouw is in volle gang. Per dag verwerkt het stationsgebied nu al gemiddeld 110.000 reizigers. Dat aantal zal naar verwachting door de komst van de HSL-Zuid en RandstadRail toenemen tot meer dan 300.000 per dag in 2025. De officiële opening van het station inclusief de nieuwe inrichting van de buitenruimte vindt in 2014 plaats. De vier ontwikkellocaties worden opgepakt in nauwe wisselwerking met marktpartijen en toegespitst op de vraag in een menging van kantoren, commercieel vastgoed en wonen. Hoewel het gaat om toplocaties is ook hier de ontwikkeling door de economische en vastgoedcrisis in een ander daglicht komen te staan. Bedrijven die zich willen vestigen vragen, behalve een toplocatie, vooral zekerheid en snelheid. Ze willen eerst zekerheid dat hun plannen haalbaar zijn, voordat ze gaan investeren in de uitwerking. Het tempo moet verder hoog liggen. Voor het Weena Point (110.000 m2) heeft de Chw zijn waarde bewezen juist doordat het mogelijk werd de combinatie van snelheid en zekerheid te bieden.

De gemeente had een bestemmingsplan, onderbouwd met een milieueffectrapport, in procedure, toen zich twee gegadigden aandienden als huurder voor een kantoor op het Weena Point. Om snelheid te maken zijn toen twee processen parallel gaan lopen. Naast de afronding van het bestemmingsplan is de voorbereiding gestart van een omgevingsvergunning in afwijking van het vigerende bestemmingsplan (op basis van de Wabo). Die tweede procedure moest via een zo snel mogelijk traject zekerheid opleveren. Tegen beide procedures was beroep ingesteld. De behandeling is bij de Raad van State samengevoegd en vanwege de bestuursrechtelijke versnelling van de Chw kregen de beide bedrijven snel zekerheid over hun plannen.

Snelheid brengt eisen met zich mee voor bestuur, initiatiefnemer en ambtelijke organisatie. Samenwerking is een van de sleutelwoorden. Maar dat is niet voldoende. Het is nodig om de procedure goed in beeld te hebben en daar handig mee om te gaan. Voor het Weena Point zijn 'mandjes' met samenhangende procedures gemaakt voor bestemmen, voorbereiden (zoals de sloopvergunning), voor de realisatie (bouwen) en voor het gebruik. Aan overheidszijde is een coördinator vergunningen speciaal belast met het aanjagen en afstemmen van de procedure. De initiatiefnemer moet daarin meegaan en zich extra inspannen om het huiswerk snel en goed te doen.

De ervaring in Rotterdam is positief. De Chw genereert extra bestuurlijke en ambtelijke aandacht binnen de eigen organisatie. Dit komt de kwaliteit en de snelheid van de besluiten ten goede. Zowel de ontwikkelaar als mogelijke toekomstige huurders hebben op deze manier snel zekerheid gekregen. Met de 'snelle' uitspraak van de Raad van State kon het project daadwerkelijk worden gestart. Het bouwplan ´First´ (onderdeel van Weena Point) is dan ook in volle aanbouw. Na deze ervaring in Weena Point zullen ook de andere drie locaties op deze manier worden aangepakt.

Utrecht Stationsgebied: werk in uitvoering

Het stationsgebied in Utrecht is onder Afdeling 7 van de Chw gebracht voor samenhang, samenwerking en snelheid. Het omvangrijke project kent 29 deelprojecten.

De historische binnenstad en het stationsgebied Utrecht waren twee aparte delen van de binnenstad. Met het project Utrecht Stationsgebied worden beide delen met elkaar verbonden. De leefbaarheid en veiligheid worden verbeterd. Er komt meer ruimte voor cultuur, ontspanning, een betere bereikbaarheid én het water komt terug in de singel. Tegelijkertijd wordt het gebied een stuk duurzamer met zuinige gebouwen, ruimte voor fietsers, voetgangers en natuurlijk het openbaar vervoer De bouw van het nieuwe stationsgebied is een samenwerking van de gemeente Utrecht, Corio, NS, ProRail en Jaarbeurs.

Utrecht Stationsgebied is volop in beweging. De eerste deelprojecten zijn gereed, zoals het woonwinkelcentrum Vredenburg. Andere beeldbepalende projecten zijn in uitvoering. Het Muziekpaleis, waarin het muziekcentrum Vredenburg, het poppodium Tivoli en het Jazzcentrum SJU samen opgaan, wordt eind 2013 opgeleverd en in 2014 in gebruik genomen. De oplevering van het Stadskantoor aan het Jaarbeursplein is ook gepland in 2014. Verder zijn o.a. het Stationsplein west en de Vredeburgknoop in uitvoering. De OV-terminal is volop in aanbouw. Planning is om dit omvangrijke werk in 2016 op te leveren.

Het economische klimaat, met bezuinigingen bij de overheid, prijsdaling voor woningen en de teruglopende markt voor commercieel vastgoed, werkt door in de uitvoering. Zo is de financiering van het project Catherijnesingel (zuidelijk deel) en voor de bouw van een nieuwe bibliotheek nog niet rond. Voor de ontwikkeling van het Jaarbeursterrein is nog geen nader contract tot stand gekomen. De planontwikkeling voor dit deel van Utrecht Stationsgebied was niet eerder voorzien dan in de tweede helft van dit decennium. De ruimtelijke opgave is bovendien complex en de haalbaarheid van verschillende planonderdelen behoeft nader onderzoek.

Duurzaamheid

Een belangrijke innovatie in het hele project is de warmte-koude-opslag (WKO). De opgewekte energie is goedkoop en levert een bijdrage aan de haalbaarheid van de gebiedsontwikkeling door de lage gebruikskosten van gebouwen. Het systeem van WKO staat voor duurzame opwekking van energie. De warmte en beweging van het grondwater zorgen bovendien voor het schoonwassen van de vervuilde bodem: de biowasmachine. De gebiedsgerichte aanpak van de WKO is een innovatief experiment onder Afdeling 2 Chw (zie ook paragraaf 4.3.). WKO is voor het woonwinkelcentrum Vredenburg in werking gesteld. Het Muziekpaleis en het Stadskantoor worden vervolgens aangesloten. De ervaringen met de biowasmachine zijn positief. De gemeente heeft een apart loket geopend voor vragen over WKO.

De uitvoering van Utrechtse Stationsgebied heeft baat bij de Chw. Het gaat dan vooral om de vereenvoudiging en versnelling van het bestuursprocesrecht. Het relativiteitsvereiste beperkt het aantal beroepen, doordat deze alleen gericht kunnen zijn op het beschermen van de eigen belangen van de indiener. Dit filtert de beroepen en zorgt ervoor dat de werklast bij de gemeente (en de Raad van State) afneemt en de snelheid kan toenemen. Verder zorgt de zes-maanden-termijn voor snelheid van de afhandeling van de beroepen. Daarbij heeft de Raad van State overigens niet in alle gevallen zelf tijdig onderkend dat een beroep betrekking had op een Chw-project, waardoor de gestelde termijn van zes maanden niet altijd is gehaald. De gemeente bewaakt daarom ook zelf de termijnen en trekt zo nodig aan de bel. Tot slot werkt de coördinatie onder de Chw van bestemmingsplanwijziging en uitvoeringsbesluiten versnellend.

Ter vergelijking had de gemeente onlangs een project dat niet onder de Chw viel, waarin het ruimtelijk besluit, de omgevingsvergunning en een verkeersbesluit waren samengevoegd op grond van de gemeentelijke coördinatieverordening. De Raad van State oordeelde in beroep dat de gronden die zagen op het verkeersbesluit niet bij hen thuishoorden, maar voor behandeling in bezwaar bij het college van Burgemeester en Wethouders. Bestemmingsplan en omgevingsvergunning waren wel onherroepelijk, maar om volledig uitsluitsel te krijgen over het project is een procedure nodig voor het verkeersbesluit van bezwaar, mogelijk beroep en hoger beroep. Daarin komt het verschil met de Chw tot uiting.

Cultuurverandering in FlorijnAs

FlorijnAs is een verbindend programma voor de ontwikkeling van Assen en bundelt in acht samenhangende projecten maatregelen voor wegen, openbaar vervoer, woningbouw, werkgebied, water, landschap en natuur. De totale investering is € 1,5 miljard tot 2030.

De gemeente Assen was niet gewend zich te richten op de directe buurgemeenten voor ruimtelijke ontwikkeling. Voor een ingrijpend programma als FlorijnAs heeft Assen bewust met die oude cultuur gebroken en gekozen voor de toepassing van Afdeling 7 van de Chw. Samenwerking in plaats van 'ieder voor zich' levert winst op. Groen en omgeving worden gekoppeld aan de binnenstedelijke ontwikkeling. De relatie met de buurgemeenten wordt opgepakt in gezamenlijke projecten. Het draagvlak beperkt zich niet tot de overheden. Het brede *commitment* leidde ook tot weinig zienswijzen op de opgestelde structuurvisie.

Assen knipt de uitvoering bewust op in kleine stukken, zodat ook kleinere lokale en regionale aannemers aan de bak kunnen komen. Dankzij de overeenstemming aan de voorkant en de snelle procedures van de Chw (coördinatie én vereenvoudiging en versnelling van beroepsprocedure) loopt het project vlot door naar de uitvoering. De coördinatie vraagt een andere werkwijze van de betrokkenen overheden. Dat is wennen en vergt onderhoud. In een bestuurlijke bijeenkomst begin 2013 hebben de betrokken overheden de wil tot samenwerking bevestigd en afgesproken te investeren in een versterkte uitvoering: werk met werk maken en verknopen waar winst valt te halen. De ambtelijke medewerkers van de verschillende overheden hebben deze intentie in een samenwerkingsbijeenkomst uitgewerkt in afspraken. De resultaten zijn weer gepresenteerd aan de verantwoordelijke bestuurders.

Om de winst ook echt te kunnen inboeken zijn andere werkprocessen nodig. Assen heeft zijn interne organisatie aangepast om zo beter toegerust te zijn op een efficiënte toepassing van de coördinatieregeling. De vergunningverlening loopt nu echt sneller. Dat komt ook door het vlot afkomen van de uitspraken in beroep. In vier gevallen heeft Assen daarvan al geprofiteerd zoals voor de totstandkoming van een fietspad, bedrijventerrein en de verbouw van een opleidingsinstituut.

Ook op onderdelen doet Assen positieve ervaringen op met de samenwerking. In het deelgebied Havenkwartier hebben het waterschap en de gemeente elkaar gevonden rond de rioolwaterzuivering (rwzi). De gemeente zag de rwzi aanvankelijk als obstakel bij de ontwikkeling van dit overgangsgebied met meer dan 1000 nieuwe woningen. Het waterschap wilde de net opgeknapte rwzi handhaven en afschermen van de geplande woningbouw. Toch hebben partijen elkaar gevonden op een gemeenschappelijk belang: de rwzi wordt ruimtelijk ingepast en medegebruik wordt toegestaan. Bovendien gaat de rwzi waarschijnlijk energie leveren voor de nieuwe woningen.

De gemeente Assen wil de positieve ervaringen met de Chw verder uitbouwen. De gemeente heeft de deelprojecten Havenkwartier (zesde tranche) en Assen-Zuid (zevende tranche) aangemeld als innovatief experiment (Hoofdstuk 2, Afdeling 2 Chw). In het Havenkwartier wil de gemeente experimenteren met een langere geldingsduur van het bestemmingsplan en in Assen-Zuid (gebied TT-circuit) met het omgevingsplan, vooruitlopend op de Omgevingswet.

8. De rol van kennis bij invoering en gebruik van de Chw

De bekende weg

Veel pleit voor het volgen van de bekende weg: niemand verdwaalt, het werkt snel, het is vertrouwd en opgedane ervaringen komen direct weer van pas. Er is een keerzijde. Elke situatie is anders. De bekende weg is in een nieuwe situatie niet vanzelfsprekend de beste route. Niet alleen de situaties verschillen, ook komen er meer wegen bij. De Chw biedt nu al een paar jaar extra opties om omgevingsvraagstukken aan te pakken. Toch worden de nieuwe mogelijkheden van de Chw nog niet altijd op een juiste wijze benut. Kennis is nodig om tot een goede en brede toepassing te komen.

> Gemeenten zijn bijvoorbeeld slecht bekend met het projectuitvoeringsbesluit (Hoofdstuk 2, Afdeling 6 Chw). Het instrument wordt dan ook weinig toegepast. De gemeenten die wel van deze optie gebruik maken zijn tevreden en nemen het instrument op in hun standaardpakket.
> De bestuursrechtelijke versnelling (Hoofdstuk 1 Chw) is voor veel projecten van rechtswege van toepassing. Het blijkt dat niet alle gemeenten hier goed van op hoogte zijn. Het gevolg is dat een deel van de projecten, waarvoor de Chw van rechtswege geldt, toch niet als Chw-project wordt herkend.

Het pleidooi is om een wettelijk instrument niet uit gewoonte toe te passen. Het advies is: maak eerst een analyse van de situatie, overweeg verschillende aanpakken, vergelijk de wettelijke instrumenten en kom dan pas tot een keuze. Voorwaarde is wel dat de betrokken partijen bekend zijn met de mogelijkheden. Kennis is een belangrijke sleutel voor succes.

> De zoektocht naar nieuwe wettelijke mogelijkheden start vaak pas als de ingesleten paden niet tot succes leiden. In Oostzaan heeft de eerste fase van een bouwproject tot een langdurige rechtzaak geleid. Om die vertraging in de tweede fase te vermijden is gezocht naar een alternatief. Dat bleek het projectuitvoeringsbesluit te zijn.
> In de FlorijnAs stonden de centrumgemeente Assen en de buurgemeenten vaak met de rug naar elkaar. Dat werkt niet makkelijk samen. Partijen waren bereid zich om te draaien. In een project met nationale betekenis (Hoofdstuk 2, Afdeling 7 Chw) is samenwerking ‘verplicht’.

De Chw werkt ook als stimulans om de eigen werkwijze tegen het licht te houden. Dat leidt tot intensievere samenwerking van afdelingen binnen gemeenten, het verminderen van eigen regels en tot gerichte inzet van mensen om de meerwaarde van de Chw ter verzilveren.

> De gemeente Eindhoven heeft in vervolg op het opschonen van de rijksregels ook naar de eigen regels en werkwijze gekeken. Wat kan weg, wat kan sneller? Dat vormt een mooie bijvangst van de Chw.
>
> De gemeente Assen kent een speciale vergunningverlener om de snelheid van de Chw te kunnen waarmaken. Er is een handout om aannemers op de hoogte te stellen van de snelle werkwijze.

Rotterdam, Stadshavens

Kennisoverdracht

Het ministerie van IenM steekt energie in kennisoverdracht en kennisuitwisseling. Dat leidt tot de volgende groslijst van activiteiten:

- **Regiobijeenkomsten:** Bijeenkomsten, verdeeld over het land, waarin 'starters' met de Chw bekend worden gemaakt met de mogelijkheden van de Chw. De bijeenkomsten zijn overtekend en de waardering van de deelnemers is groot. De bijeenkomsten zijn telkens weer aanleiding voor enkele deelnemers om vervolgstappen te zetten naar een eigen toepassing van de Chw. Naast de regiobijeenkomsten, die volledig zijn gericht op de Chw, wordt ook deelgenomen aan congressen en bijeenkomsten van anderen, waaronder de informatiebijeenkomsten van Eenvoudig Beter, gericht op de Omgevingswet.

- **Kennis- en discussiebijeenkomsten:** Enkele keren per jaar organiseert het ministerie van IenM kennisbijeenkomsten gericht op uitwisseling tussen projecten die bij Amvb zijn aangewezen: ontwikkelingsgebieden, innovatieve experimenten en projecten met nationale betekenis. In deze bijeenkomsten ligt het accent op van elkaar leren, inspireren en samen oplossingen vinden voor gelijksoortige vragen bij projecten. In 2012) is ook een discussiebijeenkomst met vertegenwoordigers van natuur- en milieuorganisaties gehouden om de plussen en minnen van de Chw te bespreken.

- **Publicaties:** Het ministerie van IenM publiceert onder de titel 'Eenvoudig beter in de praktijk' brochures met een korte beschrijving van de projecten die bij Amvb zijn aangewezen. Een algemene brochure over de Chw is naar aanleiding van de verlenging van de Chw in gewijzigde vorm herdrukt. Voor de groep gemeenten die een 'bestemmingsplan-plus' wil gaan voorbereiden heeft het ministerie een brochure over ontwikkelingsgebieden onder de Chw opgesteld. De website van Kenniscentrum Infomil[35] geeft informatie over de regelgeving en de jurisprudentie. De site bevat ook een scan (testversie) waarmee een projectleider kan uitzoeken of een project onder bijlage I van de Chw valt (waarvoor de bestuursrechtelijke versnellingsregels van de Chw gelden). Ook op www.rijksoverheid.nl en https://omgevingswet.pleio.nl is informatie over de Chw en Chw-projecten te vinden.

In 2012 is de website van Kenniscentrum Infomil bijna 17.000 keer bezocht door ruim 7000 unieke bezoekers. Dat is een groei ten opzichte van 2011 met 20%. Het bezoek van de pagina's met nieuws en informatie over jurisprudentie is gegroeid ten opzichte van 2011; de belangstelling voor de pagina's over de inhoud en werking van de Chw neemt verhoudingsgewijs wat af.

- **Informatie op afroep:** De programmadirectie Eenvoudig Beter van het ministerie van IenM, die onder meer belast is met de uitvoering van de Chw, staat projecten met raad en daad bij. Voor inhoudelijke vragen over de aanwijzing bij Amvb (voor de bijzondere voorzieningen) en beleidsmatige en andere inhoudelijke vragen is het ministerie per telefoon en mail bereikbaar. Diverse keren is de toegankelijkheid en de klantgerichtheid positief gewaardeerd. Bij het Kenniscentrum Infomil is een Helpdesk beschikbaar voor juridische vragen.

De Helpdesk van Kenniscentrum Infomil is in 2012 met 121 hulpvragen wat minder ingeroepen dan in 2011 (146 hulpvragen). De meeste vragen (37%) gaan over de toepassing van de Bijlagen I en II van de Chw.

[35] www.infomil.nl/onderwerpen/ruimte/crisis-herstelwet

9. Ervaringen gericht op de Omgevingswet

De Chw kent een 'nieuwe benadering' van de aansluiting tussen regelgeving en praktijk. Deze benadering levert bruikbare ervaringen op voor de ontwikkeling van de Omgevingswet.

De gedachte is dat niet de regel voorop moet staan, maar het te behalen resultaat. Wettelijke regels moeten de totstandkoming van een goed plan ondersteunen, niet dwarsbomen.

> Een voorbeeld van een heldere regel die onhandig kan uitpakken, komt uit Eindhoven. De gemeente hanteert een eenduidige grens. Vanwege externe veiligheid (chloortrein) is het verboden om binnen een grens van 200 meter van het spoor een evenement te organiseren. Na een diepgaande beschouwing kwam de gemeente tot de conclusie dat 'kan niet' geen bevredigend standpunt is. Het zoeken naar een oplossing wel. Knelpunt leek de stroom bezoekers naar een evenement in het Philipsstadion. Met het opzetten van een 'plein van de hemelse voorpret' ontstaat een veel geleidelijker toestroom van publiek, met een veel lager risicoprofiel. Ook vanuit een oogpunt van openbare orde is dat positief. Bovendien: één telefoontje had opgeleverd dat er die avond helemaal geen chloortransport zou plaatsvinden. Denken vanuit oplossingen levert resultaat.

De Chw zet het projectresultaat voorop. Alleen om een gunstig resultaat te behalen maakt de Chw experimenten mogelijk. Dan is niet de letter van de wettelijke regel sturend, maar de bedoeling achter de regel. In die zin is de Chw een 'maatwerkwet'. De wettelijke regels zijn aan te passen aan de situatie waarin ze worden toegepast.

> Innovatieve experimenten moeten meerwaarde hebben. Onder de voorwaarde dat de innovatieve ontwikkeling bijdraagt aan het bestrijden van de economische crisis en aan het bereiken van duurzaamheid is het toegestaan van een wettelijke regel af te wijken. Datzelfde geldt ook in de ontwikkelingsgebieden, waar het gemeentebestuur manoeuvreerruimte krijgt om een gewenste ontwikkeling tot stand te brengen. Daarbij gelden waarborgen en doelen, zoals het optimaliseren van de milieugebruiksruimte, het versterken van een duurzame ruimtelijke en economische ontwikkeling in samenhang met het tot stand brengen van een goede milieukwaliteit. Als vanuit dat oogmerk wordt gewerkt, dan biedt de Chw mogelijkheden om wettelijke regels flexibel in te zetten.

In het afgelopen jaar wordt deze denk- en werkwijze steeds meer herkend, benoemd en gewaardeerd. Een verandering in mentaliteit wordt zichtbaar. Wetgeving wordt niet gezien als een vaststaand uitgangspunt. Gezocht wordt naar passend gereedschap om in de veranderende tijd toch dingen voor elkaar te krijgen. Met wetgeving, waarin de kwaliteitsnormen in de eindsituatie in stand blijven, maar waarin soepel wordt omgegaan met de weg er naar toe. Met experimenten, vereenvoudiging en vooral flexibiliteit. De Chw laat zien dat uit die vernieuwing leerpunten voortkomen voor toekomstige wet- en regelgeving. Waar mogelijk worden die direct toegepast (zie bijlage 2 van dit rapport) zodat niet hoeft te worden gewacht op de definitieve verankering in de Omgevingswet of de wijziging van de Awb.

Experimenten in de Chw die inmiddels in generieke wetgeving zijn opgenomen:
- Passeren van kleine gebreken in besluiten
- Toepassing van het relativiteitsbeginsel
- Verlenging van de termijn van tijdelijk afwijken van een bestemmingsplan (tijdelijk gebruik)
- Versnelling van de besluitvorming over tijdelijk gebruik
- De regeling voor tijdelijk gebruik wordt nog verder uitgewerkt bij Amvb, voordat toepassing mogelijk is

Diverse experimenten worden benut om de Omgevingswet van een stevig praktijkfundament te voorzien. Twee onderdelen van de Chw staan model voor een overeenkomstige regeling binnen de Omgevingswet. Het gaat om een experimenteerartikel, dat als aanjager kan blijven fungeren voor vernieuwingen. Net als onder de Chw is afwijken van wettelijke regels – onder strikte voorwaarden – toegestaan als dat nodig is om veelbelovende projecten tot stand te kunnen brengen. Het tweede onderdeel heeft betrekking op de ontwikkelingsgebieden, waar de gemeente of provincie extra manoeuvreerruimte krijgt om vastgelopen projecten toch vlot te trekken.
Daarnaast staat het bestuursprocesrecht onder de Chw model voor de aanpassing van de Awb. Een deel van het bestuursprocesrecht is al generiek toepasbaar gemaakt.

Onder de Chw vinden innovatieve experimenten plaats die praktijkkennis opleveren voor de vormgeving van de Omgevingswet. De algemene teneur is meer flexibiliteit bij de toepassing van regels. Een belangrijke aspect is de andere kijk op de maakbare en vanuit de overheid in plannen met tijdschema's vast te leggen toekomst. De tijd van grootse ingrepen en superprojecten lijkt voorbij. Organische ontwikkeling met initiatieven vanuit de samenleving past beter in dit tijdsgewricht. Dat vraagt om een daarbij passende vormgeving en toepassing van regels. De Chw laat een breed scala aan voorbeelden zien, die een beeld geven van wat de Omgevingswet kan gaan bieden.

Voorbeelden waarin de Chw ruimte biedt om gebieden op maat en met initiatieven van betrokken partijen in te vullen:
- Verlenging van de looptijd van een bestemmingsplan, waardoor tijd ontstaat voor een meer organische ontwikkeling van een gebied (Assen en Katwijk)
- Regelvrije zones voor plaatsing van mini-windturbines (gemeenten Amersfoort, Houten, Leusden, Nieuwegein, Utrecht, Woerden en Nijmegen)
- Beperkte toepassing van het Bouwbesluit bij particulier opdrachtgeverschap (Almere, Castricum, Den Haag)
- Experimenteerlocatie met één omgevingsvergunning (Leeuwarden)
- Vereenvoudiging procedure voor vergunningen van kleine bouwwerken (Almere, Delft, Eindhoven, Haarlem, Haarlemmermeer, Schijndel, Zoetermeer)
- Flexibele bestemmingsplannen (Amsterdam, Beuningen, Den Helder, Maastricht, Overbetuwe, Tynaarlo)

Op een ander niveau is de leerervaring met de Chw dat het veel tijd en moeite kost om nieuwe regels in te voeren. Eenvoudig Beter spant zich in om de Chw bekend te maken, projecten te ondersteunen, discussie aan te gaan en vragen te beantwoorden. De respons is positief maar toch blijft de vraag om meer informatie en kennis ook drie jaar na de invoering van de Chw nog steeds bestaan. Nog steeds zijn gemeenten niet of onvolledig op de hoogte van de verschillende onderdelen van de Chw en wordt bijvoorbeeld gedacht dat de toepassing van het bestuursprocesrecht een keuze is. De noodzaak van een kennisprogramma rond de invoering van nieuwe wetgeving blijft aanwezig. De behoefte is intensiever en langduriger dan bij de invoering van de Chw was voorzien.

Culemborg, Spoorzone

Bijlagen

Bijlage 1
Hoofdlijn van de Chw

De Crisis- en herstelwet (Chw) zorgt sinds 31 maart 2010 voor versnelling en vernieuwing in de ruimtelijke planontwikkeling en de bouw. De Chw is bedoeld om in tijden van economische en financiële crisis ruimtelijke projecten vlot te trekken, procedures te versnellen en stimulansen te geven aan duurzame innovaties. De Chw kent hoofdstukken voor bestuursprocesrecht / milieueffectrapportage (hoofdstuk 1) en bijzondere voorzieningen (hoofdstuk 2). Daarnaast heeft de Chw een aantal permanente wijzigingen aangebracht in bestaande wetten (hoofdstuk 3). De Chw is de afgelopen jaren aangevuld en aangepast, zoals in bijlage 2 is beschreven. Zo is bijvoorbeeld de einddatum uit de wet geschrapt, zodat de Chw voor onbepaalde tijd geldt. De Chw kent de volgende hoofdlijn (stand medio 2013).

Hoofdstuk 1: Bestuursprocesrecht en milieueffectrapportage

Hoofdstuk 1 van de Chw bevat uitzonderingen op de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht. Die uitzonderingen moeten er voor zorgen dat de beroepsprocedures van ruimtelijke projecten minder in aantal zijn en sneller verlopen. Samengevat gaat het om de volgende punten:

- Decentrale overheden kunnen niet in beroep gaan tegen een besluit van een tot de centrale overheid behorend bestuursorgaan (artikel 1.4. Chw).
- De administratieve rechter doet uitspraak binnen 6 maanden na het verstrijken van de beroepstermijn (artikel 1.6 Chw, 4e lid) of een tussenuitspraak met een verlenging van nog eens 6 maanden als sprake is van de zogenoemde bestuurlijke lus (artikel 1.7 Chw) of van prejudiciële vragen (art 1.8 Chw).
- Pro forma beroep, een beroepsschrift dat pas na verloop van de beroepstermijn wordt aangevuld met inhoudelijke argumenten, is niet mogelijk (artikel 1.6 2e lid Chw). Ook verder kunnen na afloop van de beroepstermijn geen beroepsgronden meer worden aangevoerd (artikel 1.6a Chw).
- Onderzoek hoeft niet opnieuw gedaan te worden als dat onderzoek nogmaals gebruikt wordt om een vernietigd besluit te herstellen (artikel 1.10 Chw).

Deze vereenvoudiging van het bestuursprocesrecht is van toepassing op:

- In Bijlage I Chw (met aanvulling in de Amvb 1e, 4e en 6e tranche) benoemde categorieën van ruimtelijke en infrastructurele projecten.
- In Bijlage II Chw (aangevuld in Amvb 1e t/m 6e tranche) met naam opgenomen projecten.
- De volgende bijzondere voorzieningen van Hoofdstuk 2 Chw: ontwikkelingsgebieden (Afdeling 1), de versnelde uitvoering van bouwprojecten (Afdeling 6) en de lokale en (boven)regionale projecten met nationale betekenis (Afdeling 7). De projecten van Afdeling 1 en Afdeling 7 zijn aangewezen in het Besluit uitvoering Chw.

Daarnaast kunnen de projecten die zijn opgenomen in bijlage II Chw en de projecten van Afdeling 7 van Hoofdstuk 2 (lokale en (boven)regionale projecten met nationale betekenis) gebruik maken van een verlichting van de m.e.r.-procedure. Deze verlichting houdt in dat voor een project-m.e.r. geen onderzoek naar alternatieven hoeft plaats te vinden en dat de verplichting om advies te vragen aan de Commissie voor de milieueffectrapportage vervalt.

Bijlage I chw: categorieën ruimtelijke en infrastructurele projecten als bedoeld in artikel 1.1, eerste lid (inclusief aanvullingen opgenomen in de amvb 1e, 4e en 6e tranche)

1 duurzame energie

1.1 aanleg of uitbreiding van productie-installaties voor de productie van biogas, biomassa, getijdenenergie, golfenergie, hernieuwbare elektriciteit, hernieuwbaar gas of hernieuwbare warmte met behulp van aardwarmte, omgevingswarmte, osmose, rioolwaterzuiveringsgas, stortgas, waterkracht en zonne-energie

1.2 aanleg of uitbreiding van productie-installaties voor de opwekking van duurzame elektriciteit met behulp van windenergie als bedoeld in artikel 9b, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, en artikel 9e van de Elektriciteitswet 1998

1.3 ontwikkeling en verwezenlijking van bodemenergiesystemen als bedoeld in artikel 8, tweede lid, onder h, van de Wet bodembescherming

1.4 aanleg, wijziging of uitbreiding van installaties voor warmtekrachtkoppeling als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onder w, van de Elektriciteitswet 1998 in de glastuinbouw, en van energienetwerken bestemd voor levering van restenergie aan op het netwerk aangesloten glastuinbouwondernemingen, dan wel levering van restwarmte van die ondernemingen aan anderen

1.5 aanleg, wijziging of uitbreiding bij agrarische bedrijven van installaties voor co-vergisting van de biologische afbraakreacties van in hoofdzaak verpompbare vaste en vloeibare uitwerpselen van dieren en een of meer stoffen, genoemd in bijlage Aa, onder IV, van de Uitvoeringsregeling Meststoffenwet

1.6 ontwikkeling en verwezenlijking van overige ruimtelijke en infrastructurele projecten voor het transport of het leveren van duurzame energie

2. gebiedsontwikkeling en werken van provinciaal of nationaal belang

2.1 ontwikkeling en verwezenlijking van werken en gebieden krachtens afdeling 3.5 van de Wet ruimtelijke ordening

2.2 projecten ten behoeve van de inpassing in het landschap, natuurontwikkeling of recreatiedoeleinden, waar deze samenhangen met projecten ten aanzien van de in deze bijlage bedoelde projecten ten aanzien van waterstaatswerken, spoorwegen, vaarwegen, wegen of luchthavens

2.3 projecten aangewezen krachtens artikel 2.18.

2.4 ontwikkeling en verwezenlijking van rijksbufferzones

3 gebiedsontwikkeling en werken van lokaal of regionaal belang

3.1 ontwikkeling en verwezenlijking van werken en gebieden krachtens afdeling 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening of een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan, het inpassingsplan of de beheersverordening wordt afgeweken, ten behoeve van de bouw van meer dan 11 woningen in een aaneengesloten gebied of de herstructurering van woon- en werkgebieden

3.2 projecten als bedoeld in artikel 2.9, eerste lid, waarvoor een projectuitvoeringsbesluit als bedoeld in artikel 2.10 is vastgesteld

3.3 projecten ten behoeve van de inpassing in het landschap, natuurontwikkeling of recreatiedoeleinden, waar deze samenhangen met projecten ten aanzien van de in deze bijlage bedoelde projecten ten aanzien van waterstaatswerken, spoorwegen, vaarwegen, wegen of luchthavens

3.4 ontwikkeling en verwezenlijking van werken en gebieden krachtens afdeling 3.1 van de Wet ruimtelijke ordening of een omgevingsvergunning waarbij met toepassing van artikel 2.12, eerste lid, onder a, onder 3°, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht van het bestemmingsplan, het inpassingsplan of de beheersverordening wordt afgeweken, voor de aanleg of wijziging van wegen

4 greenports

4.1 project «Innovacomplex» en «Villa Flora» voor de Floriade 2012 in greenport Klavertje 4 te Venlo (uitvoering deel 4 Nota Ruimte)

5 hoofdwegen

5.1 aanleg of wijziging van hoofdwegen als bedoeld in artikel 8 van de Tracéwet

5.2 wegaanpassingsprojecten als bedoeld in artikel 2 van de Spoedwet wegverbreding

5.3 uitvoering van onderhoud, herstel of verbetering van waterstaatswerken als bedoeld in artikel 1 van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken

6 luchthavens

6.1 ontwikkeling en verwezenlijking van luchthavens waarvoor krachtens de Wet luchtvaart een luchthavenbesluit is vereist dan wel krachtens de Luchtvaartwet een aanwijzingsbesluit is vereist

7 natuur, water en waterstaatswerken

7.1 projecten ter uitvoering van de Nadere uitwerking rivierengebied (NURG)

7.2 werken als bedoeld in artikel 10, eerste en tweede lid, van de Wet op de waterkering, of artikel 2.7, eerste lid, van de Waterwet (inclusief zandsuppleties)

7.3 aanleg of wijziging van waterstaatswerken als bedoeld in artikel 7 van de Wet op de waterkering of artikel 5.4, eerste lid, van de Waterwet

7.4 aanleg of wijziging van zuiveringstechnische werken als bedoeld in artikel 1.1 van de Waterwet.

7.5 projecten ter uitvoering van de PKB Ruimte voor de Rivier.

8 spoorwegen

8.1 aanleg of wijziging van landelijke spoorwegen als bedoeld in artikel 8 van de Tracéwet

8.2 aanleg of wijziging van tramwegen of metrowegen

9 vaarwegen

9.1 aanleg of wijziging van hoofdvaarwegen als bedoeld in artikel 8 van de Tracéwet.

10 verduurzaming landbouw

10.1 Installaties voor de verwerking van dierlijke mest

11 duurzame mobiliteit

11.1 aanleg en uitbreiding van overdekte en niet overdekte elektrische snellaadstations voor het opladen van voertuigen voor goederen en personentransport

11.2 aanleg en uitbreiding van tankstations met installaties voor het afleveren van waterstof aan voertuigen voor goederen en personentransport

12 transformatie van kantoren en industriële gebouwen

12.1 transformatie van langdurig leegstaande kantoren en industriële gebouwen naar andere gebruiksmogelijkheden

Hoofdstuk 2: Bijzondere voorzieningen

Hoofdstuk 2 van de Chw introduceert bijzondere voorzieningen waarvan projecten gebruik kunnen maken. Het gaat om specifieke vernieuwende procedures en om ruimte voor experimenten met gebiedsontwikkeling of innovatie. De bijzondere voorzieningen van Hoofdstuk 2 Chw bestaan samengevat uit:

Afdeling 1
Ontwikkelingsgebieden met de mogelijkheid de milieugebruiksruimte te herverdelen en tijdelijk af te wijken van een milieunorm. De gebieden worden aangewezen bij Amvb. In de 3e tranche van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet zijn aansluitend (niet limitatief) concrete wetsartikelen opgenomen, waarvan afwijking mogelijk is.

> Voor de projecten van Afdeling 1 is volgens artikel 2.3 Chw afwijking mogelijk van bij Amvb aangegeven bepalingen bij of krachtens de:
> Flora- en faunawet
> - Natuurbeschermingswet 1998
> - Ontgrondingenwet
> - Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
> - Wet ammoniak en veehouderij
> - Wet bodembescherming
> - Wet geluidhinder
> - Wet geurhinder en veehouderij
> - Wet inzake de luchtverontreiniging
> - Wet milieubeheer
>
> met dien verstande dat na vaststelling van het plan uiterlijk na 10 jaar alsnog wordt voldaan aan de gestelde milieukwaliteitsnormen

Afdeling 2
Innovatieve experimenten, waarin het is toegestaan om van specifiek aangegeven wettelijke bepalingen (zie kader) af te wijken. De experimenten worden aangewezen bij Amvb.

> Voor de projecten van Afdeling 2 is volgens artikel 2.4 Chw afwijking mogelijk van het bepaalde bij of krachtens de:
> - Elektriciteitswet
> - Warmtewet
> - Waterwet (met uitzondering van het onderdeel waterveiligheid)
> - Wet Algemene bepalingen omgevingsrecht
> - Wet ammoniak en veehouderij;
> - Wet bodembescherming;
> - Wet geluidhinder;
> - Wet geurhinder en veehouderij
> - Wet inzake de luchtverontreiniging;
> - Wet milieubeheer met uitzondering van artikel 5.2b en titel 5.2;
> - Wet ruimtelijke ordening,
> - Woningwet

Afdeling 3
Een tijdelijke regeling voor radarzonering – vervallen

Afdeling 4
Niet ingevuld

Afdeling 5
Een regeling voor de tijdelijke verhuur van te koop staande woningen – vervalt per 1 juli 2013, het tijdstip waarop de gewijzigde Leegstandwet in werking is getreden.

Afdeling 6
Versnelde uitvoering van bouwprojecten: woningen en bij Amvb aangegeven categorieën andere projecten van maatschappelijke betekenis (zie Amvb 3 tranche). Voor deze projecten volstaat één projectuitvoeringsbesluit.

Afdeling 7
Lokale en (boven)regionale projecten met nationale betekenis, waarbij betrokken overheden zich committeren aan de opgestelde structuurvisie. De gebieden worden aangewezen bij Amvb.

Hoofdstuk 3: Permanente wijzigingen

Hoofdstuk 3 van de Chw bevat een aantal permanente wijzigingen van bestaande wetten, zoals de rol van de provincies bij de realisatie van windmolenparken, de procedures voor onteigening, de bevoegdheden om maatregelen te treffen voor de stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden en tal van andere aanpassingen.

Bijlage 2
Ontwikkelingen in de wetgeving

De Chw maakt onderdeel uit van een dynamisch wetgevingstraject. Nadat de Chw op 31 maart 2010 in werking is getreden is de Chw nader ingevuld, aangevuld en aangepast. Drie aspecten staan centraal:

- De invulling van de wet met het Besluit houdende regels ter uitvoering van de Chw, waarin onder meer projecten worden aangewezen als bijzondere voorziening. Het Besluit wordt in tranches circa twee keer per jaar aangevuld.
- De wijzigingen van de wet (reparaties) en vooral de recente aanpassing om de tijdelijke Chw voor onbepaalde tijd te verlengen en aan te vullen met enkele zogenoemde *quick wins*.
- De voorbereiding op de Omgevingswet en de wijziging van de Algemene wet bestuursrecht (Awb), waarin de Chw te zijner tijd opgaat. De Chw is te beschouwen als een proeftuin voor de Omgevingswet en de Awb.

Meer in detail gaat het om de volgende ontwikkelingen in de wetgeving sinds 31 maart 2010 met een aanduiding van de inhoud (selectie):

1. Wet modernisering van de regelgeving over de milieueffectrapportage

Met het in werking treden van deze wet op 1 juli 2010 trad artikel 5.6 van de Chw in werking. In artikel 5.6. anticipeert de Chw op het in werking treden van de modernisering van de m.e.r.-regelgeving.

2. Besluit houdende regels ter uitvoering van de Chw (Amvb 1e tranche)

Deze Amvb is op 17 juli 2010 in werking getreden met de aanwijzing van vier ontwikkelingsgebieden, acht innovatieve experimenten en drie lokale projecten met nationale betekenis (alle volgens Hoofdstuk 2 Chw), regels over de vermelding van de Chw bij de bekendmaking van ruimtelijke besluiten en de vaststelling van de categorieën van projecten die gebruik kunnen maken van Afdeling 6 van de Chw (versnelde uitvoering – projectuitvoeringsbesluit).

3. Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo)

Met het in werking treden van de Wabo op 1 oktober 2010 trad artikel 5.7 Chw in werking. In dit artikel anticipeert de Chw op het in werking treden van de Wabo.

4. Besluit houdende regels ter uitvoering van de Chw (Amvb 2e tranche)

De wijziging van de Amvb (in werking op 13 april 2011) voegt vijf ontwikkelingsgebieden en zes innovatieve experimenten toe. Verder worden de Bijlagen I (categorieën projecten) en II (met naam genoemde projecten) van de Chw aangevuld.

5. Reparatiewet Chw

De 'Wet van 22 december 2011 tot wijziging van de Crisis- en herstelwet en enkele andere wetten (verbeteringen en aanvullingen)', ook wel bekend als Reparatiewet Chw is sinds 31 december 2011 in werking. Deze wet brengt verbeteringen in de Chw aan zoals:

- Aanpassing Bijlage I: Het bestuursprocesrecht van de Chw is van toepassing op bestemmingsplannen met meer dan 11 woningen (was 20).
- Voor bepaalde projecten hoeft volgens de Chw geen alternatieven-onderzoek binnen het Project-MER plaats te vinden. Nieuw is dat als toch alternatieven zijn onderzocht deze, op grond van Europese regels, wel in het project-MER moeten worden opgenomen.
- Bij innovatie is voortaan ook afwijking van Wabo en Waterwet mogelijk.
- De gemeenteraad kan het College van B&W de bevoegdheid geven om projectuitvoeringsbesluiten (Afdeling 6 Chw) te nemen.
- Voor projecten met nationale betekenis (Afdeling 7 Chw) is het niet langer nodig om een geheel nieuwe structuurvisie op te stellen. Aanvullen volstaat.

6. Besluit houdende regels ter uitvoering van de Chw (Amvb 3e tranche)

De Amvb is in werking sinds 25 juli 2012. De Amvb bevat de aanwijzing van vier ontwikkelingsgebieden en acht innovatieve experimenten, waarvan vier over duurzaam stortbeheer (toevoeging van een experimenteerparagraaf aan het Stortbesluit bodembescherming). Ook specificeert deze wijziging van de Amvb de bepalingen waarvan in ontwikkelingsgebieden kan worden afgeweken.

7. Regels over Radarzonering

De regels over Radarzonering waren tijdelijk opgenomen in Afdeling 3 Chw, in afwachting van regeling in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en de Regeling algemene regels ruimtelijke ordening (Rarro). Met de wijziging van het Rarro op 1 oktober 2012 voorzien Barro/Rarro in de regels over radarzonering. Hiermee is Afdeling 3 van de Chw over de radarzonering vervallen.

8. Besluit houdende regels ter uitvoering van de Chw (Amvb 4e tranche)

De wijziging is ingegaan op 25 oktober 2012. De 4e tranche bevat vier nieuwe ontwikkelingsgebieden, een wijziging van een eerder aangewezen ontwikkelingsgebied en 2 innovatieve experimenten. Bovendien wordt aan bijlage I de categorie 'verduurzaming landbouw' toegevoegd en wordt bijlage II met een aantal projecten aangevuld.

9. Wet aanpassing bestuursprocesrecht

Op 1 januari 2013 is de Wet aanpassing bestuursprocesrecht in werking getreden, waarin het bestuursprocesrecht op een aantal punten wordt gemoderniseerd en aangepast. De volgende onderdelen van de Chw zijn overgeheveld naar de Algemene wet bestuursrecht en hebben daarmee permanente en algemene werking gekregen:

- Het laten passeren van kleine gebreken in een besluit (voorheen artikel 1.5 Chw)
- Relativiteitsbeginsel: iemand kan alleen een beroep doen op de naleving van rechtsregels die bedoeld zijn om zijn eigen belang te beschermen (voorheen artikel 1.9 Chw)

Daarnaast zijn de regels voor bezwaar en beroep bij ontwikkelingsgebieden (artikel 2.3, vierde en twaalfde lid Chw) en voor het projectuitvoeringsbesluit (artikel 2.13 Chw) uit de Chw geschrapt en is de gehele procedure voor bezwaar en beroep voor beide bijzondere voorzieningen in de Algemene wet bestuursrecht geregeld.

10. Besluit houdende regels ter uitvoering van de Chw (Amvb 5e tranche)

De 5e tranche is sinds 6 maart 2013 in werking en voegt vier ontwikkelingsgebieden en vijf innovatieve experimenten toe.

11. Verlenging Chw

Met het in werking treden van de 'Wijziging van de Crisis- en herstelwet en diverse andere wetten in verband met het permanent maken van de Crisis- en herstelwet en het aanbrengen van enkele verbeteringen op het terrein van het omgevingsrecht' op 25 april 2013 zijn de volgende wijzigingen van kracht:

- De einddatum van de werking van de oorspronkelijke wet is geschrapt. De looptijd van de Chw is voor onbepaalde tijd verlengd, tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de wijziging van de Algemene wet bestuursrecht. De Chw zal uiteindelijk hierin opgaan.
- Het gebiedsontwikkelingsplan voor de ontwikkelingsgebieden is naar inhoud ongewijzigd, maar is als begrip geschrapt. De inhoudelijke vereisten gaan op in het bestemmingsplan voor het ontwikkelingsgebied.
- De Chw staat niet toe dat decentrale overheden in beroep gaan tegen een besluit van een andere overheid. Deze bepaling wordt aangepast. Decentrale overheden mogen niet tegen een centrale overheid, maar wel tegen elkaar in beroep gaan.
- Aan de wet zijn zogenoemde *quick wins* toegevoegd die algemene werking hebben:
  - De houdbaarheid van onderzoeksgegevens is in ieder geval 2 jaar.
  - De regeling voor tijdelijk afwijken van een bestemmingsplan is verruimd. De procedure is van 26 naar 8 weken teruggebracht en de periode is verlengd van 5 naar 10 jaar. Dit onderdeel van de wet treedt in werking als de uitvoeringsbesluiten zijn genomen.

12. Besluit houdende regels ter uitvoering van de Chw (Amvb 6e tranche)

Het ontwerpbesluit voor de 6e tranche is op 18 december 2012 aan de Tweede Kamer aangeboden. Naar verwachting zal de 6e tranche medio 2013 in werking treden. Dit ontwerp bevat een tweetal innovatieve experimenten die samen betrekking hebben op acht gemeentelijke projecten. Het ontwerp vult Bijlage I Chw aan met een nieuwe subcategorie voor duurzame energie (productie-installaties) en met categorieën voor duurzame mobiliteit en transformatie van kantoren en industriële gebouwen.

13. Besluit houdende regels ter uitvoering van de Chw (Amvb 7e tranche)

De 7e tranche zal medio 2013 in ontwerp aan de Tweede Kamer worden aangeboden. Naar verwachting zal het ontwerp voorstellen bevatten voor het aanwijzen van één nieuw ontwikkelingsgebied en twaalf innovatieve experimenten (waarvan een wijziging van een al eerder aangewezen experiment), voor het verruimen van de categorie 'duurzame mobiliteit' van Bijlage I Chw en voor het toevoegen van elf projecten aan de categorie 'overige ruimtelijke projecten' van Bijlage II Chw.

Het kabinet bereidt een hervorming voor van het totale omgevingsrecht, waaronder ook de Chw valt. Het kabinet zal de ervaringen die met de Chw worden opgedaan betrekken bij het ontwerp van de Omgevingswet. Deze samenhang is organisatorisch geborgd door de implementatie van de Chw onder te brengen bij de programmadirectie Eenvoudig Beter, die de Omgevingswet voorbereidt. Hoofdstuk 1 van de Chw met regels voor het bestuursprocesrecht wordt te zijner tijd en voor zover nodig verwerkt in de Algemene wet bestuursrecht.

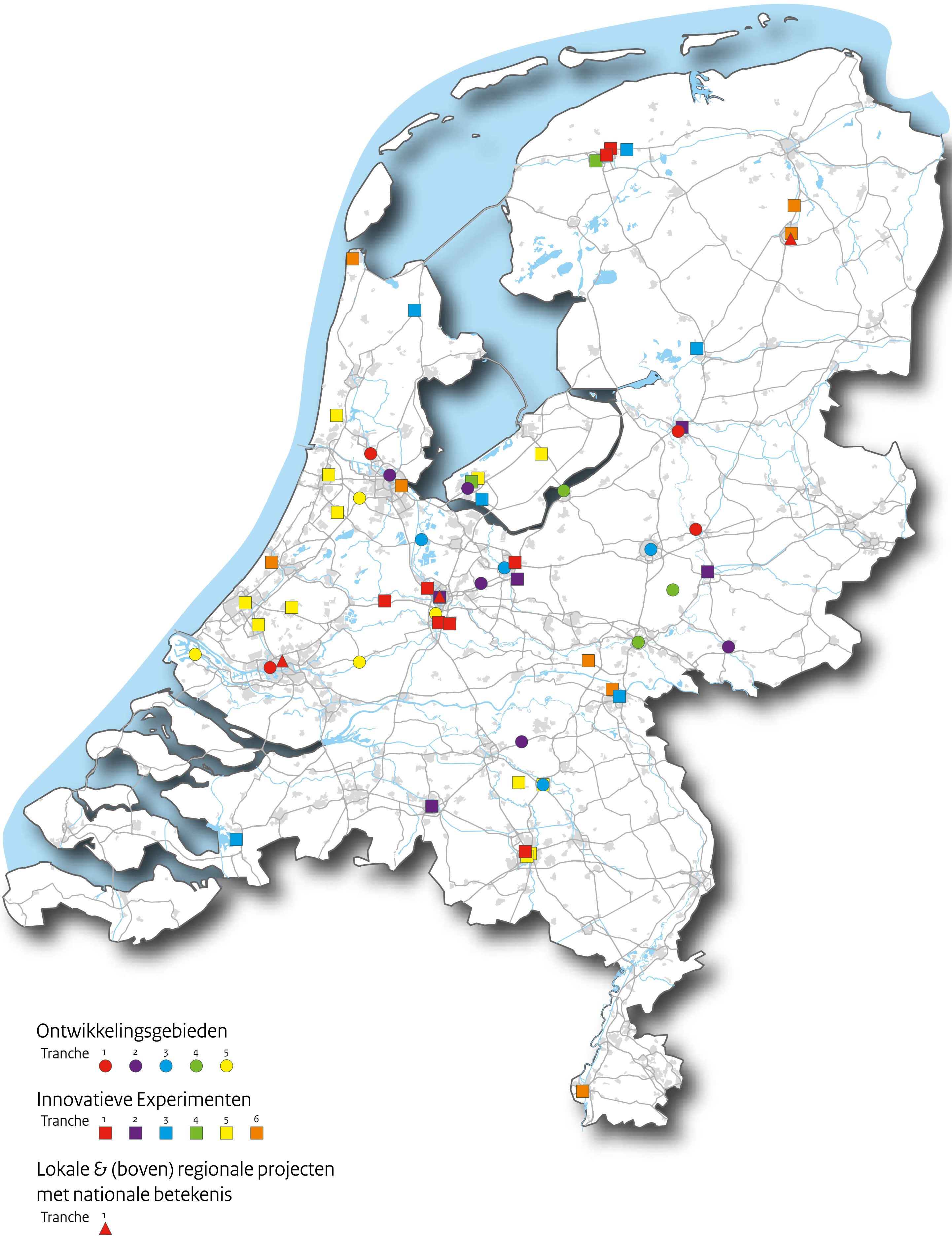
Bijlage 3
Projectenoverzicht

Overzicht van projecten vastgelegd in Chw, aangewezen bij Amvb (1e t/m 6e tranche) en projecten voor Afdeling 6 (op basis van openbare kennisgeving).

Overzichtstabel

	Aantal projecten	Chw	AMvB-tranche						Kennis-geving
			1e	2e	3e	4e	5e	6e	
Bijlage I									
Categorieën ruimtelijke en Infrastructurele projecten	onbekend								
Bijlage II (incl. Amvb I en II)									
A Nota Ruimte	29	28		1					
Aa Gebiedsontwikkeling met nationale uitstraling	19			6	2	8	1	2	
B Bodembescherming en bodemenergie	2	2							
C Waterstaatswerken	1	1							
D Luchthavens	3	3							
E Wegenprojecten	16	14	1			1			
F Bruggen	14	14							
G Spoorwegen	6	5				1			
Ga Lightrailverbindingen	1				1				
H Vaarwegen, sluizen, havens	3	3							
totaal projecten bijlage II	94	70	1	7	3	10	1	2	
Hoofdstuk 2 Chw (Amvb I en II)									
afd. 1 Ontwikkelingsgebieden	21		4	5	4	4	4		
afd. 2 Innovatieve experimenten	43		8	6	7	2	12	8	
afd. 3 Radarzonering	onbekend								
afd. 5 Tijdelijke verhuur te koop staande woningen	onbekend								
afd. 6 Versnelde uitvoering van (woning) bouwprojecten	17								17*
afd. 7 Lokale en (boven)regionale projecten met nationale betekenis	3		3						
Totaal projecten hfst 2	84	0	15	11	11	6	16	8	17
Totaal bekende projecten	179	70	16	18	15	16	17	10	17

* Voor zover te achterhalen is uit de Staatscourant en internetbronnen.

Ontwikkelingsgebieden
Tranche 1 2 3 4 5
Innovatieve Experimenten
Tranche 1 2 3 4 5 6
Lokale & (boven) regionale projecten
met nationale betekenis
Tranche 1

Afdeling 1: Ontwikkelingsgebieden

Plaats	Project	AMvB-tranche					
		1e	2e	3e	4e	5e	6e
Rotterdam	Stadshavens	X					
Deventer	Spoorzone	X					
Zwolle	Spoorzone	X					
Zaanstad	Zaanstad Midden	X					
Almere	Almere Centrum		X				
Amsterdam	Buiksloterham		X				
Doetinchem	Hamburgerbroek / Iseldoks		X				
Maasdonk	Nuland-Oost		X				
Soest en Zeist	Vliegbasis Soest en Zeist en Soesterberg-Noord		X		Aan-passing		
Amersfoort	Kop van Isselt			X			
Apeldoorn	Kanaalzone			X			
Stichtse Vecht	Vreeland Oost			X			
Veghel	Heilig Hartplein en Noordkade/CHV-terrein			X			
Harderwijk	Waterfront				X		
Brummen	Centrumplan Eerbeek				X		
Tilburg	Spoorzone				X		
Arnhem	Oostelijk centrumgebied				X		
Rotterdam	Havengebied inclusief Maasvlakte					X	
Bergambacht	Woningbouw Dijklaan					X	
Nieuwegein	Blokhoeve					X	
Haarlemmermeer	Masterplan Badhoevedorp-Centrum					X	

Afdeling 2: Innovatie

Plaats	Project	AMvB-tranche					
		1e	2e	3e	4e	5e	6e
Amersfoort	Regelvrije zones mini- windturbines op daartoe aangewezen bedrijventerreinen.	X					
Houten		X					
Leusden			X				
Nieuwegein		X					
Utrecht		X					
Woerden		X					
Nijmegen				X			
Leeuwarden	Eco Iglo	X					
Leeuwarden	Dutch Rainmaker (zuigercompressorwindturbine- combinatie)	X					
Eindhoven Strijp-S	Verlenging tijdelijk gebruik in afwijking van het bestemmingsplan	X					
Eindhoven Strijp-S	Afdeling 3.4 Awb niet van toepassing voor tijdelijke afwijking bestemmingsplan			X			
Eindhoven Spoorzone	Tijdelijk gebruik in afwijking van het bestemmingsplan					X	
Veghel CHV-terrein						X	
Utrecht	Gebiedsgerichte toepassing regelgeving bodemsanering		X				
Tilburg			X		Aan-passing		
Eindhoven Strijp-S			X				
Zwolle			X				
Zutphen De Mars	Woningbouw		X				
Meppel	Nieuwveense Landen, 'aangenaam duurzaam bouwen '(afwijking Bouwbesluit)			X			
Leeuwarden	Autarkische recreatiebungalow (afwijking Bouwbesluit)			X			
Bergen op Zoom Kragge II	Experimenten duurzaam stortbeheer			X			
Middenmeer Wieringermeer				X			
Almere Braambergen				X			
Almere	Beperkt toepassen van het Bouwbesluit bij particulier opdrachtgeverschap				X		
Castricum						X	
Den Haag						X	
Leeuwarden	Newtonpark. Experimenteer-locatie met één omgevings-vergunning				X		
provincie Flevoland	Opschalen en saneren windturbinepark					X	

Plaats	Project	AMvB-tranche					
		1e	2e	3e	4e	5e	6e
Almere	Vereenvoudiging procedure voor vergunningen van kleine verbouwingen					X	
Delft						X	
Eindhoven						X	
Haarlem						X	
Haarlemmer-meer						X	
Schijndel						X	
Zoetermeer						X	
Amsterdam	Flexibele bestemmingsplannen (experimenten begeleid door Platform 31)						X
Beuningen							X
Den Helder							X
Maastricht							X
Overbetuwe							X
Tynaarlo							X
Assen	Een verlengde looptijd voor twee bestemmingsplannen						X
Katwijk							X

Afdeling 6: Versnelde uitvoering bouwprojecten (voor zover gepubliceerd in de Staatscourant)

Plaats	Project	omschrijving	jaar-maand en nr. publicatie	Vastgesteld
Leidschendam-Voorburg	Plaspoelstraat te Leidschendam	47 woningen	2011-01: 921 2011-02: 2737 2011-07: 12383	X
Leidschendam-Voorburg	Landscheidingstraat	24 appartementen met parkeervoorzieningen	2011-08: 15379 2012-01: 315	X
Leidschendam-Voorburg	Zaagmolenstraat	31 appartementen, 20 eengezinswoningen en halfverdiepte parkeergarage	2011-12: 22691 2012-05: 9102	X
Lansingerland	Caleido (Meerpolder project 61-62) 'Oostmeerlaan ongenummerd'	60 starterswoningen	2011-03: 4545	X
Wassenaar	Hoge Klei	25 woningen	2010-06: 8837 2010-12: 20324 2011-06: 8837	X
Wassenaar	Locatie Ter Aar	Vestiging Early Childhood Center	2011-07: 12568	
Bergambacht	'Dijklaan-West II, laagbouwwoningen, Bergambacht'	84 eengezinswoningen	2011-04: 7549 2011-07: 12378	X
Bergambacht	'Secretaris Schippersstraat, Bergambacht'	39 appartementen en een parkeergarage en bijbehorende werken	2011-04: 7546 2011-07: 12376	X
Beek	Onze Lieve Vrouweplein 1	30 appartementen	22-06-2011 alleen op de gemeentelijke website	
Oostzaan	De Haal 8-10	12 woningen	2011-11: 19822 2012-05: 9135	X
Zwolle	Hoek Rhijnvis Feithlaan en Bagijnesingel (Bagijneweide)	35 zorgplaatsen	2012-02: 3918	X
Zwolle	Vogelbuurt in de wijk Kamperpoort	61 eengezinswoningen	2012-03: 4811 2012-05 10615	X
Hillegom	Patrimoniumplein	30 woningen slopen en nieuwbouw	2012-09 17920 2013-02 2776	X
Hilversum	Dudok woningen, Van Linschotenlaan	52 gestapelde woningen, ± 300 m^2 commerciële ruimte	2012-10 20242 2013-03 7718	
Deventer	Deltaschoollocatie	54 woningen	2012-10 20497 2013-03 5650	
Zwolle	Burgemeester Roelenweg 1	3 gebouwen met studenten-eenheden, zorgcluster, fietsenberging	2013-01 175	
Oostzaan	Kerkbuurtschoollocatie fase 2	28 appartementen	2013-01 1020	

Afdeling 7: Lokale projecten met nationale betekenis

Plaats	Project	AMvB-tranche					
		1e	2e	3e	4e	5e	6e
Assen	FlorijnAs	X				Uitbreiding	
Rotterdam	Central District	X					
Utrecht	Stationsgebied	X			Aan- passing		

Bijlage II

Nr	Plaats	Project	Chw	AMvB-tranche					
				1e	2e	3e	4e	5e	6e
A Nota Ruimte									
A1	Amsterdam Noordelijke IJoevers	Integrale gebiedsontwikkeling; focus op herstructurering bedrijventerrein	X						
A2	Den Bosch Spoorzone	Integrale gebiedsontwikkeling; binnenstedelijke herstructurering	X						
A3	Apeldoorn Kanaalzone	Integrale gebiedsontwikkeling; binnenstedelijke herstructurering	X						
A4	Den Haag Internationale Stad (onderdeel Scheve-ningen Boulevard)	Integrale gebiedsontwikkeling en kustversterking	X						
A5	Greenports (6 tuinbouwlocaties in ZH en Deurne	Integrale gebiedsontwikkeling, focus op glastuinbouw	X						
A6	Greenport Aalsmeer / Prima Viera	Integrale gebiedsontwikkeling, focus op glastuinbouw	X						
A7	Klavertje 4 Venlo	Integrale gebiedsontwikkeling, focus op glastuinbouw en verbinding A73-A67 (Greenportlane)	X						
A8	Nijmegen Waalfront	Integrale gebiedsontwikkeling; binnenstede-lijke herstructurering	X						
A9	Eindhoven A2 zuidelijke aansluiting (zie ook Eindhoven brainport)	Integrale gebiedsontwikkeling; aanleg infrastructuur en herstructurering werkland-schappen	X						
A10	Nieuwe Hollandse Waterlinie	Integrale gebiedsontwikkeling; restauratie forten, natuurontwikkeling, verbetering	X						
A11	Waterdunen	Integrale gebiedsontwikkeling; focus op natuurontwikkeling en recreatie, kustverster-king	X						
A12	Maastricht Belvedère	Integrale gebiedsontwikkeling; herstructure-ring bedrijventerrein tot woon- en werkgebied	X						
A13	Nieuw Reijerwaard / Westelijke Dordtse Oever Zuidplaspolder	Integrale gebiedsontwikkeling; herstructure-ring bedrijventerrein	X						
A14	Zuidplaspolder	Integrale gebiedsontwikkeling voor functies wonen, werken, glas, groen, water en recreatie	X						
A15	Groningen Centrale Zone	Integrale gebiedsontwikkeling; binnenstede-lijke herstructurering	X						
A16	Oude Rijnzone	Integrale gebiedsontwikkeling; focus op herstructurering bedrijventerrein	X						
A17	Westelijke Veenwei-den	Integrale gebiedsontwikkeling; herstructure-ring van kwetsbare delen van veenweide-gebieden	X						
A18	Hengelo Hart van Zuid	Integrale gebiedsontwikkeling; binnenstede-lijke herstructurering	X						
A19	IJsseldelta	Integrale gebiedsontwikkeling; “blauwe bypass” met mogelijkheden voor natuur-ontwikkeling en recreatie	X						

Nr	Plaats	Project	Chw	AMvB-tranche					
				1e	2e	3e	4e	5e	6e
A20	IJsselsprong	Integrale gebiedsontwikkeling met focus op woningbouw, bereikbaarheid en groene buffer	X						
A21	Mooi en Vitaal Delfland	Integrale gebiedsontwikkeling met focus op herstructurering glas en groen	X						
A22	Almere Weerwaterzone	Verdiepte aanleg A6 om barrièrewerking te voorkomen en integrale gebiedsontwik-keling te faciliteren	X						
A23	Rotterdam Stadshavens	Integrale gebiedsontwikkeling met focus op herstructurering van verouderde bedrijventer-reinen	X						
A24	Brainport Eindhoven	Integrale gebiedsontwikkeling; aanleg infrastructuur en herstructurering werkland-schappen	X						
A25	Den Haag Internationale Stad (onderdeel Worldfo-rum)	Vestigingsplaats voor internationale bedrijven + bereikbaarheid	X						
A26	Westflank Haarlem-mer-meer	Integrale gebiedsontwikkeling; woningbouw-opgave, piekwaterberging, recreatieve groenontwikkeling, versterking Groene Hart	X						
A27	Breda Centraal (t.b.v. Nieuw Sleutelproject)	Ontwikkeling openbaar vervoerterminal	X						
A28	Windmolenpark Tweede Maasvlakte	Ontwikkeling windmolenpark	X						
A30	Emmen	Atalanta			X				
Aa Gebiedsontwikkeling met nationale uitstraling									
Aa1	Amstelveenlijn	Amstelveenlijn: ombouw van tramlijn 51 in Amstelveen tot onderdeel van het metro-netwerk in de stadregio Amsterdam			X				
Aa2	Amsterdam	VU-gebied			X				
Aa3	Amsterdam	Zuidas			X				
Aa4	Den Haag	Binckhorst			X				
Aa5	Delft	Spoorzone			X				
Aa6		Ruimte voor de Vecht			X				
Aa7	Tilburg	Vossenberg-West II				X			
Aa8		Bedrijvenpark H2O				X			
Aa9	Arnhem/ Elst/ Bemmel/ Nijmegen	Landschapspark Lingezegen					X		
Aa10	Deventer	Bedrijvenpark Deventer A1					X		
Aa11	Voorst	Glastuinbouwcluster Withagen en Afvalverwerking VAR (Voorst)					X		
Aa12	Zoetermeer	Nieuwe Driemanspolder (Zoetermeer)					X		
Aa13	Twente	Gebiedsontwikkeling Luchthaven Twente					X		
Aa14	Rotterdam	Hofbogen Rotterdam					X		
Aa15	Driebergen-Zeist	Stationsomgeving Driebergen-Zeist en landgoed de Reehorst					X		

Nr	Plaats	Project	Chw	AMvB-tranche					
				1e	2e	3e	4e	5e	6e
Aa16	Den Haag/ Leidschen-dam/ Voorburg	Rotterdamsebaan (Den Haag/ Leidschendam-Voorburg)					X		
Aa17	Lelystad	Flevokust						X	
Aa18	Haarlemmer-meer	Amsterdam Connecting Trade (ACT)/A4 Zone West							X
Aa19	Haarlemmer-meer	Schiphol Logistics (SLP)							X
B Bodembescherming en bodemenergie									
B1	Havengebied Rotterdam	Pilotproject voor gebiedsgerichte aanpak van grootschalige grondwaterverontreiniging	X						
B2	Utrecht biowasmachine	Pilotproject met combinatie van winning van bodemenergie en aanpak bodem-verontrei-niging	X						
C Waterstaatswerken									
C1	Kustlijn en kust-fundament Noordzee	Zandsuppleties en werken ter voorkoming of tegengaan van een landwaartse verplaatsing van de kustlijn	X						
D Luchthavens									
D1	Luchthaven Twente	Ontwikkeling burgerluchthaven	X						
D2	Luchthaven Lelystad	Vaststellen gebruiksmogelijk-heden	X						
D3	Luchthaven Eindhoven	Vaststellen gebruiksmogelijk-heden	X						
E Wegenprojecten									
E1	A1/A27	Wijziging	X						
E2	A1/A6/A9	Wijziging	X						
E3	A12	Verbreding	X						
E4	A2	Aanleg/wijziging	X						
E5	A4	Aanleg	X						
E6	A74	Aanleg	X						
E7	N61	Aanleg/wijziging	X						
E8	N23	Aanleg/wijziging	X						
E9	A6/A7	Wijziging	X						
E10	N31	Wijziging	X						
E11	N35	Aanleg/wijziging	X						
E12		Ontwikkeling en aanleg	X						
E13	A15	Aanleg/wijziging (aanleg tunnel)	X						
E14	A7	Aanleg/wijziging	X						
E15	N18	Aanleg/wijziging		X					
E16	N50	Wijziging					X		

Nr	Plaats	Project	Chw	AMvB-tranche					
				1e	2e	3e	4e	5e	6e
F Bruggen									
F1	Boogbrug Beek	Renovatie	X						
F2	Brienenoord-brug (westelijke boog)	Renovatie	X						
F3	Brug bij Ewijk	Renovatie	X						
F4	Calandbrug	Renovatie	X						
F5	Galecopperbrug	Renovatie	X						
F6	Gideonsbrug	Renovatie	X						
F7	Ketelbrug	Renovatie	X						
F8	Kreekrakbrug	Renovatie	X						
F9	Kruiswaterbrug	Renovatie	X						
F10	Muiderbrug	Renovatie	X						
F11	Scharbergbrug	Renovatie	X						
F12	Scharsterrijn-brug	Renovatie	X						
F13	Suurhoffbrug	Renovatie	X						
F14	Wantijbrug	Renovatie	X						
G Spoorwegen									
G1	Emplacement Amersfoort westzijde	Ongelijkvloerse kruising (tunnelbak)	X						
G2	Vrije kruising bij Transformatorweg, Amsterdam	Ongelijkvloerse kruising (spoorviaduct)	X						
G3	Zuidtak OV SAAL Riekerpolder-Duiven-drecht	Wijziging naar 4 en 6 sporen (incl. ongelijk-vloerse dubbele vorkaansluitingen)	X						
G4	Traject Leeuwarden – Groningen	Wijziging van 1 naar 2 sporen	X						
G5	Flevolijn OV SAAL	Geluidmaatregelen en spoorverdubbeling bij Almere	X						
G6	grens Nederland, België, Duitsland	IJzeren Rijn					X		
Ga Lightrailverbindingen									
Ga1	Rijn Gouwelijn					X			
H Vaarwegen, sluizen, havens									
H1	Lekkanaal	Verbreding/verdieping/aanleg derde sluiskol	X						
H2	IJmond	Lichteren bulkcarriers /aanleg nieuwe insteekhaven	X						
H3	Waal-Rijn	Aanleg twee overnachtings-havens	X						

Bijlage 4
Versnelde uitvoering bouwprojecten (Afdeling 6)

Projectuitvoeringsbesluit

Gemeenten kunnen Afdeling 6 Chw toepassen zonder dat projecten eerst bij Amvb zijn aangewezen. De versnelde uitvoering van bouwprojecten geldt volgens artikel 2.9 Chw voor:

- projecten tussen 12 en 1500 woningen in geval van één ontsluitingsweg,
- projecten tussen 12 en 2000 woningen bij twee ontsluitingswegen
- aangewezen categorieën onder andere projecten van maatschappelijke betekenis.
- In de 1e tranche Amvb zijn de categorieën projecten van maatschappelijke betekenis gespecificeerd zoals onderwijsgebouwen en gebouwen voor medische doeleinden.

Afdeling 6 concentreert de planologische toestemming en de vereiste uitvoeringsbesluiten van een bouwproject in één projectuitvoeringsbesluit van gemeenteraad of provinciale staten. Het besluit moet aan alle bestaande milieu- en ruimtelijke normen voldoen.
Het projectuitvoeringsbesluit leidt tot concentratie van rechtsbescherming met toepassing van de vereenvoudigde regels van het bestuursprocesrecht van Hoofdstuk 1 Chw.

Overzicht

Aangezien voor Afdeling 6 geen aanwijzing per Amvb plaatsvindt, ontbreekt een volledig centraal overzicht. De tabellen bevatten de projecten waarvan achterhaald is dat een projectuitvoeringsbesluit is of wordt voorbereid. De lijst hoeft niet compleet te zijn.

De eerste tabel geeft de gemeente, de naam en de aard van het project, de tweede tabel beschrijft de voortgang van de projecten. De projecten zijn gerangschikt op de publicatiedatum van het ontwerpbesluit.

Projecten met een projectuitvoeringsbesluit

Gemeente	Naam	Aard project
Wassenaar	Hoge Klei	25 woningen
Lansingerland	Caleido	60 starterswoningen
Leidschendam-Voorburg	Plaspoelstraat	47 woningen
Bergambacht	Dijklaan West II	84 laagbouwwoningen
Bergambacht	Secretaris Schippersstraat	39 appartementen
Beek	Onze Lieve Vrouweplein 1	30 appartementen
Wassenaar	Ter Aar	Early Childhood Centre
Leidschendam-Voorburg	Landscheidingstraat	24 appartementen
Oostzaan	De Haal 8-10	12 woningen
Zwolle	IJsselheem Bagijneweide	35 woonzorgappartementen
Leidschendam-Voorburg	Zaagmolenstraat	31 appartementen, 20 eengezinswoningen
Zwolle	Vogelbuurt, wijk Kamperpoort	61 eengezinswoningen
Hillegom	Patrimoniumplein	30 woningen
Zwolle	Burgemeester Roelenweg	3 gebouwen met studenteneenheden, zorgcluster, fietsenberging
Oostzaan	Kerkbuurtschoollocatie fase 2	28 appartementen
Hilversum	Dudok woningen, Linschotenlaan	52 woningen en commerciële ruimte
Deventer	Deltaschoollocatie	54 woningen

Bij vrijwel alle projecten gaat het om de bouw van enkele tientallen woningen. Drie projecten vallen geheel of gedeeltelijk onder de categorie ‘andere projecten van maatschappelijke betekenis’.

Stand van zaken

	1e dag ter inzagelegging ontwerp	Raadsbesluit*	1e dag ter inzage-legging vast-gesteld besluit	Beroep	Uitspraak Raad van State	Onherroepelijk besluit	Tijd totale procedure (maanden)
Wassenaar Hoge Klei	09-06-10	29-11-10	15-12-10	Ja	01-06-11	02-06-11	12
Lansingerland Caleido	05-08-10	10-03-11	17-03-11	nee	n.v.t.	28-04-11	8
Leidschendam-Voorburg Plaspoelstraat	18-02-11	21-06-11	15-07-11	nee	n.v.t.	26-08-11	6
Bergambacht Dijklaan-West II	28-04-11	28-06-11	07-07-11	nee	n.v.t.	18-08-11	4
Bergambacht Secretaris Schippersstraat	28-04-11	28-06-11	07-07-11	nee	n.v.t.	18-08-11	4
Beek OL Vrouweplein	23-06-11	06-10-11	13-10-11	nee	n.v.t	25-11-11	5
Wassenaar Ter Weer	13-07-11	14-11-11	23-01-12	nee	n.v.t.	04-01-12	6
Leidschendam-Voorburg Landscheiding-straat	26-08-11	06-12-11	30-12-11	nee	n.v.t.	10-02-12	6
Oostzaan De Haal 8-10	03-11-11	23-04-12	10-05-12	nee	n.v.t.	20-06-12	7
Zwolle IJsselheem Bagijneweide	24-11-11	24-02-12	01-03-12	nee	n.v.t.	12-04-12	5
Leidschendam-Voorburg Zaagmolenstraat	16-12-11	27-03-12	11-05-12	nee	n.v.t.	21-06-12	6
Zwolle Vogelbuurt in de wijk Kamperpoort	15-03-12	23-05-12	31-05-12	nee	n.v.t.	12-07-12	4
Hillegom Patrimonium-plein	05-09-12	05-02-13	07-02-13	nee	n.v.t	20-03-13	6
Zwolle Burgemeester Roelenweg	27-09-12	21-11-12	03-01-13	nee	n.v.t.	13-02-13	5
Oostzaan Kerkbuurtschool-locatie fase 2	27-09-12	17-12-12	17-01-13	ja	Nog geen uitspraak	Ter inzage gelegen t/m 26-02-13	
Hilversum Dudok woningen, Linschotenlaan	05-10-12	13-03-13	22-03-13	nee	n.v.t.	02-05-13	7
Deventer Deltaschool-loca-tie	07-03-13		10-05-2013			21-06-13	

*De gemeenteraad kan de besluitvorming delegeren aan het college van B&W.

Bijlage 5: Projecten

Wassenaar: Hoge Klei

Project
Voor het plan de Hoge Klei was in 2008 een bouwvergunning afgegeven. De eerste fase was al in uitvoering en de verkoop van de 2e fase was gestart. Door de economische recessie kwam de 2e fase stil te liggen. De woningen bleken onverkoopbaar en de projectontwikkelaar diende een aangepast plan in. Complicerende factor was dat tegen het oorspronkelijke bouwplan een beroepsprocedure liep en dat reclamant een procedure had lopen voor een bouwvergunning voor zijn bedrijf. Wassenaar was met de Hoge Klei de eerste gemeente die dit knoopje met het projectuitvoeringsbesluit ging ontwarren.

Toepassing Chw
Voor de Hoge Klei was het tijdsaspect de voornaamste overweging om gebruik te maken van de Chw. De gemeente wilde ook de kopers van woningen die hypothecaire verplichtingen waren aangegaan, zo snel mogelijk zekerheid bieden.

Stand van zaken
De procedure voor de Hoge Klei is direct ingezet bij het van kracht worden van de Chw. Het ontwerp is in juni 2010 ter visie gelegd en het projectuitvoeringsbesluit is eind november 2010 vastgesteld. Tegen het besluit is één beroep aangetekend. Vanwege de schorsende werking kon niet met de uitvoering van het plan worden begonnen. De gemeente heeft de Raad van State verzocht om zo snel mogelijk tot een uitspraak te komen. Op 1 juni 2011 heeft de Raad van State uitspraak gedaan, waarbij het besluit in stand is gebleven. De Raad van State stelt dat de gemeenteraad niet hoeft te motiveren waarin het belang dan wel de noodzaak is gelegen om de Chw toe te passen. Kort na de uitspraak is de uitvoering gestart.

Wassenaar: Ter Weer

Project
Het tweede project in Wassenaar gaat over de herontwikkeling van boerderij Ter Weer voor de vestiging van het Early Childhood Center van de Amerikaanse school.

Toepassing Chw
Op verzoek van een particuliere aanvrager is de Chw toegepast voor de herontwikkeling van de boerderij Ter Weer. De zorgplicht in het kader van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, de Monumentenwet 1988, het Bouwbesluit 2003, de Waterwet en de Wassenaarse bouwverordening zijn verwerkt in het projectuitvoeringsbesluit Ter Weer.

Stand van zaken
Het Early Childhood Centre heeft de procedure geheel doorlopen. Er zijn geen bezwaren ingediend en de bouw is in februari 2012 gestart. In het voorjaar van 2013 is de bouw nog in gang.

Lansingerland: Caleido

Project
Caleido in Berkel Rodenrijs is een nieuwbouwlocatie voor 60 starterswoningen.

Toepassing Chw
Het plan is niet voorzien in het vigerende bestemmingsplan. Om toch tot een snelle realisatie te kunnen komen heeft de gemeente gekozen om een projectuitvoeringsbesluit voor te bereiden. In het besluit is op grond van de Wet geluidhinder voor 10 woningen een hogere grenswaarde vastgesteld.

Stand van zaken
Op het ontwerp projectuitvoeringsbesluit zijn twee zienswijzen ingediend. De ene zienswijze betrof een transportbedrijf tegenover de woonlocatie en heeft na onderzoek over geluid geleid tot verplaatsing van het bedrijf. Dit betekende wel een aanzienlijke vertraging. Daardoor dreigden diverse kopers in de financiële problemen te komen doordat hypotheekoffertes moesten worden verlengd en opnieuw moesten worden aangevraagd.
De tweede zienswijze ging over de verwerking van het advies van de Veiligheidsregio over een DPO-leiding (brandstofleiding van Defensie) te noorden van het plangebied. Het projectuitvoeringsbesluit is hierop aangepast en vastgesteld. Niemand is in beroep gegaan. In februari 2012 is de laatste woning opgeleverd.
Vermeldenswaard is nog dat het moment en de wijze waarop de VROM-Inspectie haar inbreng heeft geleverd voortkomt uit de gemeentelijke keuze om de Chw-procedure te volgen. Binnen een bestemmingsplanprocedure zou een wettelijk verplicht vooroverleg hebben plaatsgevonden waarin dit punt al eerder zou zijn aangekaart.

Leidschendam-Voorburg: drie projecten:
1. Plaspoelstraat
2. Landscheidingstraat
3. Zaagmolenstraat

Projecten
In 2005 heeft de gemeente het bestemmingsplan Damcentrum vastgesteld met uitwerkingsverplichtingen op een tamelijk gedetailleerd niveau met een minimaal en maximaal aantal te realiseren woningen. Het hele gebied omvatte volgens het bestemmingsplan ca. 600 woningen waarvan een groot deel appartementen waren. Door de crisis en wijziging van de woningmarkt zijn appartementen moeilijk te verkopen en is het plan achterhaald. De gemeente wil het gebied nu flexibel in kleine deelgebieden ontwikkelen. De eerste drie deelgebieden omvatten 122 woningen. In een later stadium volgt de rest van het oorspronkelijke bestemmingsplangebied.

Toepassing Chw
De toepassing van Afdeling 6 Chw maakt een snelle en flexibele afwijking van het achterhaalde bestemmingsplan mogelijk. Per deelgebied wordt een projectuitvoeringsbesluit voorbereid, waarvoor de projectontwikkelaar in één keer een gedetailleerd plan uitwerkt. Tot nu toe zijn drie deelgebieden in procedure gebracht. De doorlooptijd is circa 10 maanden, waarvan 4 nodig zijn om het plan compleet en gedetailleerd uit te werken en circa 6 maanden voor de procedure van ontwerp tot onherroepelijk besluit (in geval geen beroep wordt aangetekend).

Stand van zaken
Voor de drie deelgebieden (Plaspoelstraat, Landscheidingstraat en Zaagmolenstraat) is de procedure afgerond.
1. Voor de Plaspoelstraat wordt de oplevering van de 1e fase rond Kerst 2013 verwacht.
2. Voor de Landschedingstraat is de bouw van 24 appartementen in juni 2012 gestart; deze worden naar verwachting in de zomer van 2013 opgeleverd.
3. Voor de Zaagmolenstraat is eveneens de 1e fase gestart.

Bergambacht: Dijklaan-West II

Project
Dijklaan-West II betreft 84 laagbouwwoningen in een uitbreidingsgebied waarvoor een projectontwikkelaar een plan heeft ingediend. Het plan is in strijd met het bestemmingsplan.

Toepassing Chw
De Chw maakt het mogelijk om tempo te maken. Bovendien verwachtte de gemeente nogal wat oppositie. Afdeling 6 Chw biedt de gemeente gelegenheid om te experimenteren met de versnelling van de rechtsgang.

Stand van zaken
Voor De Dijklaan-West II is een projectuitvoeringsbesluiten tot stand gekomen. Binnen vier maanden is de procedure doorlopen van ontwerp tot onherroepelijk besluit. In mei 2012 is gestart met de realisatie van de 1e fase van Dijklaan-West II. Dijklaan-West II wordt gerealiseerd in vier fasen die tot en met 2015 lopen.

Bergambacht: Secretaris Schipperstraat

Project
In de Secretaris Schipperstraat worden 39 appartementen en een parkeergarage gerealiseerd. Het gebied is in ontwikkeling genomen vooruitlopend op het projectmasterplan voor Centrum Oost. Probleem was het gebrek aan parkeermogelijkheden in het centrum. Een verdiepte parkeergarage met appartementen erboven bleek niet haalbaar. Gemeente en woningbouwvereniging hebben in samenspraak met winkeliers gezocht naar een oplossing. Die is gevonden in parkeren op maaiveld met daarboven appartementen. Deze oplossing wijkt af van het geldende bestemmingsplan.

Toepassing Chw
De Chw maakt het mogelijk om tempo te maken. Bovendien verwachtte de gemeente nogal wat oppositie. Afdeling 6 Chw biedt de gemeente gelegenheid om te experimenteren met de versnelling van de rechtsgang.

Stand van zaken
Voor de Secretaris Schipperstraat is op het ontwerp projectuitvoeringsbesluit een bezwaar ingediend, dat later weer is ingetrokken. Binnen vier maanden is de procedure afgerond van ontwerp tot onherroepelijk besluit. Voor het project in de Secretaris Schipperstraat is in februari 2012 de eerste paal geslagen. Eind maart 2013 heeft de oplevering van de woningen plaatsgevonden.

Beek: Onze Lieve Vrouweplein 1

Project
Het project behelst de bouw van 30 appartementen aan Onze Lieve Vrouweplein 1 te Beek. Voor de bouw van de appartementen moet een kerk wijken. Een stichting heeft een verzoek ingediend om deze kerk de monumentenstatus te geven. De gemeente heeft dit afgewezen. Hiertegen is de stichting in beroep gegaan. De procedure daarvan is nog niet afgerond.

Toepassing Chw
Zolang een beroep loopt tegen de afwijzing van de monumentenstatus, geldt een voorbescherming (instandhoudingsverplichting) op grond van de gemeentelijke Erfgoedverordening en kan de gemeente geen sloopvergunning voor de kerk afgeven. Met de Chw heeft de gemeente een doorbraak geforceerd door in het projectuitvoeringsbesluit op te nemen dat de voorbescherming wordt opgeheven. Hiermee vervalt de instandhoudingsverplichting en ontstaat de mogelijkheid om de kerk af te breken.
De genoemde stichting heeft op het ontwerp een zienswijze ingediend. Deze is door de raad weerlegd. Vervolgens heeft het projectuitvoeringsbesluit ter visie gelegen. De stichting heeft geen beroep ingediend.

Stand van zaken
De procedure op grond van de Chw heeft 8 maanden in beslag genomen. De voorbereiding liep al vijf jaar en alle noodzakelijke onderzoeken waren al afgerond. Inmiddels is het project in uitvoering en is de kerk gesloopt. De bouw van de appartementen is juni 2012 gestart; naar verwachting zijn deze in juli 2013 klaar.

Oostzaan: De Haal 8-10

Project
Het project bestaat uit de verplaatsing van een houthandel naar een bedrijfsterrein en het ontwikkelen van 10 vrije sectorwoningen en 2 starterswoningen op het vrijkomende perceel. De ontwikkeling van woningbouw is in strijd met het bestemmingsplan waarin het perceel bestemd is voor detailhandel. Zonder de realisatie van woningen is de verplaatsing van het bedrijf niet haalbaar.

Toepassing Chw
Aanvankelijk was de gemeente gestart met een projectbesluit op basis van de Wro. De huidige eigenaar van het terrein heeft op advies van een advocaat gevraagd om een projectuitvoeringsbesluit voor te bereiden. De gemeente heeft eerst met de provincie Noord-Holland overlegd. Die had geen bezwaar tegen een dergelijke procedure en ook de gemeenteraad heeft vooraf ingestemd.
De eigenaar wil een projectuitvoeringsbesluit vanwege de kortere tijd voor bezwaar- en beroepsprocedure en de potentiële koper die een onherroepelijke vergunning eist.

Stand van zaken
Voordat de eigenaar het verzoek voor een projectuitvoeringsbesluit indiende liep het project al een aantal jaren (vanaf ongeveer 2008). Op 4 april 2011 nam de raad het besluit dat er een projectuitvoeringsbesluit mocht worden opgesteld. Het ontwerp projectuitvoeringsbesluit is op 3 november 2011 ter inzage gelegd. Er is een zienswijze binnengekomen. Het projectuitvoeringsbesluit is in juni 2012 onherroepelijk geworden. Het project heeft de naam Houtryck; de woningen staan te koop.

Zwolle: IJsselheem Bagijneweide

Project
De Bagijneweide is een buurt dicht bij het centrum van Zwolle met monumentale grote bomen en statige panden. In deze buurt vindt herontwikkeling plaats. In het gebied worden 35 woonzorgappartementen voor ouderen door woonzorgconcern IJsselheem gerealiseerd. Het bouwplan is in strijd met het geldende bestemmingsplan.

Toepassing Chw
De gemeente is bezig met de herziening van het bestemmingsplan voor een wat groter gebied, maar wil daarop niet wachten met de bouw van de zorgwoningen. Om vlot te kunnen starten met de bouw wordt een projectuitvoeringsbesluit voorbereid. De toepassing van Afdeling 6 garandeert bovendien een snelle afdoening van mogelijke bezwaren.

In hetzelfde plangebied komt een rij eengezinswoningen. Hier wacht de gemeente wel op het bestemmingsplan dat in het najaar van 2012 gereed komt. De gemeente wil kort na de vaststelling van het bestemmingsplan starten met de bouw van de woningen. Daartoe maakt de gemeente gebruik van de coördinatieregeling uit de Wro. Onder de coördinatieregeling legt de gemeente de omgevingsvergunning tegelijk met het bestemmingsplan ter visie. Op beide plannen is alleen beroep mogelijk bij de Raad van State. De bouw van de eengezinswoningen gaat wat minder snel van start. Het traject via het bestemmingsplan biedt volgens de gemeente wat meer flexibiliteit dan het projectuitvoeringsbesluit.

Stand van zaken
Het ontwerp projectuitvoeringsbesluit is in november 2011 ter inzage gelegd. Er zijn geen zienswijzen ingediend. Het projectuitvoeringsbesluit is op 24 februari 2012 vastgesteld en op 1 maart 2012 ter visie gelegd. Het zorghuis Wilhelmina van Sonsbeek aan de Bagijneweide is in aanbouw en wordt in de zomer van 20132 in gebruik genomen.

Op basis van de goede ervaringen overweegt de gemeente Afdeling 6 Chw in een volgend project in te zetten.

Zwolle: Vogelbuurt in de wijk Kamperpoort

Project
In de wijk Kamperpoort ligt de Vogelbuurt. De oude woningen zijn gesloopt ten gunste van een nieuwbouwplan voor 61 woningen met inrichting van de openbare ruimte en de infrastructuur. Aanleiding om de Kamperpoort te herstructureren is het economisch en sociaal zwakke klimaat. Er is gebrek aan variatie in aanbod, de huizen zijn verouderd, het draagvlak voor voorzieningen is gering en de verbindingen met de binnenstad zijn beperkt. De gemeente heeft als doel de wijk te revitaliseren met behoud van de karakteristieke eigenschappen van de Kamperpoort.

Het bestemmingsplan Kamperpoort bevat voor de Vogelbuurt de uit te werken bestemming woongebied. Dat komt in hoofdlijnen overeen met het gewenste gebruik, maar de detaillering wijkt af. Het nieuwbouwplan is daarom in strijd met het vigerende bestemmingsplan.

Toepassing Chw
Om vlot te kunnen starten met de bouw van de woningen en de uitvoering van de openbare ruimte is besloten een projectuitvoeringsbesluit voor te bereiden.

Stand van zaken
De raad heeft in februari 2012 besloten de bevoegdheid voor het projectuitvoeringsbesluit voor het bouwplan Vogelbuurt te delegeren aan het college. Op het ontwerp-projectuitvoeringsbesluit zijn geen zienswijzen ingediend. Het projectuitvoeringsbesluit is in juli 2012 onherroepelijk geworden. De oude woningen zijn gesloopt en naar verwachting worden de 61 nieuwe woningen in de sociale huursector met energielabel A+ in de zomer van 2013 opgeleverd.

Hillegom: Patrimoniumplein

Project
Het slopen en nieuw bouwen van 30 woningen. Het bouwplan wijkt af van de aangewezen bestemmingen en de daaraan verbonden gebruiks- en bebouwingsmogelijkheden van het bestemmingsplan Horst ten Daal 1995.

Toepassing Chw
De nieuw te bouwen woningen passen niet geheel binnen de bestemmingen woondoeleinden, tuinen en erven. Daarnaast liggen de parkeerplaatsen ook binnen de grenzen van de bestemming tuinen en woondoeleinden. Om de herontwikkeling toch te kunnen realiseren is een nieuw planologisch kader noodzakelijk en zijn er meerdere verschillende vergunningen nodig. Tegen het plan werden bezwaren verwacht. Om de rechtsgang te versnellen en eenvoudiger te maken is voor een Projectuitvoeringsbesluit gekozen.

Stand van zaken
Op het ontwerp-projectuitvoeringsbesluit zijn vier zienswijzen ingediend. De raad heeft op 5 februari 2013 het projectuitvoeringsbesluit vastgesteld met een paar kleine wijzigingen/aanvullingen. Tot en met 20 maart 2013 heeft het projectuitvoeringsbesluit ter visie gelegen. Tegen het plan zijn twee beroepen ingediend bij de Raad van State die ten tijde van het schrijven van deze rapportage nog niet waren behandeld.

Zwolle: Burgemeester Roelenweg 1

Project
Het oprichten van drie gebouwen met studenteneenheden, een zorgcluster en een gemeenschappelijke fietsenberging. Deze bestemming is in strijd met het vigerende bestemmingsplan (gebouwen ten dienste van bedrijven) en vereist hogere grenswaarden-Wet geluidhinder. Twee gebouwen worden volledig bestemd voor studenteneenheden, het derde is een combinatie van studenteneenheden en een zorgcluster dat voorziet in een gebruiksruimte en hostel voor de opvang van drugsverslaafden en dagopvang/-besteding van dak- en thuislozen.

Toepassing Chw
De gemeente heeft in juli 2012 een aanvraag ontvangen voor een projectuitvoeringsbesluit van een bouw- en vastgoedontwikkelaar. Er is voor een projectuitvoeringsbesluit (PUB) gekozen, omdat deze procedure sneller is dan een afwijkingsprocedure op grond van de Wabo.

Stand van zaken
De aanvrager is op 10 augustus 2012 in de gelegenheid gesteld om aanvullende gegevens te leveren. Die zijn op 23 augustus en 4 september 2012 ontvangen. Eind september is het ontwerp ter visie gelegd. Op het bouwplan zijn geen zienswijzen ingebracht. Op 21 november is het projectuitvoeringsplan vastgesteld. Tot en met 13 februari heeft het ter visie gelegen. Er is geen beroep ingesteld. Het project is in uitvoering.

Oostzaan: Kerkbuurtschoollocatie

Project
Het plan voorziet in de bouw van 28 appartementen en parkeergelegenheid op de locatie van de voormalige Kerkbuurtschool. De helft van de appartementen ondervindt een hogere geluidbelasting dan de voorkeurswaarde vanwege het verkeer op de Kerkstraat.

Toepassing Chw
In het vigerende bestemmingsplan Centrum Oostzaan is woningbouw toegestaan maar vinden met het plan bestemmingsplanoverschrijdingen plaats die voornamelijk bestaan uit afwijkende goot- en bouwhoogten. De gemeente heeft gekozen voor een projectuitvoeringsbesluit vanwege de snelheid en het kunnen voorkomen van een langdurig traject bij beroepszaken. De uitspraak van de Raad van State laat maximaal 6 maanden op zich wachten.

Stand van zaken
Op het ontwerp projectuitvoeringsbesluit zijn geen zienswijzen ingediend. Het besluit is op 17 december 2012 vastgesteld. Tot en met 26 februari 2013 heeft het ter visie gelegen. Bij de Raad van State is een beroep ingediend; daarover is nog geen uitspraak gedaan.

Hilversum: Dudokwoningen, Linschotenlaan

Project
Woningbouwcorporatie Dudok Wonen heeft een bouwplan ontwikkeld voor een woontoren van 35 meter hoog en tien woonlagen op de hoek Van Linschotenlaan - Oostereind. Het definitieve bouwplan omvat de realisatie van 52 appartementen in de vrije sector huur en ongeveer 300 m2 commerciële ruimten op de begane grond.

Toepassing Chw
De realisatie van dit project past niet binnen het geldende bestemmingsplan.

Op verzoek van aanvrager Dudok Wonen wordt voor dit project een projectuitvoeringsbesluit genomen op basis van de Crisis- en herstelwet. Van een PUB is gebruik gemaakt omdat het de beroepsprocedure vereenvoudigt en omdat het om een relatief eenvoudig plan gaat.
Het projectuitvoeringsbesluit omvat het afwijken van het bestemmingsplan, hogere grenswaarde ingevolge de Wet geluidhinder, een omgevingsvergunning bouwen, de kap van 9 bomen en de aanleg van een in- of uitrit.

Stand van zaken
Op het ontwerp projectuitvoeringsbesluit is één zienswijze ingediend en een reactie van de brandweer gekomen. Op 13 maart 2013 heeft de gemeenteraad het projectuitvoeringsbesluit vastgesteld. Dit lag tot en met 2 mei ter inzage. Er is geen beroep

Deventer: Deltaschoollocatie

Project
Op de locatie van de oude Deltaschool in de Deventer Rivierenwijk komen 54 nieuwe, energiezuinige woningen.

Toepassing Chw
Met het projectuitvoeringsbesluit kan worden afgeweken van de bepalingen uit het geldende bestemmingsplan.

Stand van zaken
Het ontwerp projectuitvoeringsbesluit ligt tot en met 17 april ter inzage.
Een woningbouwcorporatie ontwikkelt de woningen en wil begin 2013 met de bouw beginnen. De eerste woningen zijn medio 2013 klaar voor gebruik. Eind 2012 is de oude school gesloopt.

Verantwoording

Het experimentele karakter van de wet heeft bij de parlementaire behandeling geleid tot de toezegging[36] om de vinger aan de pols te houden en jaarlijks te rapporteren over de voortgang van de uitvoering van de Chw. Dit heeft geleid tot twee eerdere rapportages:

Voortgangsrapportage 2010-2011

De eerste voortgangsrapportage is bij brief van 9 december 2011 aan het parlement gezonden. Deze rapportage bestaat uit twee onderdelen:

- 'Rapportage praktijkervaringen Crisis- en herstelwet – Evaluatie 2010-2011'
- 'Tussenrapportage evaluatieonderzoek procesrechtelijke bepalingen Crisis- en herstelwet'.

Het rapport omvat de periode 31 maart 2010 (op dat moment trad de Chw in werking) tot medio 2011).

Voortgangsrapportage 2011-2012

Op 15 mei 2012 hebben de ministers van Infrastructuur en Milieu en van Veiligheid en Justitie een tweetal rapporten naar het parlement gestuurd:

- Evaluatieonderzoek procesrechtelijke bepalingen Crisis- en herstelwet, A.T. Marseille, B.W.N. de Waard, F.J. Jansen, K.J. de Graaf, N.A. De Vos, Rijksuniversiteit Groningen & Universiteit van Tilburg, 30 maart 2012;
- Praktijkervaringen Crisis- en herstelwet – Voortgangsrapportage 2011-2012. De voortgangsrapportage omvat de periode van medio 2011 tot begin april 2012.

Voortgangsrapportage 2012-2013

De voorliggende derde voortgangsrapportage omvat zowel de bestuursprocesrechtelijke aspecten van de Chw als de bijzondere voorzieningen. Het rapport beslaat de periode van april 2012 tot mei 2013. Een aantal gegevens, zoals over de jurisprudentie, is gebaseerd op informatie van Kenniscentrum Infomil en heeft betrekking op het kalenderjaar 2012. De voortgangsrapportage is mede gebaseerd op informatie die de projecten zelf hebben verstrekt.

[36] Nota naar aanleiding van het verslag (TK 32 127 nr 7)

Colofon

Auteur: Naeff Consult BV.
Redactie: Ministerie van Infrastructuur en Milieu
Vormgeving: Vorm Vijf, Den Haag

Juli 2013

Meer informatie

Brochures
Over de Crisis- en herstelwet
Rapportage praktijkervaringen Crisis- en herstelwet (Evaluatie 2010-2011)
Praktijkervaringen Crisis- en herstelwet (voortgangsrapportage 2011-2012)
Eenvoudig Beter in de praktijk (Crisis- en herstelwet projecten in beeld, 1e en 2e tranche)
Eenvoudig Beter in de praktijk (Crisis- en herstelwet projecten in beeld, 3e en 4e tranche)
Eenvoudig Beter in de praktijk (Crisis- en herstelwet projecten in beeld, 5e en 6e tranche)
Crisis- en herstelwet: ontwikkelingsgebieden

Internet
http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet/crisis-en-herstelwet
http://omgevingswet.pleio.nl
http://www.infomil.nl/onderwerpen/ruimte/crisis-herstelwet

Vragen
Algemene vragen, aanmelding van experimenten of
extra exemplaren van deze brochure: postbus.chw@minienm.nl

Juridische vragen over de toepassing van de wet bij concrete projecten: www.infomil.nl/chw

Dit is een uitgave van het

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Interdepartementale programmadirectie Eenvoudig Beter

Programma Crisis- en herstelwet

Postbus 20901 | 2500 EX Den Haag
www.rijksoverheid.nl/ienm

Juli 2013